

VI PARLAMENT -PARLAMENTARISM

Iun.1934 - 20 apr.1935

Sumarul

Guv.Tătărescu .Legislatura PNL.Sesiunea extraordinară. 14 iun'34

Guvern Tătărescu .Legisl. PNL.Ses.a II-a ordinară.15 nov.'34 - 20 apr.'35

1.)Convocarea ses.extraordinare a Parlamentului ,29 mai'34

("Dimineața" , 31 mai '34)

Gh.Tătărescu, președintele Consiliului, în **audiența** pe care a avut-o **la Suveran**, a supus **pentru semnare decretul** pentru **convocarea parlamentului în sesiune extraordinară**. **Regele a semnat decretul**, care va apare în Monitorul Oficial.
Iată textul acestui decret :

«Mesajul Regal

"Carol al II-lea

Prin grația lui Dumnezeu și Voința Națiobnală Rege al României ; la toți de față și viitor, sănătate
Asupra raportului președintelui Consiliului de miniștri sub nr. 2476 din 1934 ;

Văzând Jurnalul Consiliului de miniștri nr. 932 din 29 mai 1934 ,

În virtutea **art. 90 din Constituție** ;

Am decretat și decretăm :

Art. 1. Adunările legislative sunt convocate în **sesiune extraordinară** a anului **1934 -1935** ,
pentru ziua de **14 iunie , anul curent** .

Art.2 .Președintele Consiliului nostru de miniștri este însărcinat cu **executarea acestui decret** . "
Convocarea Parlamentului / 29 mai '34

2.)Louis Barthou la București, //șed. comună Cameră și Senat // ,20 -21 iun.'34

Ședința festivă în cinstea lui Louis Barthou , Senat și Cameră, 21 iunie .'34

(DAD, MO 3, șed. din 21 iun.'34, p. p.61- 69 ; " Lupta " , an XIII , 23 iun.'34 .)

[LD:6 mai 2007.Revin cu un comentariu Astăzi Franța a ales ca **președinte pe Sarkozy**.Unele posturi TV au dat pe larg procesul electoral desfășurat în Franța, bătălia electorală dusă între socialiști,naționaliști și liberali.

Unii "analști" au încercat să comenteze "viitorul" relațiilor româno -franceze,contrapunându-l

bătăliei electorale de la noi , ptr demiterea din funcție a președ. Băsescu .Pe mine mă apucă râsu-plânsu !

[LD:8 mai 2007.Aseară a murit **Octav Paler** Remember 1990, Piața Universității,când n-am reușit să conving "vămile golanilor",să admită lui Octavian Paler să li se adreseze de la balcon.Îl am în fața ochilor, timid, modest ,mâhnit și umilit ,pe sub zidurile Fac.de Filologie,așteptând să-i aduc "verdictul "(vezi Jurnalul) Acum ,ascultând diverse **panegirice**,am realizat ,iar și iar,urâciunea de caracter a românilor (Iliescu ! Cr.T.Popescu ! Adr.Păunescu !)de a-și elogia valorile după ce mor ! Dar și absurditatea (inutilitatea,zădărnicia) veleităților intelectualilor de a-și prelungi "nemurirea" prin ceea ce scriu !

Și , cu imensă modestie, m-am îndoit (cutremurător -m-am îndoit !) de utilitatea muncii mele de peste 40 de ani .Diferența dintre **munca romancierului și munca istoricului** este enormă (nu e cazul să scriu aici de ce),dar ,parcă ,impactul la conștiința publică (contemporană și postumă) este invers proporțional cu timpul ,dovezile și scrupulozitatea cu care istoricul își realizează argumentele.Cred că este bine și,în același timp ,paradoxal.

Dar tot îmi pun întrebarea : de ce oamenii preferă povestea, ficțiunea,în locul adevărului ?

Există un singur răspuns, și el este dezarmant :pentru că **ADEVĂRUL ISTORIC NU EXISTĂ!**

Dacă aș fi mai tânără, aș încerca o istorie paralelă ,între România interbelică și România în tranziție post-comunistă]

a) **NNSăveanu** (președ.Cameră)   b) **Leonte Moldovanu** (președ. Senat)
c) **N.Titulescu** (ministr.Af.Străine)   d) **CICBrătianu** (PNL)
e) **Ion Mihalache** (PNT)   f.1) **C.Argetoianu** (Un.Agr.)
f 2.)**Gh.Brătianu** (PNL-2)   g) **Oct. Goga** (PNA)
h) **ACCuza** (LANC)   i) **Gr.N.Filipescu** (P.Conservator)
j) **Adam Ionescu** (PT- fără Lupu)   k.) **I.Th.Florescu** (PLD)
l) **Gh.Tătăărăscu** (prim-ministru)   m.) **Louis Barhou** (ministr.de Externe)

[LD :iun.2002.Episod final al unei **manifeste iubiri pentru solul francez**, anunțată ca **ședință festivă**, dezbaterea a constituit exprimarea punctului de sprijin esențial al României în politica externă. Abordarea, pe mai multe fațete și din mai multe unghiuri ,a **orientării pro-fanceze a României** . Atunci și mai târziu.Ceea ce a fost și mai important , această orientare a primit asigurarea ,fără echivoc ,a **hotărârii Franței de a garanta hotarele și independența României**. Momentul a fost decisiv pentru perioada ce va urma.

[LD : Barthou compară această ședință parlamentară , cu ședința din Parlamentul francez de la 4 aug. 1914 , când Franța a hotărât să intre în război ;

[parlamentarii români evică marile momente istorice când, tot pe Dealul Mitropoliei , românii au luat hotărâri istorice .]

-Admirație, omagiu,ptr.solul francez

-File din istoria relațiilor româno-franceze

-Franța garantează hotarele și independența României

Doc. integrale - **fișier Politică externă .**

3.)Control parlamentar.Interpelări adresate miniștrilor 25,28 iun.'34

[LD :pentru a exemplifica mecanismul parlamentar de control :interpelatorul lansa întrebarea , lansând chestiunea preocupantă ,iar ministrul era dator să-i pună la dispoziție dosare și acte ... pentru a-și putea dezvolta interpelarea .Abia apoi el își dezvolta p.d.v, iar ministrul se pregătea și el pentru răspuns.]

a)Pentru Vict.Slăvescu(Finanțe):

Virg.Madgearu : comerțul exterior, acorduri economice -

[LD : explică mai mult ce inițiasă el, ca Ministru al guv.PNT, pe linia comerțului exterior, contingentări, schimb de mărfuri pe bază de compensație, încheierea de acorduri economice, etc etc ... Probabil o va dezvolta ulterior] .vezi **fișier PNT X**

b) Pentru Nic. Titulescu și Gh. Tătăreanu (Afaceri Externe)

- ACCuza (LANC):

? Pactul de neagresiune cu URSS -

vezi **fișier LANC**

(DAD, MO 6, ședința din 25 iun.'34, p. 119-120)

[LD : Trecuseră doar 4 zile de la ședința "consensului național " prilejuit de vizita lui Barthou. Titulescu nu are răgazul , parcă , să-și guste triumful cu această interpelare a lui Cuza. Eu sunt de acord cu întrebarea lui ACCuza . N-am înțeles niciodată acțiunea lui Titulescu din 1932 , care a dus la demisia guv. Vaida (Vezi ... la fișierul respectiv)

Cât privește celelalte chestiuni - jidanii, biserica , comuniștii , geopolitica , Germania - din nou și din nou aceleași obsesii și dileme !]

"Die președinte, din partea Ligii Apărării Naționale Creștine, am onoarea de a interpela pe d-l președinte de Consiliu și pe d. ministru de Externe , cu privire la orientarea actuală a politicii externe a României .

Întreb anume : **Dacă politica noastră externă , cu pactul zis de neagresiune , ce ar fi să se încheie între România și Republica Rusă sovietică și comunistă , este politica guvernului sau numai politica d-lui ministru Titulescu ?**

Dacă este politica guvernului , ce zice guvernul de faptul că se iau hotărâri așa de grave , fără a se consulta mai întâi Adunările Legiuitoare reprezentând Națiunea și fără a ține seamă de opinia publică românească , hotărât contrară unei asemenea pact ?

Dacă este politica d-lui Titulescu : ce zice astăzi d-l ministru de externe Nicolae Titulescu de la 1934 , de atitudinea ministrului de externe Nicolae Titulescu , de la 1932 , în septembrie , când a demisionat din toate demnitățile , punând d-sa în discuție atunci Basarabia , tocmai cu prilejul **proiectului de neagresiune similar , prezentat de guv. Vaida ?**

Întreb acum :

1. Basarabia , de ce a fost omisă a se recunoaște expres , ca pământ românesc , în pactul de neagresiune pe care îl prezintă prin ziare ca din partea României la 1934 , și pentru ce demisionase la 1932 ?

2. Tezaurul românesc de la Moscova , deținut fără cauză de guvernul rusesc bolșevic , de ce nu a fost stipulat să ni se restituie ? Această restituire la care avem drept ar fi desigur cea mai bună dovadă a sincerității față de România din partea guvernului Rusiei , cu care tratează d-l ministru de Externe Nicolae Titulescu .

3. Economia națională a României agricole , cu ce se va folosi de pe urma reluării raporturilor economice cu Rusia , agricolă și ea , concurența noastră în vânzarea grânelor , lemnului , petrolului , pe piețele mondiale , cu dumpingul comunist căruia noi îi oferim înlesnirea transporturilor mai directe , pe căile ferate române ?

4. Năvălirea jidanilor comuniști din Rusia , supuși sovietici , veniți ca preținși comercianți , și fiind susținuți acum , direct sau indirect , de agenții diplomați și consulari acreditați ai sovietelor , guvernul român cum o va putea opri , fără a se pune în conflict cu Rusia comunistă și jidanii săi , al căror scop este să dezorganizeze România ca stat burghez , și , în deosebi , să ocupe Basarabia ca pământ colonial jidănesc ? Ce exemplu de ordine internă dă astfel statul românesc , supușilor , și în deosebi basarabenilor , când se aliază cu bolșevicii răsturnători ai ordinii statelor din însuși principiul lor comunist ?

5. Statul românesc , ca stat creștin ortodox , și biserica ortodoxă română , poate încheia un pact cu dușmanii bisericii creștine rusești , ale cărei lăcașuri le profanează și le distruge ?

6. Nația rusească , vecină , a celor 150 milioane de creștini , cu ce ochi va privi România , care ar veni să întărească , prin încheieri de pacte , dominația sângeroasă a jidănimii , asupra ei , și de care luptă să se elibereze ?

7. Care va fi siguranța României cu Pactul ce l-am încheia ,atunci când acest pact ne va pune în contradicție cu inetele noastre elementare ,făcându-ne să contribuim la încercuirea Germaniei și îndepărtându-ne de Japonia,prin ajutorul pe care-l dăm Rusiei Sovietice,în aceste momente critice pentru dânsa în Extremul Orient ?

-ACCuza : "Aștept răspuns urgent la aceste întrebări, în care am căutat să rezum îngrijorările obștești ale românilor, care pun mai presus de succesele diplomatice internaționale, **apărarea discretă dar sigură a existenței naționale**. Aceasta este interpelarea pe care am avut onoarea să o adresez d-lui prim-ministru și ministrului de externe. **Cer onoratei Camere să binevoiască să admită urgența** , pentru a-mi putea dezvolta interpelarea cât mai curând.

-NNSăveanu : Consult Adunarea asupra cererii de urgență. Se pune la vot.

Adunarea nu încuviințează urgența .

-ACCuza : D-le președinte, constatați că s-a respins cererea mea de urgență ,cu trei voturi ! Eu cred că onoara Cameră liberală , n-a fost în asentiimentul opiniei publice românești, care așteaptă clarificarea acestei mari probleme.

-NCPopescu : Așteptăm răspunsul d-lui ministru.

-ACCuza : Sper însă că, peste dvs , care faceți act de dovadă a disciplinei de partid, dl ministru de externe va veni să ne dea explicații . (aplauze la LANC)

ACCuza / 25 iunie.'34

GH.Brătianu (PNL-g) Tratatul de neagresiune cu URSS - **vezi fișier PNL-2**

-Gh.Brătianu(PNL-2):

?Reluarea relațiilor diplomatice cu URSS

(DAD, MO 9, șed. 28 iun.'34, p. 477 - 478)

[LD : I-o luase Cuza înainte ! Recuperează mult mai serios și responsabil]

" Dle președinte, d-lor deputați, **noi aveam intențiunea de a adresa o interpelare** d-lui ministru de Externe , înainte ca d-sa să ia inițiativa unei expunerii în fața Camerei.

Constat însă că **ritmul lucrărilor Adunării s-a precipitat** și că se anunță închiderea precipitată a sesiunii, și atunci **nu vreau ca această să se încheie înainte de a ne fi precizat punctul de vedere .** " Am deci onoarea de a interpela pe dl ministru al Afacerilor Străine asupra **condițiilor în care d-sa a văzut posibilă reluarea legăturilor diplomatice între România și URSS .**

" De o parte , **formula întrebuintată în scrisorile identice schimbate între d-sa și d-l Litviniv , nu conține decât termenul de " suveranitate" , fără a se preciza noțiunea de " teritoriu" , ceea ce creează un echivoc și un dezechilbru** între situația României și a celorlalte state limitrofe ale URSS:

"De altă parte , **intrarea în țară a reprezentanților diplomați ai URSS , departe de a aduce acum destinderea ce o dorim**, în raportul nostru cu această țară , **riscă prin conflictele ce se pot ivi în urma represiunii mișcărilor comuniste și al amestecului eventual al unor cetățeni sovietici , să înăsprească ,** dimpotrivă, **relațiunile noastre** cu vecinii de la Răsărit .

" De asemenea , **interesele economice** care s-au invocat **nu s-au precizat** , pentru a înlătura **teama dampingului** , care **ne-a lipsit în ultimii ani de piețele de desfacere cele mai însemnate ale Orientului apropiat.**

Situația internațională, rezervele Iugoslaviei , situația din Mica Înțelegerere, cer ca dl ministru să lămurească Parlamentul privind condițiile încheierii acestui act diplomatic atât de important. Totodată , se va evita astfel **precedentul periculos de a nu se aduce la cunoștința Parlamentului în ședință publică sau în comisiile sale, actele importante ale politicii externe** care, întocmai **ca și problemele apărării naționale, aparțin națiunii și trebuie aduse la cunoștința reprezentanților ei** (vii aplauze pe băncile opoziției)

-dr. M.Mărcuș : Se va comunica d-lui ministru al Afacerilor Străine.

Gh.Brătianu / 28 iun.'34

-----

c.) Pentru dr. Costinescu și Gh. Tătărescu : (Sănătate)

-Radu Lascu (PNL-g)

?Starea spitalelor și cabinetelor medicale

(DAD, MO 6 , 25 iun.'34 , p. 119)

Întreabă pe ministr. Sănătății

La sfârșitul sesiunii ordinare, **s-a votat cu o rezezițiune nepermisă, o serie de legi prin care diferite orașe au obținut împrumuturi pentru scopuri edilitare ,cu o lipsă de control și cu o îngăduință nemaipomenită în trecutul parlamentului, care s-a transformat într-un birou de înregistrare !**"N-am văzut nici unul din aceste împrumuturi destinat spitalelor , dispensarelor, cumpărării de instrumente sanitare , medicamente etc etc

Se pare că **este o dezinteresare fără precedent** în ce privește **sănătatea populației noastre .În special la țară**, unde ar fi trebuit să se îndrepte toate atențiunile ,**nu s-a făcut** din p.d.v. sanitar , **decât f. puțin**, găsindu-se **în situație de inferioritate** revoltătoare ,**față de situația de dinainte de război. Spitale nereparate**, unele dărâmate, material sanitar absolut incomplet, lipsă totală de medicamente, **medici insuficienți, personal sanitar insuficient**, retribuit cu lefuri de bațjocură. **Din lipsă de medici suficienți la țară**, în cazuri de epidemii, **bolnavii în loc să fie izolați, sunt purtați zeci de kilometri**, în condițiuni mizerabile, **până la spitale**, operațiuni care se termină mai totdeauna **cu decesul bolnavilor, încât scade încrederea în medici.**

Această situație nenorocită trebuie să înceteze .

Se simte nevoia ca **cel puțin toate spitalele existente înainte de război , să fie puse în funcțiune** , cu personal sanitar suficient și medicamente îndestulătoare .

Circumscripțiile medicale trebuie înmulțite, în raport cu necesitățile de azi, de asemeni dispensariile etc etc.

"**Rog pe dl ministru** , pentru a putea dezvolta o interpelare , **să-mi pună la dispoziție , prin Biroul Adunării, următoarele acte și dosare** : tabloul de **spitale existente** înainte și după război ; tabloul de **circumscripții sanitare** de la orașe și sate ; **retribuțiile personalului** , înainte și după război ; **bugetele materialelor sanitare** , înainte și după război ;

-**NNSăveanu** : Se va comunica d-lui ministru al Sănătății .

Radu Lascu / 25 iun.'34

-dr Hasnaș (PNL-1)

?Starea sanitară a recruților și a pensionarilor militari ;

(DAD, MO 9, șed. din 28 iun.'34 , p. 477)

Ce măsuri înțelege să ia ministrul Apărării Naționale ,atât **pentru recruții** -care **se înrolează sănătoși și se îmbolnăvesc de tuberculoză în timpul serviciului militar** și **trebuie ținuți în sanatorii** până la vindecare ,întrucât ei **răspândesc tuberculoza în populația rurală** - cât și asupra **ofițerilor care se îmbolnăvesc de tuberculoză în timpul serviciului**, care ar trebui pensionați cu pensia gradului .De răspunsul primit, va depinde dacă va transforma întrebarea în interpelare .

-**T.Iacobescu (PNȚ-Basarabia) :**

(DAD, MO 9, șed. din 28 iun.'34 , p. 477)

?Starea ofițerilor și subofițerilor tuberculoși

Întreabă pe **Gh. Tătărescu** (Apărare Națională) , **dacă** nu crede că trebuie **să ia urgente măsuri** pentru **ajutorul nefericiților ofițeri și subofițeri atinși de tuberculoză, internați la sanatoriul Lăculețe** . La 1 oct.'34, acestora le expiră termenul de disponibilizare , devenind pensionari, în retragere , pe pensii de mizerie . **vezi fișier PNT IX**

d.)Pentru Franasovici (Comuniucații) și Inculeț(Interne)

(DAD, MO 9, șed. din 28 iun.'34 , p. 477)

-Dr.T .Iacobescu(PNȚ) :

?Șoseaua paralelă cu Nistru

dacă nu cred că trebuie să **urgenteze terminarea construirii șoselei Căușeni - Cazaci -Cetatea Albă**.În primăvara 1933, prefectura jud.Cetatea Albă, prevăzuse o sumă importantă pentru construirea unei **șosele laterale , paralele cu fluviul Nistru**,spre a deservi satele românești din acea regiune.Terasamentele și podurile sunt făcute . Acum, **prefectura a sistat lucrările ,invocând și opunerea M.St.M.** **Astăzi,când între România și U.S. s-au restabilit legături de bună -vecinătate , guvernul trebuie să ia măsuri pentru terminarea șoselelor din regiunea Nistrului.**

e.)Pentru Franasovici(Comunicații)și Teodorescu (Industrie):

-G.Deleanu (PNL-2) :

?Pensiile funcționarilor CFR ;

(DAD, MO 9, șed. 28 iun.'34, p. 477)

Întreabă pe ministrul Comunicațiilor - Franasovici -dacă știe **nedreptatea mare care s-a făcut funcționarilor de la CFR** .Cf. Hotărârii Consil de Min. din 4 și 13 apr., de la 1 iunie,pensiile ceferiștilor urmează să se plătească pe patru categorii , în funcție de de localități (de la 100% la 75%) cf. Anexei din jurnalul Consil de miniștri.

Nedreptatea mare s-a făcut celor cu pensii mici, care s-au retras la țară.

Roagă ministrul să intervină pe lângă dir. CFR , să renunțe la această măsură .Dacă trebuie făcute economii, nu trebuie loviți mai ales pensionarii cu pensii mici !

[Neregulile la societatea " Cagero "] **vezi fișier PNL-2**

TRAVALIUL LEGISLATIV

[LD:vezi chestiunile tehnice și juridice la **fișier Legislație**]

4.)Legea sanitară, Senat ,28 iun.'34

Dr.Costiniu (ministr.Sănătății),**Skupiewski** (raportor):
("Adevărul" , 29 iun.'34)

a)DRIoanițescu (PNȚ)

Legea , de fapt , **distruge întreaga Lege sanitară din 1930.**

b)dr.Teofil Lupu :

aduce unele observații, dar o va vota ;

c.)dr.Skupiewski (raportor) :

respinge criticile lui DRIoanițescu ;proiectul actual doar corectează unele ... din legea PNȚ.

d)dr.Costinescu (ministrul sănătății):

Legea din 1930, alcătuită de **dr. Moldovan** ,a fost **modificată chiar de DRIoanițescu** - care nu

este medic - în 1932. **Actualul proiect** , nu este al lui, ci este **cerut de întreg corpul medical** .
Preocuparea lui este să facă ceva pentru sănătatea și igiena satelor.
A făcut și alte modificări necesare .

5.) Lege: Utilizarea elementului românesc în întreprinderi, 2-3 iul. '34

(DAD, MO 9, 10, șed din 2,3 iul. '34)

ing. N. Todorescu (ministr. Industr. și comerț) , **Eug. Titeanu** (raportor)

[LD :Doc. integrale la **fișierele partidelor respective**

Doctrină, explicații la **fișierele problematice: Legislație, Doctrină, Naționalism**

[LD: Atenție! pe cât posibil, evită să repeți citarea , caută să extragi ceea ce este potrivit pentru dezbateră parlamentară]

a) **ing. N. Teodorescu** (Industria și comerț)

▪ Expunere de motive

[LD :nu reglementezi prin lege un regim al muncii ,dacă situația existentă nu prezintă realități îngrijorătoare . Terminologia din titlul legii spune clar : "**utilizarea elementului românesc în întreprinderi** . Se indică și procentul (baremul) legal : **80%** .

Este evident că prin lege nu se urmărea " purificarea " întreprinderilor de elementele " străine " (persoane fizice) . Nu cred că era vexatoriu pentru întreprinzătorii străini , faptul că li se garanta plasarea , în vârful ierarhiei , pentru toate categoriile de funcționari , a 20 % din personal (de la caz la caz , până la 50%) . Politica economică și financiară a României avea această capacitate de toleranță (absorbție) . Era bine , era rău ? Care erau consecințele (pozitive și negative) imediate și pe termen lung ? Era acesta un fenomen de înrobire economică , și dacă da , de tip "colonial" ? Depinde din ce unghi de observație era abordată chestiunea . Ori dezbateră la lege , tocmai acest lucru îl evidențiază .]

Încadrarea cu personal românesc a întreprinderilor cu caracter economic , a constituit o principală preocupare .

Atenție LD !

De fapt , în toate legile privitoare la **regimul minier și industrial** , s-a făcut o **legătură între sacrificiile speciale la care Statul se angaja față de întreprinderile private și încadrarea acestor întreprinderi cu elemente românești .**

Atenție LD !:

" S-a căutat să se stabilească **un echilibru între interesele de ordin național și posibilitatea ca supravegherea și conducerea întreprinderilor cu capital străin să fie exercitată de către reprezentanții direcți ai acestui capital.**

...Regimul străinilor

" Cu toate aceste greutăți , **proiectul lasă o proporție de 20 % personalului străin** , pentru a da o largă posibilitate capitalului **să-și aibă personalul de încredere pentru toate categoriile de funcționari ; mai mult decât atât , în ceea ce privește administrațiunea , proporția se poate ridica până la 50%** (art. 1)

"O încurajare specială se acordă industriilor ce se vor crea în viitor , care , prin specialitate sau importanță , **pentru o bună conducere tehnică și administrativă** , necesită un mai mare procent de personal străin , timp de 2 ani , (până se pregătesc și românii) pe baza unui **Jurnal al Consiliului de Miniștri , proporția elementului străin poate să fie mai mare .**

Pentru întreprinderile care sunt în directă legătură cu apărarea națională , încadrarea personalului (român sau străin) , va fi supusă autorizării anuale a Ministerului Industriei și Comerțului , după **propunerea unei Comisii** formată din delegați ai Președinției Consil. de min. , Industriei și Comerțului , Muncii , Marele Stat Major .

Pentru exercitarea controlului aplicării legii, la sfârșitul fiecărui an, întreprinderile erau obligate să trimită situațiile exacte

Cu toate dificultățile, proiectul de față va contribui la promovarea elementului național, fără ca interesele capitalului străin investit în România să fie lezate, fără a diminua posibilitățile colaborării de viitor cu acest capital.

Expunerea de motive - ministr. Teodorescu / 2 iul.'34

5.b.) ACCuza (LANC)

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 853- 854)

...Adjudecarea spiritului legii de către cuzism

" Legea care ni se prezintă astăzi, poartă celebrul nume - și generațiile viitoare vor avea ce scrie în această privință - poartă frumosul nume " *utilizarea personalului românesc*" în întreprinderi, ca și cum ne-am afla într-o colonie oarecare, și unde sărmanii autohtoni ar găsi că este necesar să fie întrebuințată și munca lor în întreprinderi.

"Vă întreb dacă nu înțelegeți durerea acestei legi, durere care dovedește înlăturarea elementului românesc în propria lui țară, în mod sistematic, până la aceea că a trebuit să vină în anul de grație 1934, un distins ministru, cum este d. Teodorescu - cu care avem de altfel relații foarte dulci, de la interpelarea cu zahărul, însă dulceața este numai ptr d-lui, iar pentru noi este amărăciunea (ilaritatea) - și un distins raportor, cum este d-l Titeanu, care să ne prezinte, spre examinare acest proiect de lege. "[.....]

" Dar nu e vorba de mine, dar se săvârșește un mare progres, atunci când se recunoaște necesitatea de a se protegi munca națională. [-----]

Această lege nu este o lege de șomeri, ci este o lege națională[.....]

#Capitalul străin = capital jidănesc

Nu este de acord cu "optimismul" raportorului, care consideră capitalul străin interesat să-și supravegheze interesele. Capitalurile care se prezintă la noi sunt, să spunem cuvântul, care unora din dvs nu vă place, capitaluri jidănești. Capitalurile jidovești urmăresc altceva decât supravegherea folosonței lor pe acest pământ. Capitalurile jidovești urmăresc să se substituie elementului românesc în țara aceasta."[----]

...Modificați procentele !

"Ei bine, d-le raportor, d-le ministru, eu, în această privință, aș cere să modificați legea dvs. Și anume, nu admit 80%. De ce 80% ? De ce recunoașteți dreptul străinilor să figureze cu 20% ? Care este argumentul pe care-l socotiți ? [.....] A venit vremea ca noi să fim stăpâni pe industrie ; pe cât e posibil, să fim stăpâni pe toată munca românească. Nu admitem să ne dați cu țârâita - 80% , 70% , 50% , ca și cum am trata cu cineva care are aceleași drepturi ca și noi, pe pământul acesta. Nu admitem aceasta. [.....] Aștept ca să vin eu, să vă înlocuiesc pe acele bănci și să aplic politica națională românească așa cum se cere de mult, i se impune, ca supremă necesitate în momentul de față" (aplauze LANC)

ACCuza / 2 iul.'34

5.c) dr.N.Hasnaș (PNL)

«Concepția PNL

Legea . este " răzbușnarea imanentă a nevoilor țării " ;este "concepția și continuitatea PNL " care a căutat să dezvolte cât mai mult elementul românesc. "

Când Partidul Liberal venea cu o concepție românească a industriei românești și a capitalului românesc, cu concepția de a introduce elementul românesc în toate industriile și muncile, găseam în spatele nostru Partidul Conservator, care opunea toată forța și toată energia pentru dărâșmarea acestei concepții "(aplauze la majoritate) Când bătrânul Costinescu

a creat fabrica de cuie ,a fost **înjurat pe toate tărâmurile** , pentru că a îndrăznit să facă asta " .

#Mentalitate conservatoare: pizma !

▫Mentalitate liberală : munca și bunăstarea

"Această concepție a PL , de a dezvolta industria și comerțul, **a găsit totdeauna opunere** , la elementele ascunse **Așa este firea românului !Când vede un român că se îmbogățește și prinde cheag ,il pizmuiește :cum s-a îmbogățit românul acesta ?!** ;iar când vede un jidan - vorba d-lui Cuza - ,pe un străin, un neamț sau un ungur , că s-a îmbogățit, zice :**săracul , a muncit!** " (ilaritate)

"Această concepție trebuie schimbată ;fără dor și poate că, mult **mai aproape de pielea mea este cămașa decât haina**, și atunci mă gândesc mai mult la **fratele meu, la mama mea, la copiii mei**, ca să-i aduc la o stare cât mai bună , căci ei sunt mai aproape de mine și muncesc devalma cu mine.**Această țară trăește prin vigoarea vlăstarelor ei românești** și s-a dezvoltat prin sângele pe care această națiune l-a răspândit **în fiecare colțișor de țară** .

Nu există deal sau vale ,în țara aceasta să nu fie stropit de **sângele acesta românesc** , care să nu fie răscolit de **truda aceasta a noastră**.

Dacă lucrurile stau așa, este **datoria fiecărui guvern care se respectă ,să caute să ridice cât mai mult elementul românesc** ,să-l apropie de nivelul cultural general, făcându-l să prospereze. Prin urmare , **salut din toată inima această lege pe care o aduce Partidul Liberal**, care dovedește , și de data aceasta ,**că a știut să fie alături de nevoile Țării Românești. Aceasta este concepția și continuitatea PNL "**

(Vintilă Brătianu

Primele legiuiri de protejare a elementului românesc au fost întocmite de Partidul Liberal.

Atât legea din **1887**, cât și legea din **1904, 1909**, se datoresc Partidului Liberal.Cine nu-și mai amintește **cât a luptat pentru protejarea elementului național,Vintilă Brătianu ?**

Nu a fost el botezat de xenofob ?A încurajat cu toată energia **industria românească și munca românească**.

...Prin noi înșine !

După război,**fiecare țară se închide în carapacea sa** ;fiecare popor **caută să producă în țara lui ceea ce are nevoie** .Această politică, pe care **Vintilă Brătianu a urmărit-o** cu atâta strășnicie, **este singura politică sănătoasă**.Noi, deci,**nu trebuie să dezvoltăm țara noastră numai în direcția agricolă ,trebuie să dezvoltăm și industria** ,fiindcă numai atunci vom putea **trăi prin noi înșine**, fără ajutorul străinătății.Înainte vreme, țările agricole făceau numai agricultură , țările industriale numai industrie .**Rusia nu și-a închis granițele ?!** A murit ea ? **Trăește foarte bine !**

-ACCuza : Vai de capul rușilor cum trăesc !

[Problema evreească]

[LD : ajunge la această paranteză , presat de Cuza .Împarte pe evrei în " buni" și "păcătoși" (la fel ca și pe alți străini) față de care ar dori măsuri diferite .Cuma anume să se facă această triere nu o spune]

-Hasnaș : " Ovrei ,ovrei :**aceasta este marota d-tale**.D-l Cuza **agită și provoacă cu problema evreească** .Admiteți paranteza.**Să avem curajul s -o examinăm** cu toată strășnicia ,pentru că se face pe această temă foarte **multă demagogie**.[.....]

Evreii de la noi din țară se împart în două categorii .Prima categorie de ovrei o constituie acea cari au trăit în țară de când se știu ei.

-ACCuza : Ei,și ? Ce dovedește aceasta ?

-Hasnaș : Argument este acesta ." ei, și ?"În această categorie sunt **ovreii care au purtat războiul alături de noi toți ; ovreii aceștia au sângerat pentru țara noastră.**

A doua categorie o formează ovreii aceia păcătoși, care au venit cu sutele de mii după război încoace,**printr-o acțiune dăunătoare și murdară** , pentru că au plătit bani în dreapta și

în stânga , să intre în această țară ; **aceștia ne gâtuie.Ovreei** care au luptat alături de noi, în războiul cel mare , sunt oameni cărora pot să le strâng mâna.Dar cu **miile de ovrei care au venit de peste graniță** , din Rusia și din alte părți,**nu avem nimic de a face.**

...Modificați procentele !

[LD :chestiunea buclușelor procente (80% ,respectiv 20 %) nu era ridicată exclusiv de "naționaliști" La fostul generos ,liberalul dr.Hasnaș,ea emana din grija față de atâția intelectuali ridicați din familiile țărănești ,care nu-și puteau găsi plasament.]

Se admite capitalului străin să aibă reprezentanți ,atât în conducerea cât și la controlul acestor întreprinderi ,alături de elementul românesc.Dvs știți că **avem un mare număr de intelectuali** .Printr-o concepție prea întinsă a **învățământului nostru**,am căutat să facem foarte multe licee, universități și diferite institute de cultură mai înaltă ...

-**Ștefan Mihăescu** : Dar nu ați putea să ne spuneți **cine a avut această concepție ?!**

-**Hasnaș** : **Evident, noi, liberalii. Și suntem foarte mândri !**Dar actualmente **avem un număr prea mare de intelectuali români**,cari provin din elemente țărănești, ajunse printr-o muncă asiduă la o dezvoltare intelectuală mai ridicată.**Noi suntem o națiune de țărani** , și toți aceia care au fost în fundul satelor ,au văzut **cu câtă grijă strânge bietul țaran banii necesari pentru instrucția feciorului său** ,au văzut cum **mama se bagă slugă laboieri** , pentru a câștiga bani și a plăti învățătura copilului și cu câtă grijă este întrebat de tatăl său :

-**Ei, mă taică, ce făcuși la examen ? Ai trecut, ai ajuns și tu om ?**

Sau rămâi și tu ca mine , un om în nevoi ?

"Numai cine a văzut toate acestea , își poate da seama de **jelania, de mizeria și de revolta** care există în fundul satelor , **când un intelectual** , ajuns la o capacitate oarecare ,**nu găsește posibilitatea să fie plasat** (aplauze la PNL)**Sunt ingineri cu sutele ,intelectuali superiori, în toate ramurile.**Și atunci mă întreb : **de ce să pun 80% români ?**Trebuie să găsec forma cu care să dau **capitalului străin posibilitatea conservării capitalului său și al câștigului.**

Dar munca ,**munca să fie românească !**

5.d) G.Deleanu (PNL-g)

[LD : **Industriaș.** Prezintă situația cu realism, cu luciditate și consideră legea,inoperantă, inutilă , dată în scop diversionist ,putând avea consecințe grave . Pentru moment, argumentele lui mă conving ! Dar...]

Personalul din întreprinderi

...Proporțiile.

Ar fi fost necesar ca ministrul să prezinte **tabloul personalului din întreprinderi**. Nu există Unele date au fost puse la dispoziție de DRIoanițescu , fostul ministru al Muncii , în cuvântarea de la Senat . Din aceste date , rezultă că, numeric , ar fi :

Muncitori -----	1.000.000.
Funcționari particulari -----	320.000
Meseriași -----	300.000
Total -----	1.620.000

Din aceștia , tot din statistica Ministerului Muncii :

Străini -----	26.000
Pașaport Nansen (ruși, armeni) -----	8.000

Și atunci ,**ce reprezintă ,ca proporție, acești străini ?Nici 2 % !**

#Legea= lege a șomajului

S-a spus (Cuza) că legea nu este a șomajului ! El crede, din contra, că este a șomajului și că se datorește nu celor 2% străini ci crizei economice.

Sunt tineri titrați care așteaptă de ani de zile să-și găsească o ocupație.

Unii l-au declarat plângând că le e rușine să iasă din casă, că nu au un ban în buzunar .

-**Prelipceanu** (LANC) :**Se datorește relei voințe a patronilor** pentru că ,în majoritatea lor fiind

străini , elimină elementul românesc de la posturile de conducere ,și nu primesc decât portari de noapte , cărători de maculatură, măturători în curte și oameni de serviciu .

-Deleanu : Dvs aveți speranța că , cu această lege, se va îndrepta situația în Bucovina.

Vă înșelați !

Deleanu /

...Psihoza naționalistă=amăgirea tineretului

Legea a dat atâtea speranțe ,dar când se va aplica , va aduce multe deziluzii,o mare neîncredere față de conducătorii țării.S-a lăsat să se creadă că legea va lovi în dreapta și în stânga pe toți cei de altă religie sau de altă rasă ,și că va da de lucru numai elementelor pur românești ."Să vorbim cinstit . Așa s-au petrecut lucrurile.

Vă întreb eu :este sănătos și bine pentru progresul nostru ,ca asemenea idei să poată să încolțească în sufletul tineretului nostru ?Nu se face o greșeală, din acest p.d.v. ?

Deleanu /

«Soluția :întărirea activității industriale și de credit

" ...este locul să amintesc ,în special d-lui ministru al Industriei și Comerțului, care ar trebui să fie măsurile pentru a se îndrepta situația, pentru a se rezolva problema locurilor de muncă și sărăcia din marea masă a muncitorilor și a tineretului intelectual :

[enumeră câteva din aceste măsuri] :[.....]

-ing.Teodorescu : Dvs , care sunteți industriaș , mă mir că cunoașteți așa de puțin situația industriilor !

-Gh.Deleanu : Eu o trăesc . Și dl Rizescu o trăește, și va fi de acord cu mine...

-Teodorescu :Dle Rizescu , câți muncitori ați concediat dvs ?

-Rizescu -Brănești : N-am concediat . Aș fi putut să mai absorb.

-Teodorescu (lui Deleanu) :Mai bine aduceai exemple reale și o soluție, decât atâtea critici .

Gh.Deleanu / 2 iul.'34

5.e)N.Rizescu -Brănești (PNL)

...pseudo-legendele incapacității românului ptr. industrie și comerț

În Țara Românească s-a creat o legendă care a trăit până în zilele noastre :că românul nu este bun de întrebuințat nici în comerț, nici în industrie , pentru că nu se poate adapta acestor activități economice.Dacă așa au fost timpurile o dată,apoi astăzi ele nu se mai compară cu ceea ce a fost .De ce a fost atunci așa ?Pentru că negustorii români , înainte vreme, când îndrăzneau să-și deschidă o dugheană, erau persecutați pe toate căile de agenții administrativi.Cum își asortau rafturile cu mărfuri, venea căpitanul de călărăși sau polițaiul, sau prefectul cu primarul, le rechizionau marfa ... reclamau ministrului plenipotențiar... care intervenea...încât românul băștinaș nu putea progresa !

S-a creat o altă legendă,că cei mai buni negustori sunt românii ardeleni ,deoarece făceau comerț în țară și trăiau sub protecție străină !

În calitate mea de industriaș, afirm categoric :Românul se pretează perfect la orice industrie.

Primele legi în folosul industriașului român au fost făcute de PNL.

Acum istoria se repetă .PNL vine cu o lege care rederesează această stare nenorocită.

Cu toată politica de autarhie, industria românească este pe cale de redresare .Puterea de absorbție este mare .Dar intelectualii își găsesc plasament în industriile pur românești.

Sunt însă industri străine care au putut trăi foarte bine sub politica târnăcopului [PNȚ] , care refuză și astăzi elementelor românești posibilitatea de a conlucra la aceste industrii

#Amestecul politicianilor (consil.de administrație)

[LD:10 mai 2007 .Văluț împlinește 19 ani ! Dragostea mea de bunică nu cunoaște limită.

Povestea cu aceste Consilii de administrație , este la ordinea zilei și acum.În lupta pentru demiterea lui Băssescu de la președinție (pe care o urmăresc din ce în ce mai nedumerită și fără

vreo speranță de bine), se aruncă zilnic nume cu îmbogățirii tranziției, cu simbioza dintre politicieni și noii capitaliști ,și se aruncă din ambele tabere săgețile "adevărului" .
Totul este o perdea de fum , în spatele căreia se produce , cu adevărat ,această polarizare a oamenilor bogați (și puternici) și săraci (revoltați)
Nu cumva și în interbelic era la fel ?]

D-le ministru, cred că ,pe cale administrativă, se pot lua **măsuri de constrângere** pentru ca **industriașii să întrebințeze elementul românesc** ,în secțiunile administrative și tehnice.

Totuși nu cred că se va ajunge la rezultate satisfăcătoare ,din cauza intervențiilor politice .
La noi,toate întreprinderile mari au **Consilii de administrații** în așa fel alcătuite ,de parcă ar fi **un mozaic perfect** în care se găsesc **reprezentanți ai tuturor partidelor politice ,care n-au alt scop decât să intervină** ,lucru care nu poate decât să dăuneze elementului românesc.

Ex. "**Fabrica Rizescu**" , societate anonimă de la **Brănești**,în care am și eu o mică părțică din conducere **are 410 războaie** și lucrează în ea **450 de oameni** , iar la secțiunea administrativă și tehnică **este un singur străin** .

Ei bine, **fabrica " Dâmbovița "** :**este condusă de armeni** care trăesc cu pașaport în Țara Românească ;**la direcție, sunt armeni și evrei**.**Are 220 războaie și nu are nici un român** în conducerea administrativă și tehnică !

Ei bine ,**din cauza dvs (arată spre băncile PNT) , care ați căutat cu târnăcopul să mă distrugeți**, și care nu mi-ați dat contingent la vreme , și așa mult mai mic decât al lor ...
[își dezvoltă tot off-ul , cu date și cifre] .

În final , multuște guvernului pentru inițiativa legii .

N.Rizescu / 2 iul.'34

5.f)**Flaviu Șuluțiu** (PNL-liberal,ardelean ,"Liga antirevizionistă ")

(DAD, MO 12 , 2 iul.'34 , p. 861)

[LD : cred că **Șuluțiu supraesimează efectul legii** și că este chiar **în eroare** privind **minoritarii, pe care el îi consideră " străini "** ;în accepțiunea legii , **minoritarii era considerați " cetățeni români "** .Nu a fost singurul care **a căzut în această capcană** , dar, fie și pentru câteva ore, **mulți parlamentari români și-au slobozit gura .]**

Șuluțiu /

...Așteptarea țării

"**Țara a așteptat** cu un deosebit interes **cuvântul guvernării liberale** ; acest cuvânt a venit **cu această lege** ."**Se curmă prin aceasta o veche nedreptate , o situație de inferioritate anacronică** în industrie și comerț, **care situație își avea** , poate , pe vremuri ,**regretabila ei justificare , în lipsa personalului românesc suficient pregătit .**

Astăzi dispunem însă de elemente destoinice ,care **pot fi aplicate în toate ramurile industriei** și ale comerțului, **cu o pregătire profesională egală** ,sau de multe ori chiar superioară celor din străinătate ,**Politehnicele, Academiiile comerciale, Școlile de arte și meserii** , ne dau , prin absolvenții lor , un excedent chiar de valori utilizabile , a căror plasare trebuie să ne preocupe. "

#Industriașii străini și minoritari în Ardeal.

[LD: un alt liberal.Aredelean.Să fi fost și el contaminat de naționalism , sau era o realitate care trebuia corijată?Spre deosebire de cuziști,pe lângă evrei,el vorbește și de exclusivismul german și unguresc Dar în această realitate ,cât era o "moștenire" ,și cât era o încetineală a integrării românilor în viața economică de tip industrial și comercial ?

Și ce s-ar fi putut face cu tăișul legii aduse , care nu se referea la **cetățenii industriași** ,indiferent de origină etnică ?]

"**Un industriaș german** , venit din Bavaria în țară la noi, **nu va angaja nici măcar din greșeală , vreun român** , ci va angaja **numai germani sau sași .**

Tot astfel ,**un ungur** venit de la Budapesta , ajuns să se instaleze în țară la noi,**se va îngrădi, desigur, cu garda lui de unguri și de secui.**

În această situație ,**cum va putea să pătrundă românul nostru** - în special în nordul Ardealului ,

al cărui reprezentant sunt -cum va putea acest român să pătrundă în industrie sau în comerț ? Nu mai vorbesc de cel de-al treilea caz , [evreii] despre care a vorbit cu prisosință profesorul Cuza .Am ajuns astfel ca,în Nordul Ardealului ,în județele Bihor, Sălaj, Satul-Mare și Maramureș, cu o populație românească de 70 % ,în întreprinderile industriale și comerciale ,românii - înțeleg românii de origine -să fie reprezentați deabia cu fracțiuni de procent !

Șuluțiu ,2 iul.'34

5.g)Al.Alimănișteanu(PNL)

(DAD, MO 12, 2 iul.'34)

«Legea Teodorescu

Legea răspunde unei necesități vechi de câteva decenii . Cu 30 de ani în urmă , s-a prevăzut prin lege ca 70% să fie personal românesc.**Din păcate ,această dispoziție nu a fost respectată .**

-**ACCuza** : De ce ?

-**Alimănișteanu** : Știi și d-ta !

-**Madgearu** : Este un secret între d-ta și d Cuza ? (ilaritate)

-**Alimănișteanu** :**Tocmai fiindcă nu s-a respectat măsura aceasta ,**

«Proporțiile de personal :

...Străini / români

[LD: într-o confuzie consternantă ,se dădea efectiv o luptă pentru echilibrarea unei situații defavorizante pentru români .Dar eu, ca istoric, cum ar trebui să văd această chestiune ? Este această bătălie un rezultat al ravagiilor crizei economice ?Cred că doar ca factor adăugat . Mai degrabă eu aş pune-o pe seama unei **dezvoltări propice și pentru români**,în statul unificat românesc,atât economic ,cât și profesional .Dar în ce privește această "proporționalitate" cu elementul minoritar (după 1918) ,dar majoritar și privilegiat în vechiul imperiu,lucrurile acestea erau mai greu de depășit , și legea - a fost percepută inițial greșit]

Astăzi , când **guvernul vine cu o lege pentru utilizarea personalului românesc** ,trebuie să observăm ca **procentul de 80% de personal românesc să fie respectat și în ce privește personalul superior , tehnic și administrativ.**

Art. 1.prevede ca **cel puțin 50% din membrii Consiliului de administrație și al Comitetului de direcție, să fie români.**

Eu cred că este mică această cotă ;ași fi de părere **să se ridice la 55%** ,pentru ca **întreprinderea să aibă , efectiv, un caracter românesc.**

Eu sunt de părere că **oricât de mică ar fi întreprinderea , să se stabilească prin lege ca cel puțin jumătate să fie personal românesc.** în Consiliu și Comitet ul de dir.

În ce privește **celălalt personal, să se respecte cota de 80%.**

Foarte bine ați hotărât ca în **întreprinderile românești să cunoască limba română.**

Art. 3 ,privind **funcțiile de directori** (general, administrativ , comercial) **se spune că pot fi ocupate de străini dacă nu se depășește cota de 20% .**

Și aici **trebuie adus un corectiv** : dacă sunt **2 directori, unul din ei să fie român** , indiferent de procent .**Numai așa s-ar putea înțelege că este o întreprindere românească."**

Alimănișteanu / 2 iul.'34

5.h) Șt.Mihăescu (PNȚ)

(DAD, MO 12, șed. din 2 iul.'34, p. 861- 864)

[LD :Mihăescu nu reprezintă chiar p.d.v. al PNȚ ,ci al lui personal ;proaspăt PNȚ,industriaș ,președinte al "Asociației inginerilor" este deseori contractat ,lămurit chiar de proprii colegi național-țărăniști.Pe mine mă interesează mai mult el, pentru că este p.d.v. al unui

industriaș. român .]

▪Legea Teodorescu

-**Mihăescu** :Regretă că nu poate fi documentat ;Raportul a fost depus abia azi.Ministerul **nu a pus la dispoziție materialul necesar**

-**N.Teodorescu** : Unul dintre cel mai **avizați** cu proiectul ești **tocmai d-ta** ,în calitate de **delegat al unei Asociații de ingineri.**

-**Mihăescu** : **A așteptat acest proiect** ;ar fi vrut să felicite guvernul ;**nu o poate face,** deoarece **legea nu îmbrățișează decât foarte puțin** din situația actuală ...

[----**intervenție raportor Titeanu** -----]

-**Mihăescu** .DI raportor Titeanu **nu este tehnician, este doctor în filozofie...**

-Eugen Titeanu (intervenție)

▪Legea= o compilație din legislația străină

[LD:10 mai 2007.Când astăzi asistăm la măsurile restrictive de pe piața muncii europene ,pare că nu se observă tendința statelor de a-și apăra propriul patrimoniu .Într-o nouă conjunctură istorică, la o altă scară ,cu alte cauze ,situația nu se repetă ?Numai că astăzi liberalismul românesc este de altă proveniență ,are altă doctrină (dacă o are !)și altă viziune privind protejarea elementului românesc .Așa se explică confiscarea acestei teme de către neo-naționaliștii securiști .

Când unii istorici pun pe seama României interbelice un naționalism xenofob,ocolesc (din ignoranță sau din rea-voință tezistă)să prezinte situația în alte țări ,multe democratice ,în frunte cu SUA, în această materie.]

-**Titeanu** :**Doctor în Științe economice și doctor în Științe juridice** ,de la Facultatea din Paris.

Acest titlu nu-l pun nici pe cartea de vizită nici pe firma casei ! Este pentru prima dată că trebuie să-l exhib public, pentru a rectifica aserțiunea dvs.

-**Mihăescu** :Eu vă felicit pentru aceasta Dvs tot ați dat câteva cifre Dar în **Expunerea de motive** ele nu există și nu ne putem da seama **de acel procent de 80 % propus** și **nu se arată nici legislația străină în materie**

-**I.Răducanu** : Ar fi fost ușor să se arate această legislație străină, care există....

-**Titeanu** :Este destul să citim **Expunerea de motive** care este **o vastă compilație** a acestei legislații. Ce constatăm ?

Că **legislația internațională** ,în materie de **protecție a muncii**,s-a accentuat din ce în ce, **devenind aproape prohibitivă.** Un singur **principiu există la baza sa :controlul, admiterea condiționată,temporară ;lar în unele țări, pur și simplu,prohibiția.**

Aceasta este în **Austria, Danemarca, Ungaria, Jugoslavia, Polonia și America.**

-**Mihăescu** : Eu găsesc că **nu ar fi fost indiferent dacă dvs ați fi arătat că în celelalte țări există aceste legi prohibitive** deoarece **acest procent de 20% este prea mare !**

Dacă ași fi știut asta ,aș fi făcut propagandă în partidul meu, ne-am fi înscris mai mulți la discuție, am fi cerut ca procentul de 80% să fie majorat

-**Titeanu** : Eu apreciez convingerile dvs ,dar **mă îndoiesc că v-ar fi urmat partidul...**

[urmează o ciorovăială-polemică privind aceste procente la diverse categorii ,în care Mihăescu, secondat de georgistul Constantinescu -Bordeni,propun pentru străini procente de 10% , 5 %.

-**Al.Cartojan** :Într-o chestie așa de importantă , care privește munca națională,

era necesară și prezența ministrului Muncii , să ne dea statisticile.

-**I.Răducanu** : Dle președinte , Camera pretinde și **prezența ministrului Nistor...**

Mihăescu / 2 iul.'34

#Șomeri români -Salariați străini.

"În statisticile pe care Ministerul Muncii le trimite la Societatea Națiunilor,**numărul șomerilor este de 30- 40.000**_Nu știu câți dintre ei ,**sunt intelectuali.**Eu cred că **această cifră este prea mică ,** deoarece **nu s-au trecut elementele rurale.**

-**I.Răducanu** :la Societatea Națiunilor s-au transmis **numai șomerii manuali**

-**Mihăescu** :Între șomeri, există **un număr mare de intelectuali.**

Eu ,deputat de opoziție, trebuie să refuz în fiecare zi 5-6-8-10 absolvenți de diferite școli de meserii , școli de ingineri, de institute tehnice, licențiați, ucenici concediați de la CFR .

Dvs ,deputați majoritari, primiți și mai multe asemenea cereri.

Aceasta arată că, indiscutabil, există o mare suferință în Țara Românească ,în ce privește intelectualii ,sau cei cu o diplomă , chiar dacă nu sunt intelectuali.

Lucrul este cu atât mai dureros, când văd că cei 25-30.000 străini găsesc de lucru !

Eu nici n-am încredere în statistica ministerului Muncii. **Cred că avem mai mulți șomeri.**

Am fost și eu în **Comisia migrațiilor**, știu cum se procedează acolo :nu se respectă instrucțiunile **!Problema este ,deci, foarte gravă !**

Avem 40.000 străini și avem 40.000 șomeri !

-**Teodorescu** : Dle Mihăescu, legea nu se ocupă de străinii din țară ! Se ocupă doar de **străinii din industrii.**

-**I.Răducanu** : Dle Mihăescu, în cifra indicată de dvs sunt mulți **muncitori sezonieri** , mai ales de bulgari, care vin să lucreze câteva luni, vara Legea aceasta nu se ocupă de ei.

Mihăescu / 2 iul.'34

...Toleranța față de străini?-nu în materie economică !

Dvs **aveți aerul că vă mândriți** spunând **că suntem toleranți** și aveți o frază în expunerea de motive , în care arătați **că suntem mult mai toleranți decât celelalte țări.**

Înțeleg să fim toleranți în materie religioasă, dar nu cred că trebuie să ne mândrim

că suntem toleranți pe acest teren, al muncii, când țări mult mai bogate decât noi ,sunt ,așa cum spunea dl raportor, aproape prohibitive , în ce privește imigrația străinilor.

Cred că **nouă nu ne este permis să fim mai toleranți decât Germanaia, Franța, Anglia** și alte țări mult mai bogate .**Astfel, un englez, în medie, este de 11 ori mai bogat decât un român !**

De unde luxul acesta ca noi, în această situație de sărăcie, să fim mai toleranți decât un englez sau alt străin ?

-**Gh.Deleanu** (PNL-g) :Cunosc doi tineri români care au lucrat în Franța la o fabrică de automobile care au fost **dați afară** pentru că **li s-a interzis străinilor să mai lucreze în industria franceză .**

-**Eug.Titeanu**:În schimb, absolut **toți medicii români**, absolvenți ai Facultății de medicină din Paris (pe baza bacalaureatului românesc, fără echivalență) **au drept la diploma statului francez, și la libera practică. Acesta este regimul în Franța , privind medicii.**

-**ACCuza** : Acest regim a fost creat pentru jidani !

-**Răducanu** :**DI Deleanu are dreptate ! Statul francez a luat măsuri severe împotriva lucrătorilor străini .**

-**Mihăescu** :**Când realitatea este aceasta, când avem zeci de mii de șomeri intelectuali în România, și câteva zeci de mii de străini cu pașapoarte ,care le iau locul ,este o datorie a noastră ca să nu admitem o proporție de 20% străini** [-----]

[LD : face o serie de propuneri , punctual, pe diverse categorii de industrii]

Șt.Mihăescu,2 iul.'34

5.i) **M.Plătăreanu** (PNL)

[LD : mai întâi ironizează oratorii - Deleanu, Mihăescu - care participă la dezbateri fără a fi pregătiți, folosind câteva date din discursurile lui DRloanițescu sau I.Răducanu ;mai bine renunțau la cuvânt .Face o abordare din unghiul **naturii capitalului din întreprinderile industriale din România** , abordare care schimbă problema și trezește la realism .

Este și un **prilej extraordinar** de a pune **față în față concepțiile celor două partide -PNL și PNT - privind capitalul străin ,concentrate în devizele " Prin noi înșine ! "și " Porți deschise ! "** Și este și un punct de vedere pe care eu l-am intuit , dar aveam nevoie de o confirmare]]

...Natura capitalului dă cheia ptr.regimul muncii

...Prismele (unghiurile) de abordare

"Din capul locului **problema acestei legi s-a pus greșit , văzută numai printr-o prismă.**

O problemă socială ca să aibă pretenția că rezolvă un conflict ,așa cum este conflictul dintre **muncă și capital**, trebuie să țină socoteala, neapărat , cu riscul unei rezolvări hibride, **de ambii factori**. Și dacă între acești doi factori **se găsește un echilibru** - cum voi dovedi că este în această lege - **atunci legea este bună.**"

"Când ați discutat legea, dvs ați uitat un lucru : nu se potrivește situația de la noi cu situația altor țări . Pentru că în alte țări nu se pune problema capitalului investit ,cum se pune la noi. **Acolo capitalul este autohton.**

Legea trebuie să păstreze acest echilibru , pentru că totdeauna **noi ne-am plâns de această penurie din ultimul timp de capital străin.**

Este inutil ,și ar fi penibil pentru noi, să luăm acest aer de agresivitate ,făcând impresia că ne războim cu aceste capitaluri străine ,pe care dvs, **național-tărăniștii , le-ați dorit, le-ați invitat , le-ați arătat** .Întotdeauna , în curs de zece ani, toate platitudinile posibile, aruncând tot felul de reproșuri partidului național liberal, pentru atitudinea lui.

▫PNL – PNT:protecția muncii românești

-**Plătăreanu** : "Este inutil ,și ar fi penibil pentru noi, să luăm acest aer de agresivitate ,făcând impresia că ne războim cu aceste capitaluri străine ,pe care dvs, **național-tărăniștii , le-ați dorit, le-ați invitat , le-ați arătat** .Întotdeauna , în curs de zece ani, toate platitudinile posibile, aruncând tot felul de reproșuri partidului național liberal, pentru atitudinea lui.

Eu știu un lucru :când cineva se botează într-o apă politică -cum v-ați botezat dvs d-le Mihăescu -**își cunoaște și nașul**. Se pare că dvs nu v-ați apropiat istoricul partidului ,fiindcă dacă vi l-ați fi apropiat ,trebuia să știți de ce , în această materie **partidul dvs nu a venit cu această lege.**

-**Mihăescu** :**Nu am uitat** .Dovadă este faptul că , în ce privește **personalul superior , care privește capitalul străin, am fost de acord** cu procentul stabilit prin legea dvs.

Nu am uitat ,prin urmare,**interesele justificate ale capitalului străin.**

-**Plătăreanu** : Am vrut să spun că **nu ar fi fost nevoie de această lege , astăzi,dacă partidul dvs nu ar fi luat acea atitudine îngrozitor de antiromânească , în 1924,când s-a votat Legea muncii** a lui **Vintilă Brătianu** .Vă aduceți aminte de art. 14, 15 și următoarele , când nu era pletora de intelectuali ,când nu erau aceste valuri care bat așa de zgomotos și așa de strident la ușile muncii românești.**Vintilă Brătianu a pus o proporție de 75% în favoarea muncii românești , nu global, ci pe fiecare dintre ramurile de producție.**

-**Mihăescu** : Dacă **Vintilă Brătianu , atunci, a pus 75% ,cât ar fi pus acum în favoarea muncii românești ,când este această pletoră ? De sigur cel puțin 90%.**

-**Plătăreanu** :În 1929,după 4 ani și jumătate de aplicație a legii ,s-a petrecut un eveniment internațional .După o campanie de 4 ani încheiați,dusă de toată presa lui Deterding ,care avea interes în afacerile cu petrol,**s-a ajuns la acea celebră promisiune , pe care PNT a făcut-o** ,pentru considerațiunea că **acest capital străin ,care se simțise vexat ,să poată fi tentat să se reîntoarcă**,fiindcă,se spunea,că **a părăsit Țara Românească** ,ca niște păsări migratoare , **din cauza legii lui Vintilă Brătianu .**

În 1929, vă aduceți aminte , cu ocazia unui banchet celebru dat la Londra ,**un membru marcant al PNT și-a luat obligațiunea formală ca , în 1929,să se desființeze acest primat al muncii românești , în toate categoriile de întreprinderi românești.**

Prin urmare , **ceea ce face astăzi PNL ,nu este decât întoarcere la legea a cărei paternitate este indiscutabilă ."**

▫ Legea Teodorescu

Prin această lege ,s-au obținut lucruri importante :**Procentajul acesta de 20 %;Modul de salarizare** (art. 7),o inovație existentă doar în legea franceză ,care cere **întreprinderilor** să trimită Ministerului Industriei **tabloul personalului străin și român** , cu funcția fiecăruia, cu vechimea în serviciu și cu remunerația pe care o primește .**Ministerul va interveni pentru ameliorarea salarizării personalului românesc ;Ținerea registrelor de contabilitate în limba română.**În nici o legislație nu se găsește această precizare, **este o inovație românească.** **Se făceau fraude fiscale** .Se trimitea un inspector acolo , cu 5-6 clase,luate Dumnezeu știe cum, la o societate străină, i se puneau la îndemână registrele ,și ce putea el înțelege în

englezește ?!;Măsura de **sanționare a acelor care nu respectă clauza** .De ce nu s-a prevăzut pedeapsă penală ?**Simțul măsurii** este cel mai bun lucru ,atunci **când vrei să armonizezi** factori economici determinanți,**nu ajută nimănui o măsură gravă** .
Ministrul Teodorescu s-a inspirat din legea din 1924, a ținut seama de dezideratele și **Expunerea de motive** făcută atunci de **Vintilă Brătianu , care explica cota de 75 %** .
-Mihăescu :Credeți dvs că **Vintilă Brătianu a prevăzut o criză economică** ca cea prin care trecem ?!

▫**Legea Teodorescu = lege a armoniei sociale**

-Plătăreanu : Eu mi-am spus o părere , **mi-am făcut datoria, am explicat** de ce această lege trebuie plasată în **constelația legislației internaționale.Consider legea bună, dinamică, obiectivă, realistă** .PNL se poate mândri .
"Revindic pentru noi continuitatea în această materie , vă rog să votați acest proiect cu încredere și cu sentimentul că **PNL , prin această operă , a făcut, ca totdeauna , nu o operă demagogică ,ci o operă de interes social și de armonie socială "**(aplauze prelungite la PNL)
M.Plătăreanu / 2 iul.'34

5.j)**Fritz Conert (P:Germ)**

▫**Legea Teodorescu=necesară, justificată**

Proiectul s-a discutat în mod amănunțit în **Comisiunea specială a Camerei**.A luat și el parte și și-a spus părerea .Se va referi la câteva observațiuni cu care nu a putut convinge pe ministrul Industriei **În numele PG , recunoaște necesitatea legii de a încuraja și proteja munca națională, muncitorii indigeni** .(aprobări la majoritari)În timpul de astăzi, când toate **statele tind spre autarhie** , când avem șomaj,**avem datoria să sprijinim muncitorii noștri."**
Connert / 2 iul '34

#**Fața ascunsă :antiminoritară**

[LD : Este adevărat că legea avea unele echivocuri, dedesubturi, care determinaseră și **confuziile** unor vorbitori anteriori , între străini ,ca **"cetățeni"** sau ca **"etnie "** .]

"Dar **Proiectul** are o latură pe care **noi nu o putem accepta** .Nu contestăm **dreptul statutului de a supraveghea industriile** din această țară ,precum și **întreprinderile** care stau în legătură cu **apărarea națională** .Prin urmare, **admitem acest principiu** .

Dar ,ni se pare nouă că **modul de aplicare** a acestui principiu , **depășește limitele** necesare și **constituie un amestec** al statului **în treburile economice private** .

Mi s-a reproșat în Comisie **că nu aș fi destul de patriot** ,pentru **că nu accept toate dispozițiile acestei legi**.Nu am pretenția să fiu mai patriot ,**decât fostul subsecretar de stat ,Grigore Gafencu (PNT) ,care a vorbit la Senat la acest proiect** ,sau de dl.**Corteanu (ex-deputat, argetoianist)** care a **scris la " Argus"** despre lege.

"**D-lor deputați**, trebuie să **amintesc** un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri, dar despre care nu se spune totul , căci sub ele se ascunde ceva** .

Acestea au două fețe :o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului **care se referă la apărarea națională , și care este foarte bună ;dar este și un alt scop** care se urmărește prin aceste măsuri :**un scop ascuns ,un scop naționalist** .

DI Hasnaș a vorbit deschis despre acest lucru :**acest scop este înlăturarea minoritarilor din industriile lor, prin alți cetățeni."** **Mi se pare cam bizar** să se vină astăzi cu o lege pentru apărarea națională ,deoarece **sunt alte legi care o asigură** ;

Apoi cum poate fi apreciată obiectiv, "valoarea morală a individului " , lealitatea sa față de statul român ?!

-**Pamfil Șeicaru (intervenție)**

[LD :**Atenție ! Punere la punct riscantă ...punct lovit !**

-**Pamfil Șeicaru** :**Există un climat al ideilor**, d-le Connert .Nu vă supărați, dar **poporul**

român , un popor și un stat mai puțin evolute , în deobște ,își îndreaptă privirile spre statele mai evolute și este firesc ca radierea cugetării lui Hitler să se resimtă și în Tara Românească și atmosfera din Germania să radieze oarecum și în legislația românească ."
(aplauze)

-Fr.Connert : Dl Gafencu a spus că Germania nu a recurs la aceste măsuri...

-dr.Hasnaș : S-a cam înșelat dl Gafencu . [-----]

-Connert : " Noi am făcut dovada , de când trăim aici , că ne dăm toate silințele să ne facem datoriile pe care le avem ca cetățeni ai acestei țări."

Connert / 2 iul '34

...Legea, art 4 :minoritarii ! limba !

-Connert :Dispoziție care trebuie să o combat cu toată tăria : prin care se ordonă ca toate întreprinderile sunt obligate de a ține registrele în limba română !

-Șeicaru :Aceasta este și excesiv și inutil !

-Connert : Dl Plătăreanu se mândrea cu această " inovație" .Îmi pare rău că s-a făcut acest lucru și îmi pare rău că Statul român merge în această direcție în capul lumii !

-Octavian Furlugeanu (PNL, Banat) :Credeti dvs că se mai poate admite ca românul să fie *Wochenarbeiter* și la industriile acestea să scrie *Eintritt fur Hunde und Walahen verboten ?*

-Hans Otto Roth :Vă rog să arătați cazuri .

-Furlungeanu :Și la mine în Banat , în industrii ,sunt 15% români și 85%minoritari . În județul nostru sunt muncitori ; acolo suferă poporul român.

-Connert :Sunt și minoritari care suferă și care șomează.

Fr.Connert / 2 iul.'34

Vezi replica lui Eug.Titeanu -fișier Minorități sau PNL

5.k)V.Serdici (PNȚ- ex lupist)

[LD : pe fond, diferențele dintre cele două partide nu apar așa de mari.Dimpotrivă.

Ceea ce-i opune și îndârjește este paternitatea legii și meritele .

Serdici susține că Legea Răducanu (1929, Migrația) este mai bună și suficientă ;

Liberalii apără Legea Teodorescu (legată de Legea Vintilă Brătianu, 1924)

Numai că demonstrația lui Serdici , parcă este un discurs de pe vremea când, lupist, ataca politica PNȚ ! Scoate în evidență greșelile făcute - ca un "naționalist" sadea ; Dar .conchide că legea este inutilă și rea !Altfel, vehiculează diverse statistici, date, exemple , cu străinii .]

▣Legea Răducanu .

...Protecția muncii indigene

"legea dvs este inutilă și , ca toate legile inutile, această lege îmi pare chiar cu totul dăunătoare .Dvs ați avut - am avut cu toții - un instrument excelent pentru scopul pe care îl urmărim , și ,cu datele pe care le voi da, nădăduiesc să vă dovedesc această afirmație și anume că legea Răducanu[Legea Migrațiilor] din 1929 ,era un foarte bun instrument pentru scopul pe care îl urmărim. "Legea Răducanu a ieșit într-un timp de început de șomaj, încercând să raționalizeze și să limiteze concurența mâinii de lucru străine și a profesionalștilor străini.Legea a îngăduit ministerului Muncii să ia măsuri reale și eficiente de reglementare a intrării și șederii în țară a străinilor , și , începând cu această lege, avem o preocupare de ocrotire a elementului indigen pe piața națională a muncii . Când Răducanu a adus legea în dezbatere ,s-a făcut o largă dezbatere ,Răducanu fiind etichetat atunci ca xenofob .Și actualei legi i se vor aduce acuzatii de xenofobie . Ați auzit pe dl.deputat Connert aducând asemenea acuzațiuni."Eu constat că aceste acuzatiuni sunt nedrepte ,pentru că dvs ,nu numai că nu manifestați sentimente xenofobe , prin această lege ,dar prin dispozițiunile ei mergeți împotriva însăși a scopului legii .

-V.Serdici : **Recunoașteți că legea Răducanu a fost mai bună, o lege care a dus la scopul urmărit de noi, care este același cu cel urmărit de dvs astăzi.**

Dar fiindcă această lege **nu constituie un progres** față de **legea Răducanu**, și **nu ne apropie mai mult de scopul** pe care îl urmărim, fiindcă **este inutilă și cel mult vă va îngădui să vă plasați favorizații** care astăzi nu mai încap în slujbele statului , **în industriile particulare** , pentru acest motiv **eu nu votez acest proiect de lege** .(aplauze la PNȚ)

V.Serdici

5.1.) Petre Bejan (PNL)

[LD : ia cuvântul după Adam Ionescu (PTJ-fără Lupu) , pentru care ministrul Teodorescu **definise tranșant** noțiunea de **"personal românesc "** , în accepțiunea legii : **"cetățeni români "** , așa **cum îi consacră Constituția** .Bejan vorbește în spiritul unui **naționalism ponderat**, constructiv, cu mare grijă pentru sensibilitatea minorităților și străinilor.]

Bejan / 3 iul.'34

«Legea =lege de împăciuire între elementul românesc și cel străin sau minoritar.

" Țin să vă atrag atenția și vreau să o spun special de la această tribună - mai ales în urma discuțiilor de la secțiuni -că **n-a fost și nu este în intenția noastră să aducem o lege de dușmănie ,de agresivitate** , în contra elementului minoritar sau a elementelor străine din această țară ;**nu avem intenția să aducem nici o lege de demagogie** ,adică să prezentăm simple cifre de aparență de acoperire a necesităților , **însă de fapt să fie ceva neaplicabil sau inutil** .

" Dacă , pe de o parte ,**nu se poate contesta statului român dreptul de a lărgi posibilitățile muncii naționale, dreptul de a lua toate garanțiile** necesare în întreprinderi în legătură cu apărarea națională, dreptul de a rezolva, cel puțin în parte, șomajul manual și intelectual , de care țara noastră se resimte din ce în ce mai mult , pe de altă parte, trebuie să **declaram categoric, că nu este nici de cum în intenția noastră ,nici fățiș, nici în ascuns, să eliminăm elementele minoritare** din întreprinderi sau **să eliminăm elementele reprezentante ale capitalului străin**, ale aceluia capital, care , în mod **onest și loial**, a venit să **contribuie la valorificarea bogățiilor noastre naționale**. "

[-----prezintă observațiile -----]

Nu numai că **nu este o lege agresivă** ,dar este o lege de împăciuire între elementul românesc și cel străin sau minoritar. [-----] Este bine să venim cu **legi de prevenire , aplicate cuminte, aplicate cu energie dar cu bună credință** . "

...Procentajele : români / străini.

Eu am fost surprins că principala preocupare a oratorilor s-a referit la **proporție** ,și că s-a trecut cu atâta ușurință **peste prevederi mult mai importante** ale acestui proiect

[-----] **Proporția este o cotitate** , care trebuie să rămână într-o aplicare de ordin general.

S- a și spus că în unele cazuri ea nici nu atinge acel 20% ,deci **problema nu este gravă** , cum , adesea, s-a agitat prin interpelări și discursuri.

Însă, dacă luăm **proporția pe diferite ramuri, pe categorii de funcționari, pe cazuri speciale, această proporție este cu mult depășită** .**Pentru acele cazuri, eficacitatea legii va fi categorică , ele vor trebui să respecte procentajul** . [-----]

Bejan / 3 iul.'34

«Siguranța apărării naționale

Importanța legii nu o dau atât proporțiile stabilite prin lege." Eu cred că **dvs trebuia trebuia să insistați** , în primul rând, asupra **măsurilor care s-au luat pentru siguranța apărării naționale** . **Este pentru prima oară când un asemenea articol apare într-o lege la noi în țară** . **Este pentru prima dată** când preocuparea înaltă a **siguranței statului român** ,este introdusă în lege.

-V.Serdici : Dacă este vorba de siguranță, **de ce n-ați propus ca în aceste industrii personalul să fie exclusiv românesc ?**

-Bejan :Sunt anumite ramuri, chiar de armament, **sunt anumite specialități, pentru care ne vor trebui mulți ani ca să le stăpânim.**Nici în alte țări europene, fabricarea de puști nu o face fiecare țară.**Grija noastră va fi să alegem specialiștii din țările amice.**Deci **nu poate fi vorba de o exclusivitate definitivă.**Când ne dăm seama că războiul de mâine va fi un război " tehnic" , în care **industriile vor juca un rol preponderent,** nu puteau lipsi aceste precizări din lege."
Bejan / 3 iul.'34

5.m)Pamfil Șecaru (" Curentul ")

(DAD, MO 13, 2 iul.'34 , p. 873-874)

[LD: vezi doc integral la fișier **Cultură, artă, presă - III**]

Șecaru / 2 iul.'34

▣Legea Teodorescu=oportunitate națională

Consideră **legea de oportunitate națională** , răspunzând unui interes capital,marcând doar un **punct de plecare** al altei probleme .Deocamdată, **legea fixează drepturile muncitorilor cetățeni români** "[---]

Șecaru /

-ACCuza (intervenție)

...Necesitatea stabilirii proporționalității și cu minoritarii

[LD:cea mai bună dovadă pentru confuzia creată prin termenii legii]

"Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare** .[----]Eu socotesc această lege introductivă ;**va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare** .

-**ACCuza** : Dle Șecaru, vă rog,**este vorba de români , nu de cetățeni români .**

-**Șecaru** :Proporția între **cetățenii români și necetățenii**

-**ACCuza** : Dle Șecaru,vă rog **nu schimbați caracterul legii, este vorba de români,și nicăieri nu veți găsi cuvintele " cetățeni români "**

-I.**Răducanu** :Cetățeni, ca **noțiune juridică** .

-**H.O.Roth** :Adică **cetățeni români** .

-**ACCuza** : Aceasta este interpretarea d-tale, **eu zic altfel.**

-**Șecaru** : Dlor, eu merg direct ,fără să ascund nimic :**români în sensul juridic** al cuvântului.

Va veni **o altă lege** să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare** .

-**ACCuza** : **Dle d-ta strămuți discuția , vrei să introduci legi noi...**

-**Șecaru** : Eu socotesc această **lege introductivă ;va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare** .Se spune " **întreprindere românească**".Dar ce se înțelege prin asta ?Este româneasă numai pentru că se găsește pe teritoriul României ?

-**Fritz Connert** : Și la Banca Națională , și în administrație ?

-**Șecaru** :**Trebuie stabilită și această proporție, pentru că la fiecare pas se vede complezența aceasta,** mai ales a Ministerului Muncii , în autorizațiile care se dau .

Șecaru / 2 iul.'34

▣Limba registrelor -limba română ?

[LD :Nu are dreptate Șecaru !

Excesiv de "intelectual" ,are în fond complexul naționalistului unei culturi mici ;

excesiv de "orgolios" , crede că dă o lecție de bun simț inoritarilor ;

excesiv de " generos",dă apă la moră rezistenței la învățarea limbii române de către minoritari.

Așa cred eu .Discutând pe tărâm legislativ, ar fi putut să invoce reglementările respective în chiar țările invocate :Anglia și Franța .]

Legea are și unele excese. Art. 4 ,privind limba folosită.

"O limbă se învață de către minoritățile naționale prin seducția ei ,prin forța pe care o redrează din p.d.v. al contribuției la cultura umană .Nu mă obligă nici o lege să învăț limba franceză ;dar mă obligă Racine, Corneille, Moliere, Montaigne.

Nu mă obligă nici o lege din lume să învăț limba germană ; dar mă obligă Goethe, Kant, mă obligă Schiller.Limba românească veți fi constrânși s-o învățați în măsura în care creațiunea geniului românesc se va impune prin forța ei de seducțiune .

O limbă care se învață prin constrângeri de acestea legale,este o limbă care nu vă face prieteni, ci dușmani, iar graiul se socotește că este un bun al meu, este poate una din formele de creație a sufletului meu.Prin limba însăși se pune certificatul istoric al formației nației mele. O limbă are atâtea locuțiuni, atâtea cuvinte pe care le-a strâns în decursul veacurilor . Și atunci, acel bun, să ți-l dau d-tale cu sila ?De aceea eu cred că în art. 4 , dacă există o parte obligatorie ,când te prezinți cu registrele în fața autorității românești , aceste registre să fie traduse într-o limbă românească pură, traducerea să fie legalizată .[-----]

O limbă pe care o întrebuințezi în corespondența ta de interes , și nu o întrebuințezi corect, este o limbă insultată , și eu nu accept ca limba nației mele să fie un prilej de insultă în corespondența particulară "

Șeicaru / 2 iul.'34 -----

5.n)I.Răducanu (PNȚ)

[LD : Răducanu este supărat că legea lui (1929) nu a fost considerată suficientă pentru protejarea muncii naționale. Intervenise deseori cu remarci pe parcursul dezbaterilor.

Acum, evocă și explică legislația de protecție inițiată de el (1930)

și se străduiește să argumenteze inutilitatea legii Teodorescu .

El se ocupă mai mult de legislația în domeniul migrației muncii , eludează legislația lui Vintilă Brătianu , schimbă chiar denumirea legilor ... încât consider că discursul lui nu este academic, cum te-ai fi așteptat de la un prof. univ., este nesistemizat și improvizat , pus pe harță, plin de aluzii răutăcioase personale.]

#Legea Teodorescu =lege cu efect aparent, demagogică, vexatorie.

La 1930, **Legea Răducanu** , lege pentru protecțiunea elementului românesc...

La 1934 , **Legea Teodorescu** . "pentru ce ați venit cu ea ? [---] numai pentru a aduce în fabrica de legi a României Mari , încă un proiect de lege ? (aplauze la PNȚ)

-Teodorescu (ministru Industriei) :Cuvântul "fabrică de legi" a pornit de la guvernarea dvs !

-Răducanu : **legea din 1930 are un caracter mult mai general**, consacrat prin prevederea că <nici un supus străin nu poate să exercite vreo profesiune , sub nici o formă, în România, dacă nu a avut autorizarea prealabilă pentru intrarea în țară , în acest scop >[.....]

În urma acestei legi, în perioada 1930-1934 ,**din 50.000 cereri, au primit aprobarea doar 25.000** .Cu legea dvs " vreți să afirmați formal elementul naționalist în politica dvs ,și atunci veniți cu anumite norme care se adaugă ,care nu înlătură normele din legea de la 1930, norme care , după părerea mea umilă, sunt inutile, vexatorii și, dacă îmi dați voie să adaug un cuvânt de efect aparent, aș putea să spun că legea actuală este o lege de efect aparent , aceasta în cel mai bun caz, ca să nu repet ceea ce au spus alții ,că ar fi o lege demagogică, o lege vexatorie, o lege care nu ar avea decât sensul ca guvernul să-și îndeplinească un angajament luat față de opinia publică. " [-----]

Socot că singura parte bună din lege este menținerea dispozițiilor legii din 1930.

▣PNȚ:nu va vota legea

Critică și el art. 4 (cu limba română în acte) ,mai aruncă unele săgeți la adresa ministrului Teodorescu (că este "produsul " industriașului Rizescu -Brănești, sau viceversa),după ce ironizează pe ministrul Inculeț (că ar fi " de bună credință ")după ce taxează Raportul lui Titeanu (ca pe " o compilație ")după ce acuză guvernul că vrea să aducă legea pentru acordarea drepturilor depline ca să poată governa "prin decrete -legi "

Conchide că PNȚ nu va vota legea .

I.Răducanu / 3 iul.'34

5.o)Vlad Dimitriu (PȚR)

(DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 983- 987)

LD : în pofida tendințelor negaționiste ale iunianiștilor , ca înverșunat opoziționist, la adresa celor două partide mari, PNTJ și PNL,un sâmbure de adevăr există în afirmațiile lui , privind **oportunismul legii** , pus pe seama **simpatiilor opiniei publice pentru manifestările naționaliste ale extremismului de dreapta .Subiectul a fost ocolit de ceilalți oratori.**

În realitate, această problemă era deosebit de complicată și , cumva, irezolvabilă .

Care era , cu adevărat , dimensiunea industriei românești , în acel moment?

Asta nu înseamnă că **bășcălia lui** privind **industria " națională"** și pledoaria pentru **"stat țărănesc"** depășește discursul demagogic radical-țărănesc.]

Dimitriu / 3 iul.'34

#Legea Teodorescu=lege modestă,ostentativă.

"Proiectul de față , sau din **moderațiune**, sau din **prudență**, având probabil sentimentul **că nu poate rezolva problema aceasta** , nici **unitar și nici definitiv**, apare chiar **din capul locului cu o titlatură mai modestă** , nu mai este vorba de protecția muncii naționale, este vorba de o lege **" pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi"** .

Problema este **țărnută** și vom cerceta cu obiectivitate dacă, măcar restrânsă, proiectul răspunde la ce și-a propus.

...replică patriotardă la succesul mișcărilor de dreapta

Nu vom contesta și n-a contestat nimeni utilitatea aducerii unui asemenea proiect de lege .

Însă un lucru : **felul cum a fost depus** acest proiect de lege, și faptul că acest proiect **a fost premers de o interpelare** , **ostentațiunea** cu care această lege vine pe biroul Parlamentului , arată că **dvs** , înainte de a rezolva o problemă , **faceți un reproș, o acuzație**.[-----]

"Eu nu vreau să vă aduc acuzația că **ați satisfăcut un angajament politic de goală demonstrație patriotardă** în timpurile acestea **când se pare că anumite mișcări de dreapta au oarecare priză în opinia publică** ,dar sunt de părere că **trebuie să întârziati acest proiect** , **poate chiar să renunțați definitiv la dânsul**, căutând, dacă voiți să îndrumați măcar soluționarea acestei probleme , **să aplicați legile existente ,studiind serios măsurile necesare care să rezolve definitiv problema ."**

#Naționalizarea muncii nu a stat în atenția partidelor

...PNL și PP- Averescu

"Opera de **naționalizare a muncii**,mai cu seamă după război,a fost **o preocupare** și am asistat ,de la 1918 încoace ,la **o cursă**,la **o întrecere** între regimurile care s-au succedat- **Partidul Liberal și Partidul Averescan**-pentru **naționalizarea unor anumite întreprinderi**.

Rezultatul a fost însă că,**în loc să se urmărească naționalizarea personalului ,naționalizarea muncii,în loc să urmărească ca acele întreprinderi să devină realmente întreprinderi românești**,nu s-a ajuns la altceva ,**decât la naționalizarea " acțiunilor" acelor întreprinderi .**

P.Averescan și P Liberal,s-au luat la întrecere ,în întreprinderile care au venit prin faptul alipirii în granițele României Mari ,și care mai de care din aceste două partide ,prin aceia care compun **statele majore de conducere ale acestor partide** ,**au pus mâna pe acțiunile întreprinderilor**,

care înainte de unire nu erau românești.Este adevărat că în lupta aceasta **dvs ați triumfat și Partidul Liberal a devenit astăzi deținătorul** , în majoritate, **a acțiunilor din toate întreprinderile care au fost naționalizate ,ca acțiuni, ca interese comerciale, ca interese bănești** ,**însă nu ca preocupare de protequire a muncii românești.**

-N.Rizescu -Brănești :Puteți să ne dați un exemplu de societăți din acestea ?**Afirmația dvs este foarte gravă.**

-Vlad Dimitriu:Reșița, toate întreprinderile carbonifere , toate întreprinderile pentru exploatarea lemnului , toate întreprinderile miniere, care nu erau ale noastre, **și au fost**

naționalizate, sub regimul de comercializare de sub ministeriatul d-lui Tancred Constantinescu , mai cu seamă.

...PNȚ:Comutarea proprietăților

După ce aceste bunuri au intrat ,cum au intrat ,în patrimoniul național, adică național-liberal, a venit în 1928 **revolta național-țărănistă** , care era , la vremea aceea, **o revoltă populară** , și care , printre alte **legi de comercializare** , **a comutat patrimoniul acestor societăți, dincoace, în alte mâini.**

-I.Plessia : Ați citat și Reșița ?

-Dimitriu : Reșița astăzi,este o societate cu caracter mixt , în care **statul român are cea mai mare parte din acțiuni**; sunt și particulari deținători de acțiuni ale Reșiței

#Farsa Consiliilor de administrație.

[LD: **acaparare după acaparare** .mai întâi PNL, apoi PNȚ,și , în final **capitalul și conducătorii străini** .Nu cunosc veridicitatea celor semnalate de Dimitriu .Dar este "ceva" despre ceea ce ar fi însemnat "**grupurile de interes**" din spatele acestor **Consilii de administrație** ,minge de ping-pong utilizată în atacurile reciproce dintre partide.]

Eu vreau să arăt că **opera de naționalizare a acțiunilor comerciale** , cu scop necontestat național **nu a fost întovărășită de preocuparea pentru apărarea muncii românești.**

Dar nici **dispozițiunile acelor legi nu s-au respectat !** [-----]

Ați prevăzut în lege obligativitatea ca,în viitor,președintele Consiliului de administrație să fie român. Dle ministru,dar nu există și astăzi această dispoziție ? Există !Și nu este această dispoziție o **sinistră farsă** ce se joacă pe **bogățiile românești ,acaparate astăzi** ,în cea mai mare parte,**și de capitalurile străine și de conducătorii străini ?**

Nu există și astăzi în capul fiecărui Consiliu de administrație , o păpușă, un Ionescu , un Popescu, care nu reprezintă decât interesele capitalului străin ? [-----]

#Camerile de muncă=un fel de soviete,

... tocmai dvs să aplicați **sancțiunile** cuprinse în acest proiect de lege ,referitor la **eliminarea acestor președinți Camerele de muncă ?Sunt muncitori, cu o pregătire îndoielnică , cu totul străini aplicării unei legi.**Ei sunt buni români, au bune intenții, dar **unii din ei sunt analfabeți !**

Aceste **Camere de muncă, sunt un fel de " soviete"** ,nu pot răspunde de îndatorirea ce li s-a dat .[-----]"În țara aceasta , în care **la fiecare pas te lovești de un profesor universitar, în care învățământul secundar nu produce decât funcționari** ,în țara aceasta **unde învățământul primar abia ajunge să învețe pe țărani cum să scrie și să citească ,noi nu avem încă posibilitatea să educăm un personal care pe urmă să aibă dreptul la menajare și la protecție, impunându-l în întreprinderile noastre .**

...Nu v-ați săturat de industria națională ?!

«Stat țăărănesc !

[LD:dacă s-ar fi oprit cu criticarea legislației ,mai mai că ar fi fost credibil și convingător.

Când constăți ,însă,că totul a fost doar un **atac cu suport doctrinar**,menit să-i justifice virarea spre marota "**statului țărănesc**".,întreaga sa argumentare devine vulnerabilă]

"Dle ministru, **nu v-ați mai săturat** , în această țară, **de industria așa-zisă națională ?**

Nu vreți să sfârșiți o dată cu această zisă industrie națională ?[-----]

"Se vorbea deunăzi aici și **se lua în derâdere statul țărănesc ,care mâine va fi o realitate.**

Se spunea: **statul țărănesc este sărăcie. Ca și cum statul de azi ar fi belșug !**

Noi ,dacă trăim, **trăim tot din statul acesta țărănesc ;** căci din acest stat țărănesc și din această muncă țărănească ,care nu este proteguită cum ar fi trebuit, **plătim noi cuponul extern.**

Nu plătim cuponul extern, salarii și pensii, **din exploatarea întreprinderilor industriale, pe care le menajați indirect , printr-o nouă lege de păsuire- art. 2- pe care n-o merită.**"

Vlad Dimitriu / 3 iul.'34

5.p.)Eugen Titeanu (Raportor)

[LD :Atenție ! Alături de Aurelian Bentoiu, face parte din **grupul "tinerilor liberali "**care se afirmă ca **personalități pregnante** în această guvernare .

Discursul lui este : **sintetic** (fără a pierde ocazia unei fulgurante observații);**coerent** (ca o demonstrație matematică) ;**elevat** (fără prețiozități snoabe),**tehnic** (fără obositoare demonstrații);**convingător** (fără patetisme ieftine);**polemic** (fără a aluneca în vulgaritate sau atac la persoană)

[LD :La acest moment ,Titeanu caracterizează,**dezideratele , crezul, speranțele , tradiția , continuitatea , inovația**,în ceea ce începuse să se numească **gruparea " tinerii liberali"** din PNL .De asemenea,semnifică racordarea solidară cu **generația tânără a României**,în general, de la care **asimilează crezul naționalist**.]

[LD : Atenție ! la acest discurs ar trebui să introduci o **Notă** privind destinul lui,după război,în gulagul comunist.]

/ **Legea Teodorescu** : lege de tranziție, de echilibru,preventiv,baraj ;/

/Răspuns la critici : LANC; PNȚ, PNA, P.G, PRȚ; ș.a /

/ Legislație străină - **specific românesc** /

/ Statistici și procentaje ; **principiul proporționalității** /

/ **Prporționalizarea salariilor** /

/ **Securitatea** întreprinderilor legate de **apărarea națională** /

/ Acțiuni de **spionaj și sabotaj** ; acțiuni comuniste /

/ **Minoritățile naționale** : drepturi și datorii /

/ **Tradiții, doctrină, realizări în istoria PNL** /

/ **Tinerii liberali** : continuitate , solidaritate între generații //

▣Legea Teodorescu =onestă și fundamentală

[LD:definirea legii :**misiune economică**.Definirea cerinței (necesității):**dorința opiniei publice** care manifesta o **stare de spirit naționalistă** și încercarea de a o tempera(echilibra)

Continuitatea unei **ideologii** și a unui **program liberal** ,adaptat circumstanțelor provocate de criza economică ,socială și politică a României aceluși moment]

"**Dacă** m-aș urca la această tribună ,**condus exclusiv de sectarismul de partid**, ași fi foarte multumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege,de către **diferite partide politice** și de către **grupările care nu au adus aici criticile obiective pe care le așteptam** de la **conștiința lor politică** sau de la **conștiinciozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

"**Dacă** ași fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă ași vrea să fac demagogie**, mi-ar fi foarte ușor să iau rând pe rând numele celor care **s-au pronunțat împotriva unei legi care este onestă și fundamentală** pentru **apărarea muncii românești**.(aplauze la PNL)

S-a vorbit aici despre orice;s-au făcut interpretări politice ;s-au făcut aluziuni și insinuări.

Dar o discuție tehnică a legii nu s-a făcut !

"**Sunt acele puncte** ,în special,care **corespund nu numai misiunii economice a legii**, dar **cerințelor generale de opinie publică** și, în același timp,**crezului nostru de partid** , în **primul rând național**,**liniei noastre ideologice de ieri și programului nostru politic de astăzi "** (aplauze la PNL)

"**Am adus principiul proporționalității** . Față de aceste contingente străine ridicate , pe care vi le-am citat , **noi aducem amputarea celor 20%** . [-----]

#Capitalul străin :scopuri economice,nu mentalitate colonială!

"**Am adus principiul proporționalității**.Față de aceste contingente străine ridicate,pe care vi le-am citat ,**noi aducem amputarea celor 20%** .[----]"Noi socotim că , **oricât de interesantă** este colaborarea cu capitalul străin,și **oricât de necesară** ar fi această colaborare ,**capitalul străin** are de urmărit aici **scopuri**,în primul rând, **economice**.

...Nu plasarea șomerilor din propriile țări !

Eu nu pot să cred că scopul principal al acestui capital **este plasarea șomerilor din țările**

respective !Nu cu asta poate fi rezolvată problema milioaneilor de șomeri din marile țări capitaliste!

"Înțeleg să-i dăm capitalistului onest ,care vine să aducă aici nu o mentalitate colonială , ci o mentalitate de cinstită și de loială colaborare ,dreptul la control ,în ce privește finanța lui și tehnica lui .

...Nu înlăturarea personalului românesc

"Dar ,nu înțeleg ca, în mod sistematic, să fie înlăturat ,cu o mentalitate colonială , personalul românesc ,mai ales că această problemă ia astăzi -să fim curajoși și să o recunoaștem - aspectele unei adevărate nevroze sociale " (aplauze la PNL)

■Întreprinderile legate de apărarea națională .

La acest capitol, voi avea de dat două răspunsuri opoziției :

Un răspuns individual dat d-lui Gafencu -care a adus o critică pe care văd că partidul pare să nu o îmbrățișeze ;și un răspuns de la partid la partid,dar reprezentantului minorității germane,d-lui Connerth .

-Gafencu :imixtiune politică ?!

DI.Gafencu a spus :acesta este un articol care deschide calea tuturor imixtiunilor politice . Pe baza acestui articol,oricine va putea fi scos ,fiindcă este liberal, național-țărănist, gogist, cuzist, iunianist, averescan,sau țărănist nefuzionat .

"Dar d-lor,aceasta este o interpretare complet enorată,mai întâi că legea este precisă : e vorba de toate acele întreprinderi în directă legătură cu apărarea națională. Textul propus conturează net caracterul acestei intervențiuni;o imixtiune care are la baza ei un singur lucru :îngrijorarea românească condusă de aceeași permanentă preocupare ,care trebuie să fie pentru toți o obsesie :apărarea națională . "

"E clar .Este foarte ușor a face doctrină ,este foarte ușor a veni cu deziderate de libertate publică ,pentru a răsturna textul unei legi realiste .Dar eu îmi voi îngădui , ca membru al Comisiei militare, să vă flutur aici , să vă dezvăluiesc sumar numai un colț din voalul a tot ceea ce se petrece în întreprinderile noastre de stat ,în legătură cu apărarea națională, și în întreprinderile private de aceeași categorie.Fac apel la conștiința dvs de români. Din puținul pe care îl voi citi, veți înțelege restul.

...Organizații comuniste de spionaj

[LD:mostra devoalată de Titeanu este o bagatelă ,față de "instrucțiunile" și "directivele" trimise pe vremea aceea de la Komintern ,privind sarcinile ce reveneau comuniștilor din România .

Având în vedere metodele de conspirativitate ale coloanei a V-a moscovite ,mă îndoiesc că organele de Siguranță au depistat "piesele" cele mai grele din circuitul de spionaj al vremii . Istoriografia comunistă le-a scos la iveală după '44,și din ele s-au scris acele "pagini glorioase" ale luptelor comuniste în ilegalitate .Vezi pe larg context și documente la fișier PCR]

"Am aici <Instrucțiunile>trimise de o oficină agitatoare de peste graniță ;inutil să citez de la cine emană.Este o piesă originală care poate fi oricând verificată .

lată <directivele> trimise acum trei luni [februarie '34]

<Pentru cucerirea în primul rând a punctelor strategice cele mai importante ,centre de cale ferată ,uzinele de război, uzinele care pot să fie repede mobilizate pentru scopuri de război, minele mari, fabricile din regiune .[.....]

Odată această sarcină a pătrunderii în aceste întreprinderi mari din regiune împlinită,trebuie pusă ca o sarcină de asalt a întregii organizații respective de partid,și a tuturor fracțiunilor din organizațiunea noastră de masă,fiecare legătură personală cu uzina respectivă,ca să fie utilizată și transformată în legătură de partid,pe care să poată servi ca punct de plecare în organizarea unei celule.>"

...Organizații iredentiste

[LD : atenție ce criteriu subiectiv ! Oare Titeanu este sincer, diplomat sau naiv ?]

"De aceea noi aducem un control justificat de toate aceste exemple ,control care nu se adresează câtuși de puțin unei categorii de cetățeni -am spus-o în Raport -un control care se adresează exclusiv individului ca valoare morală,individ în care poți să ai încredere sau poți să nu ai încredere .Depinde de sănătatea morală a categoriilor de cetățeni și de solidaritatea lor cu acest stat ,ca să aibă mai mulți sau mai puțini indivizi de aceștia în mijlocul lor."(aplauze la PNL)

...Curente rasiste intolerante

[LD :retezarea aroganței germane !]

"Am fost surprins atât la Comisiune, cât și în dezbateri ,când ați spus că în alte țări nu există legislație similară .Mai mult,mi s-a părut ciudat ,când mi-ați pomenit de Germania . Vedeți,nu ne aparține nouă să atacăm de la această tribună sau să formulăm o critică împotriva oricărui regim ar fi el ;fiecare țară are dreptul să-și dea regimul interior pe care îl vrea.Dar să veniți dvs și să vorbiți de intoleranță ,atunci când în alte țări se face pedigree-ul genealogic al fiecărei familii ,este cel puțin o imprudență!"

...Nostalgii după regimuri trecute

[LD : atenție ! punere la punct a maghiarilor ,cu argumentele adversarului

Vezi pe larg la [fișier Minorități](#)]

"Iar în ce privește nostalgiile pe care le-am auzit formulate la Comisiune ,cu privire la regimurile trecute , îmi voi permite să vă reamintesc un singur lucru :Instrucțiunile de Statul Major ,date la 1912 din Budapesta ,către Uzinele Reșița .

Știți ce spuneau ?Glăsuiau așa :

<Personalul acestor secțiuni trebuie să fie compus numai din credincioșii statului ,de preferință germani și maghiari ,înlăturând, în deosebi, pe sârbi și pe români .>

▣Tinerii liberali

...Crezul naționalist

[LD :Răspuns adversarilor : consecvență între interpelare sa și calitatea de raportor.

Vezi pe larg la [fișier PNL](#) sau [Nationalism](#)]

*Notă :

LD: aici sau la partid ar fi potrivit să plasezi drama acestui om după război,în gulagul comunist

6.)Romulus Seișanu ("Universul")Interpelare ,3 iul.'34

(DAD, MO 13, 3 iul.'34 , pag. . 977)

▣Liga Antirevizionistă

[LD:vezi pe larg la [fișier Politica externă](#)]

Propaganda revizionistă împotriva *Tratatului de la Trianon*, dusă de guv.maghiar //

"Am onoarea să adresez următoarea interpelare d-lor miniștri ai Afacerilor Străine [Titulescu] și de Interne [Inculeț] ,ca membru al *Ligii Antirevizioniste din România* ,de sub președinția d-lui Stelian Popescu,și în numele tuturor membrilor fondatori și activi ai acestei Ligi,asupra propagandei primejdioase pentru pacea europeană și interesele superioare ale României , pe care o susține și patronează guvernul ungar împotriva *Tratatului de la Trianon* ,atât în interior cât și în exterior.[-----]

#Propaganda Budapestei ,a presei minoritare maghiare,a org.camuflete socialiste

[LD:am studiat aceste documente în arhive și am constatat cât de copleșitoare a fost această propagandă și cât de slabă a fost contrapropaganda românească .Înțelept sau nu,motivat sau

nu ,laș sau prudent,nepăsător sau naiv,Românii nu au avut -precum maghiarii -această preocupare .

Și asta n-ar fi fost încă grav ,dacă n-ar fi făcut din această dfensivă o virtute , un merit .]

"În consecință,întreb :**Ce măsuri a luat guvernul nostru , și în special Ministerul Afacerilor Străine,în vederea paralizării acestei propagande organizată de guvernul maghiar ?**

Ce măsuri a luat Ministerul de Interne pentru zădărnicierea propagandei revizioniste în țară, întreținută prin **presa minoritară maghiară ,** prin numeroase publicații răspândite în Ardeal, ca și prin **organizațiile camuflate socialiste internaționale** din zona frontierei de Vest, care sunt în serviciul **Ligii Revizioniste** din Budapesta și întreținute cu fondurile guvernului maghiar ? "

Pentru dezvoltarea acestei interpelări ,**va pune la dispoziția Camerei întregul material documentar al Ligii Antirevizioniste** ,din care rezultă pericolul ce-l prezintă **politica revizionistă a guvernului maghiar** și imperioasa necesitate de a organiza **o puternică contra propagandă în străinătate** . (aplauze la majoritatea PNL)

R.Seișanu / 3 iul.'34

7.)Grup parlamentar " ardelenesc",aug.'34

(Cf. rev." Parlamentul românesc" , an V, nr. 150, aug.'34)

[LD nu iese socoteala dar preiau informația. Poate de aceea ,consfăturile PNLîn Ardeal ?

Vezi pe larg la **fișier PNL**]

<Ardealul fără ardeleni >?!

Majoritatea liberală s-ar fi rupt , prin constituirea unui **grup parlametar de peste Carpați**.Cauzele ce au determinat un atare gest , nu sunt încă cunoscute.Ele par a confirma **butada <Vrem Ardealul , fără ardeleni ! >Ar fi bine ca Dinu Brătianu și Tătărescu să ia aminte !**

Din declarația unui distins deputat din acest grup rezultă că :**din 122 deputați aleși în județele ardeleni ,doar jumătate sunt ardeleni**.Configurația ar fi fost :

PNȚ .....doar 12 locuri.

PNL.....25 locuri (din Vechiul Regat , puși de la centru)

PMaghiar .....9 locuri

PNA -Goga .....3 locuri

Un.Agrară -Arget.....3 locuri

P.German.....6 (3 sași , 3 șvabi)

Evreu .....1 (guvernamental)

În Ardeal,naționali-liberali , **au fost " lichidați"!**Un singur ministru - **Lapedatu** - pe un post inferior.Grupul vrea o reparație a acestei nedreptăți.

aug.'34

8)Rădulescu-Mehedinți,Reforma justiției ;revizuirea Constituției,26 sept. '34

("Adevărul" , an 48, nr. 15.548 , 26 sept.'34 + foto Rădulescu -Mehedinți)

Pe marginea **Raportului Rădulescu -Mehedinți** , (pentru congres) ,25 sept .'34

[LD : mă interesează în mod deosebit , inovațiile care să justifice , natura **regimului " țărănesc" ,** pe care-l dorea PNȚ]

Scrutator /

...Suprimarea Senatului

"Rădulescu -Mehedinți și-a documentat cu îmbelșugare concluzia că **trebuie negreșit modificarea Constituției**, ajungând și la **necesitatea suprimării Senatului actual**,care să fie înlocuit cu ceva viu și viabil,și a cărui misiune să fie **constituționalitatea legilor** , care astăzi se face de **Consiliul Legislativ**.

Senatul să constituie **legătura între puterea judecătorească și cea administrativă** : Acest Senat , alcătuit după anumite norme, să aibă și atribuția de a judeca membrii

guvernului ,să valideze validările pentru permanent și să pronunțe dizolvarea parlamentului ."

Scrutator /

Ideea unui **Senat,cu atribuțiile expuse,nu este ceva nou**.Ex.Franța.

Dar oare **este atât de important și de urgent ?**

DI. Rădulescu - Mehedinți se bizuie pe realități. Mai ales cele rele.

Se pune însă întrebarea : **este posibilă și potrivită,acum, modificarea Constituției ?**

Trebuie să se țină cont de greutatea economică și de neliniștile din opinia publică.

"Dacă ne aflăm numai în fața expresiei unei ideologii ,atunci totul este în regulă.

Dacă se crede ,însă,că programul care se pregătește trebuie să-și găsească aplicația imediată ,practică,atunci este de văzut dacă momentul a fost bine ales."

Rădulescu -Mehedinți / 25 sept.'34

9)Octavian Goga, " Schimbarea Constituției ! " , 8 nov.'34

(rev." Parlamentul Românesc " , an VI, nr. 181-184 , 8 nov.'34 , p. 63-64)

(Foto medalion, semnătură autografă)

[LD : de data asta , fără nici un echivoc : **contra democrației, contra libertății absolute, contra partidelor, contra parlamentului , contra constituției.**

O pornire de distrugere a eșafodajului democratic, în toate structurile și mecanismele sale. Era noul crez politic al lui Goga .

O înregistrăm, o etichetăm și gata .Ar fi ușor dar nu este nici suficient și nici drept .

Respins, ironizat , contracarat ,minimalizat ,de ceilalți oameni politici,din tot spectrul politic ; devenind ținta atâtor contestări politice ,parlamentare, gazetărești ,în epocă și mai târziu - fiind întrecut ,ca țintă, doar de Cuza și Codreanu -ideile lui Goga (nu discutăm cât de originale !) vor face carieră ,îi vor deschide poarta guvernării, vor fi îmbrățișate de colaboratorii lui Carol II (ex democrați din toate partidele)lată de ce nu putem trece prea ușor peste ideile lui Goga .Vezi pe larg **fișier PNA]**

/ Ideea națională !

/ Eclipsa democrației !

/ Compromiterea parlamentarismului ;

/ Schimbarea Constituției !

/ România Românilor !

[-----]

O.Goga / 8 nov.'34

#Eclipsa democrației

"Dar o dată cu redeşeptarea ideii naționale ,a apărut și eclipsa democrației ,dovedită o retetă neputiincioasă în vârtoarea postbelică.Viața de Stat , devenită mai complexă și cerând soluții grabnice dictate de un spirit de competență,nu mai putea fi diriguată după uzate tipare anacronice.În mod firesc, **vechea concepție democratică s-a perimat ,**ca orice **abstracțiune** legată de un anumit timp și determinată de anumite împrejurări .

#Parlament demodat și inoperant

Cu deosebire **parlamentarismul** practicat în **veacul al XIX-lea**, transpus în situația nouă,

a apărut demodat și inoperant .

Cum puteau fi înfrânate tulburările masselor , ai căror demagogi răscoleau valul anarhiei ? Cum se puteau stăvili , sub regimul libertății absolute, **răsvrătirile mulțimei ,adeseori puse la cale de către străini, cu bani de peste graniță ?**

...Pericolul bolșevic

Cum era în stare o țară pulverizată în partide ,care se paralizau reciproc ,să-și pună la contribuție energia integrală ,pentru a scăpa din ghearele desmățate ale pericolului bolșevic

de import și pentru a face față exigențelor de după război ?

Cum se putea guverna ,fiind **guvernele la discreția capriciilor parlamentare** ,lipsite de independență, de stabilitate, de prestigiu și de putere ?

" **lată întrebări** care s-au ridicat la suprafață pretutindeni, preparând conștiința cetățenească pentru **reforme descătuseate de străvechea ficțiune democratică** ."

Goga/ 8 nov.'34

#Dezechilibrul dintre puteri

[LD : pentru un om politic care fusese **implicat în toată această mașinărie politică** - parlament , partide, alegeri, guvernare , ministru de interne -**atacul lui Goga friza cinismul**. Un asemenea limbaj , putea merge la un tinerel abia lansat în viața politică ,sau la ACCuza , care persevera cu aceste opinii.Dar la politicianul, poetul Goga ?!]

"**lată trista noastră istoria contemporană** - spune undeva pe drept cuvânt unul din inovatorii politici străini - s-ar putea zice că **două forțe n-au putut fi echilibrate niciodată : când e legislativul care domină** supunându-și forța de guvernare , **când este executivul** ,care reacționează substituindu-se complet celeilalte puteri.

...Constituția =pedică în guvernare

Ce e mai rău însă e constatarea pe care ne-o dă experiența că,**dacă vrei să muncești pentru țară** , fiind la guvern , **trebuie să pui Constituția la o parte** .Acest adevăr potrivit oricărei consolidări de stat ,s-a resimțit în toate părțile , îndrumând gândirea politică sub categorice transformări constituționale.**Mașina Statului însuși**,cum **își duce scârțâitul de la o zi la alta ?**

...Parlamentul=rezultatul presiunii guvernamentale și a demagogiei

Puterea noastră legislativă ,mai întâi, din ce derivă ea ?Expresii ale **democrației sacro-sancte** , **corpurile legiuitoare** sunt, se știe,**rezultatul presiunii guvernamentale** ,de o parte, **ale agitației nesăbuite**, de alta .

...Alegerile=corupție și minciună

Corupția e apanajul consacrat al marilor biruințe electorale,iar **minciuna** e ritualul consacrat al demagogiei ,cu atât mai brutal ,cu cât se adresează unor condiții de viață mai primitivă .

Bietul nostru elector pe subt **câte furci caudine** își plimbă conștiința lui zdrențuită până la primitoarea urnă.

Numărul voturilor și numărul leilor ,**iată o ecuație simplă a democrației românești** .

Îndrăznesc să afirm că **o alegere generală** pentru Cameră și Senat în țara noastră , sub raportul moralității publice și al siguranței de stat ,**echivalează cu o reală catastrofă națională.**"[----]

...Parlamentarii-slab nivel intelectual-moral

"Cântăriți de asemenea **nivelul intelectual -moral al celor 700 de deputați și senatori** , pe care **fiecare partid** care guvernează **trebuie să-i mobilezeze dintre adepții lui** , adăugați de asemenea și **suma pe care o reclamă** întreținerea acestui **batalion de lux** al apărării noastre naționale.**Principiul competenței e scula cea mai netrebnică în atelierul democrației.**" [-----]

Oct.Goga / 8 nov.'34

Guvern Tătărescu .Legisl.PNL.Ses.a II-a ordinară.15 nov.'34 - 20 apr.'35

1.)15 nov.'34.Deschiderea sesiunii.

(DAD, MO nr.1, șed. de joi, 15 noiembrie 1934, p. 1-3)

(rev."Parlamentul românesc" , 18 nov.'34 , p. 2-3)

[LD :Noua sesiune este și ea "prorogată", neîncepând la 15 oct.În rest ,ceremonialul obișnuit Există, totuși , ceva nou : **Mesajul Regal** este citit și prezentat de MSR ,**fără a mai fi contrasemnat și de șeful guvernului**.Nu pare a mai fi programul de guvernare ci,cu adevărat, **mesaj regal către Parlament** .Poate mi se pare ,și este o simplă defecțiune în stenogramă ?! **Colorările și parantezele drepte îmi aparțin]**

Rev."Parlamentul Românesc"/

▣Atmosferă parlamentară

În palatul Camerei ,aleșii Țării, comandanți ai oștirii,capii bisericii, membrii guvernului , corp diplomatic, invitați, ziariști , public.

Majoritarii - grup masiv : Mareșalul Prezan- surzător ;prof. Iorga ; Nicolae Titulescu

(spunea lui Angelescu că, la Ankara, Gaziul i-a spus că seamănă cu Tamerlan)

Vine opoziția : Mihalache, Madgearu, Lupu, Ghelmegeanu

Apare premierul **Gh.Tătărescu** care-l caută pe **Dinu Brătianu** , care-l întâmpină cu mâna întinsă.

Miniștrii ...Miniștrii...

Nu apar dnii Iuliu Maniu și mareșal Averescu .Nici Gh.Brătianu și Gr.Iunian ...

Se aud trompeții .**Guvernul și președinții Camerei și Senatului** întâmpină pe Rege ...

Brătescu -Voinești (președ. de vârstă) anunță : "**Maiestatea Sa regele !**"

M.O /

- La ora 12, **M.S.Regele Carol al II- lea**, însoțit de **MSMihai** , Mare Voevod de Alba Iulia, și urmat de **întregul guvern**, pășește în sala Adunării Deputaților , unde se află întruniți d-nii **senatori și d-nii deputați**.Ceremonia durează 30 de minute .

MSRegele este întâmpinat cu aplauze prelungite, ovațiuni furtunoase, urale și aclamațiuni , care durează câteva minute.

Carol II

▣Mesajul regal

MSRegele dă citire următorului **Mesaj Regal :**

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

" Sunt fericit să mă aflu iarăși în mijlocul reprezentanților țării ,întruniți astăzi în **a doua Sesiune Ordinară** a legislaturii actuale a **Corpurilor Legiuitoare** .

[Omagiul regelui Alexandru]

" În ceasul acesta solemn, când sunteți chemați să vă reluați activitatea,socotesc că **cel dintâi gând al Nostru** se cuvine a fi închinat **memoriei Regelui Alexandru** al Jugoslaviei ,Unificatorul, **căzut victima unui atentat care a deslănțuit revolta întregii lumi.**

" **Poporul român, împărtășind** cu adâncă emoțiune **imensa durere** a poporului jugoslav, care prin **moartea năprasnică** a Suveranului Său a suferit una din **cele mai grele pierderi** ce poate îndolia sufletul și istoria unui popor,**va păstra deapuri Regelui prieten și aliat** al României **o amintire pioasă și recunoscătoare** ,și închină **Regiei Maria a Jugoslaviei** , întotdeauna prezentă în sufletele noastre , **gândul respectuos și adânc îndurerat** .

[LD : cuvinte pline de sensibilitate ;lângă MSR nu se afla , însă Regina Mamă -Maria și regina Elena ,de care eu nu știu exact când și cum s-a despărțit]

[Omagiu lui Louis Barthou]

"Aceeși vie parte am luat la **pierderea ce a suferit Franța**, prin moartea strălucitului ei fiu, **Louis Barthou**.România nu va uita nici o dată **dragostea ce i-a arătat** ,și **marile servicii ce i le-a adus, cetățeanul ei de onoare Louis Barthou**,a cărui **ultimă trecere printre noi** lăsase amintiri ce nu se vor șterge. "

[Solidaritate ,liniște ,pace]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

"Evenimentele la care am asistat și **problemele grele** ce se pun în fața tuturor Statelor , **reclamă** astăzi,imperios, **solidaritatea** trează a tuturor conștiințelor și a tuturor energiilor țării " (aplauze prelungite)**Pentru atingerea acestui țel** este nevoie , în primul rând, de **menținerea unei atmosfere de liniște și pace** , în care **patimile să amuțească**,pentru ca astfel **toate forțele națiunii** să poată fi închinat **marilor interese naționale** ,pe care avem datoria să le slujim și să le apărăm. " (aplauze furtunoase,îndelung prelungite)

[Guvernul:Organizare și înviorare economică-financiară]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

"Opera pe care **Guvernul Meu și-a propus să o înlăptuiască este în plină desfășurare** . În toate domeniile vieții Statului, **acțiunea de construcție și de refacere** a fost dusă cu hotărâre și cu tenacitate ,obținându-se în timp scurt ,**rezultate și ameliorări simțitoare** (aplauze)
"Situațiunea generală continuă a fi **dominată de problemele cu caracter economic și financiar** Măsurile luate până acum pentru stăpânirea acestei situații și în special măsurile pentru **valorificarea produselor agricole** și adoptarea unui **nou regim de comerț exterior** , împreună cu **aplicarea legii lichidărilor agricole** (aplauze prelungite)au creat condițiunile prielnice pentru **restabilirea creditului public și privat** și pentru **reluarea unei activități** din ce în ce mai accentuate în toate domeniile economiei naționale. (aplauze)
" Această activitate **se va intensifica** prin noi măsuri , menite să stimuleze **toți factorii de producțiune** ,și în special **agricultura**,și să **adapteze organizarea** întregii vieți economice la **nevoile create de criza generală** ,păstrând credința că ,din **înviiorarea economică a țării** , vor trebui să izvorască fără întârziere și **înviiorarea ei financiară** " (aplauze)
" **Rezultatul subscrierilor la împrumutul înzestrării** , constituie nu numai o strălucită manifestațiune strălucită de solidaritate ,dar și **o dovadă a posibilităților materiale** pe care ne putem sprijini în **opera de redresare economică și tehnică a țării**. " (Aplauze furtunoase , prelungite; strigăte Trăiască regele , trăiască Voevodul Mihai !)

[Legiferarea:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

" Situațiunea generală și nevoile actuale ale țării , reclamă o acțiune constructivă ,desfășurată în toate ramurile muncii naționale și realizată **nu numai prin măsuri legislative** ,dar mai ales prin **soluțiuni și măsuri administrative** ,a căror eficacitate atârnă de **hotărârea și rapiditatea** cu care se iau și se aplică .(aplauze)

-Unificarea codurilor (Victor Antonescu)

" Astfel , în cursul acestei sesiuni, **activitatea legislativă va fi redusă** exclusiv la **făurirea legilor** ce vor avea drept scop să rezolve **numai problemele de organizare** dominând viața Statului și la realizarea **operei de unificare a codurilor** . (aplauze)" **Proiectele de legi** ce vi se vor prezenta de Guvernul Meu corespund **realizării acestui scop**.

-Legea administrativă (I.Inculeț)

" Proiectul de **lege pentru organizarea administrativă** va da țării **o mai bună și mai economică gospodărire a intereselor locale**, creând , în același timp , condițiile trebuitoare pentru a asigura **continuitatea necesară în viața administrativă a Statului,judetelor și comunelor** " (aplauze)

-Legea Camerele profesionale (Ion Nistor)

"**Proiectul de lege pentru reorganizare definitivă a Camerelor profesionale** ,va face din aceste Camere ,**organe de inițiativă și de activitate practică** ,corespunzând astfel scopului urmărit prin

crearea lor iar organizarea unui **Consiliu Economic Superior** .

cu structura reclamată și **cu rolul determinat** de împrejurările și nevoile actuale, va constitui un **îndreptar indispensabil economiei noastre naționale** .

-Legea învățământului profesional (dr.Angelescu)

" Proiectul de **lege pentru reorganizarea învățământului profesional** , va completa opera de **organizare a învățământului** , deschizând posibilități de îndrumare a noilor generații spre **îndeletniciri practice** care corespund mai bine condițiilor economice de azi " (aplauze)

-Legea responsabilității ministeriale (Vict.Antonescu)

" Proiectul de **lege al responsabilității ministeriale** (aplauze furtunoase, prelungite)

-Lege anticorupție (Vict.Antonescu)

și un proiect de **lege** cuprinzând măsurile necesare pentru o **cât mai grabnică urmărire și pedepsire a prevaricatorilor banului public** (aplauze furtunoase) vor crea garanții mai puternice pentru **înfrânarea exceselor și a abuzurilor de autoritate** și pentru o mai bună gospodărire a intereselor obștești " (aplauze)

-Legea Cooperăției (Mihai Negură)

" Proiectul de **lege pentru organizarea cooperăției** , va fi adus în dezbateră Camerei Deputaților , pentru a putea crea, cu un ceas mai curând, mijloacele și condițiile trebuitoare **pentru o cât mai temeinică și rodnică îndrumare a acestei mișcări economice și sociale** " (aplauze prelungite)

[Armata -Gh.Tătăărăscu]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

"**Grija de căpetenie a Guvernului Meu** se va îndrepta , azi, mai mult ca oricând ,spre **nevoile și întărirea armatei noastre** ,chezășie permanentă a existenței Statutului " . (ovațiuni și aclamațiuni îndelung prelungite)

" Politica de pace și de concordie internațională , practică constant de toate Guvernele Mele, nu poate și nu trebuie să ne abată de la **datoria ce avem de a veghea ca armata să poată să-și îndeplinească** , în orice ceas, **datoria** (**aplauze prelungite**)

" Guvernul Meu vă va prezenta în această sesiune **proiectele de legi pentru înzestrarea și organizarea oștiri** " (**aplauze**)

[Politica externă - N.Titulescu]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

[**LD : un capitol prezentat la superlativul absolut** ,poate prea la superlativ ! De altfel, ocupă aproape **1/3 din Mesa**] .Multă laudă și multe iluzii .**Titulescu în triumf** , dar țara ... nu știu cât de sigură pe securitatea sa . Nu numai pentru că în 1940 s-a întâmplat , ceea ce s-a întâmplat , ci și pentru că , chiar atunci ,**existau destule motive de îngrijorare** .Nefaste au fost intervențiile lui în politica internă,mofturile lui,cu consecințe foarte grave :forțarea dizolvării Gărzii de Fier, nearestarea lui Seletzki ,insistența de formare a unui guvern de " Uniune Națională " Important este cum era receptată în epocă politica sa, felul cum a indus el această încredere . Vezi pe larg la **fișier Politică externă**]

-Înțelegerea Balcanică

" Politica externă a României a continuat să urmeze , cu hotărâre și claritate , **drumul ei firesc** , croit de **nevoile permanente ale neamului** , drum de la care ea **nu se va abate nici o dată** , pentru că numai călcându-l cu credință ,**putem deapănarea îmbina interesul național cu necesitatea imperioasă a menținerii păcii** . (aplauze prelungite)

" Astfel, la 9 februarie 1934, s-a semnat la Atena , între România,Grecia , Turcia și Jugoslavia ,

Pactul Înțelegerii Balcanice ,bazat pe **menținerea definitivă a ordinii teritoriale actuale și apărarea securității balcanice "** (aplauze prelungite)

" Raporturile de **strânsă prietenie** , cari domnesc **între România și Bulgaria** , ca și **relațiunile de încredere** existând **între toate țările balcanice** , fără deosebire, **fac ca pacea să fi fost așezată pe temelii solide** tocmai în acea regiune în care odinioară ea era mai amenințată." (aplauze prelungite)

-Raporturi diplomatice cu URSS

" Ca o urmare a **Convențiunii pentru definițiunea Agresorului** , încheiată anul trecut la **Londra** , și **care pune tot teritoriul aflat azi sub stăpânire românească la adăpost de război, de violență sau de orice fel de act de forță , la 9 iunie anul acesta ,printr-un schimb de note** care **ocrotesc interesele vitale ale țării,România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste ,reiau raporturile diplomatice** . (aplauze prelungite)

România vede în **normalizarea relațiilor ,întrerupte timp de 17 ani, cea mai sigură chezașie a păcii existente azi între cele două țări .**

-Liga Națiunilor -chezașa păcii

"De altfel,**acceptarea de către URSS, în septembrie 1934,**a invitațiunii de a deveni **membru al Societății Națiunilor** ,cu un loc permanent în Consiliu,dovedește că **Marea Noastră Vecină de la Răsărit [LD :Sic! cu literă îngroșată]** înțelege să-și **reia locul în sânul comunității națiunilor** și că **primește** ca baza a raporturilor internaționale,**însăși legea pe care și-au dat-o Popoarele** iubitoare de Pace și care este **"Pactul Societății Națiunilor "** (aplauze furtunoase, îndelung repetate)

"Pentru atracțiunea pe care **instituțiunea de la Geneva** , cu toate vicisitudinile prin care a trecut , **o exercită ca factor mondial pentru menținerea păcii,** ea merită toată recunoștința noastră. **România** ține, o dată mai mult, **să-și afirme încrederea în destinele ei.** (aplauze furtunoase, îndelung repetate)

-Respectarea tratatelor,a alianțelor, a păcii

"Cu toate semnele îmbucurătoare cari ne vin din atâtea părți **situațiunea internațională** prezintă și **simptome cari impun o veghe continuă și neobosită.România,**în ce o privește , **va împlini în întregime datoria ei de Stat Național și de factor european.**(aplauze prelungite)

" Prin **executarea scrupuloasă** a tuturor **obligațiunilor din Tractate** ,prin **credința** neștirbită față de **alianțele ei** , prin stabilirea de legături de **prietenie cu toate popoarele** , fără deosebire, prin **paralelismul desăvârșit** de acțiune stabilit între **Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere** , România a arătat că **nu va cruța nici o sfortare** pentru a-și atinge ținta :

pace pretutindeni, dar mai ales **pace la hotarele noastre , pace desăvârșită cu toți,** dar , mai presus de toate ,**pace care să respecte integral poruncile conștiinței noastre Naționale.** (ovațiuni furtunoase, îndelung repetate)

[Operă de construcție -Gh.Tătărăscu]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

[LD :Nimic despre atmosfera încordată politic.Nimic despre regimul excepțional.Nimic despre starea de asediu și cenzură.În termenul vag de **"greutățile în care ne zbatem"** intrau toate .]

" Greutățile vremurilor pe care le străbatem , impun factorilor de răspundere îndatorirea de a se ține departe de drumul agitațiilor și discuțiilor sterile ,și de a se concentra numai în acțiunea de creare și de reconstrucție , singura care poate consolida definitiv Statul Nostru. " (aplauze prelungite)

"Încredințați că sunteți toți pătrunși de acest comandament și că **veți duce astfel la sfârșit opera mare ce ați început ,EU vă urez spor la muncă și rog pe CEL ATOTPUTERNIC să binecuvânteze lucrările Domnilor -Voastre"** (ovațiuni furtunoase, îndelung repetate)

-Gh.Tătărăscu : Sesiunea ordinară prorogată a Corpurilor legiuitoare **este deschisă.**

(Adunarea aclamă și ovaționează îndelung pe Suveran și pe Marele Voevod)

2.)15 nov.'34.Consfătuirea majorității parlamentare.

(" Universul " , an 51, nr. 315, 17 nov.'34)

Doc. integral - **fișier PNL**

a) **Const.I.C.Brătianu** (președ.PNL)

/ Program PNL -Duca - Tătărăscu /

/Organizarea Parlamentului / reprezentarea provinciilor /

b) **Gh.Tătărăscu** (prim.ministru)

/Bilanțul primului an de guvernare /

/Încredere și recunoștințe : Suveran - Dinu Brătianu - Parlament /

/Comandamente : Armata - Liniștea - Ordinea - Destinderea - Fermitatea

Stabilitatea - Disciplina - Solidaritatea /

c) **Leonte Moldovanu** (președ. Senat)

/ gloriificarea PNL / Datoria Senatului /

d.) **NNSăveanu** (Președ. Camerei)

/ Aprecierea guvernării / Datoriile Camerei /

"Universul " /

«Concordie Partid-majoritate -Guvern

[LD: toată vara ziarele prezentaseră mari neînțelegeri în structurile respective.Se vorbise de **conflict Brătianu-Tătărăscu** ;se vorbise despre conflict "**bătrâni**" -"**tineri**"; se vorbise despre **neînțelegeri privind legislația**,starea de asediu ,cenzură .Se vorbise despre "**distanțarea**" guvernului de partid.Se vorbie despre **nemulțumirile ardelenilor** .Se făcuseră câteva mari reunini provinciale, tocmai ptr.apalanarea acestor conflicte .Vezi pe larg la fișier PNL]

Ora 17 , p.m.

Este **prima consfătuire** , după atâtea luni de vacanță.Sălile Senatului sunt pline de deputați și senatori.Apariția d-lui **Dinu Brătianu este salutăată cu aplauze** ; aplaudă guvernul întreg.

Șeful partidului **conduce ședința și ține o cuvântare prudentă și protocolară.**

Tătărăscu vorbește frumos, insistând asupra **durabilității guvernării.**

Face o impresie deosebită faptul că a vorbit despre **deplina liniște și ordine ce domnește în țară**, declarație ce a fost socotită ca **o promisiune că cenzura și starea de asediu - devenite inutile -și că vor fi desființate.**

Elogiile și profesiunea de credință la adresa lui Dinu Brătianu ,sunt subliniate cu aplauze îndelungate.**Este o consfătuire reconfortantă pentru cadrele guvernamentale.**

Optimism și acord general "[-----]

a)C.I.C.Brătianu

-Birourile parlamentare-în atenția partidului

[LD :este evident marcat de **turneul din Ardeal**, având o deosebită grijă să fie menajate **sensibilitățile regionale** Grija lui însă, mie îmi dă o indicație : pe de o parte , vrea să repare " acuza" ce li se aducea ; pe de altă parte , că **regionalismul era un fenomen deloc vindecat** . Altfel , eu văd la el mai mult o **înțelepciune pedagogică**, decât o " modestie" , o **grijă de " diriginte" de clasă** , pentru ca ordinea și disciplina să fie asigurate . Ținea de **democrația interioară din partid**.

Ținea de **eficiența și competența muncii** . Și da, cred că acest lucru era important .]

"Prima încercare a unirei noastre se face în sesiunea actuală și constă în **alegerea birourilor**.Aici **se va vedea dacă este unitate complectă în sânul majorităților parlamentare** , și de aceea,**fac un apel călduros** la toți ,oricare ar fi râvna pe care vor avea-o și oricare ar fi dorințele ca **serviciile din trecut să fie recompensate prin onorarii morale**, care li s-ar acorda, **să treacă deasupra tuturor** acestora și **să se supună la oarecari considerațiuni** care s-au

fixat din anul trecut .

Vă reamintiți că în anul trecut,atât eu cât și dl Tătăărăscu ,v-am arătat că **Parlamentul fiind nou, deputații și senatorii necunoscându-se între dânsii,este greu ca ei să poată determina cum se vor alcătui birourile ,și atunci am determinat noi și am stabilit ca majoritățile să voteze candidații pe care îi vom propune .**

În același timp ,am făgăduit ca în sesiunile viitoare ,veți determina pe aceia pe care îi veți alege ,și în consecință **vom face apel la dvs să vă determinați persoanele** în birourile Camerei și Senatului.

-Reprezentarea provinciilor în structurile parlamentare

Cu un corectiv ,însă **România este compusă din mai multe regiuni.Majoritatea deputaților și senatorilor fiind din Vechiul Regat,nu trebuie ca provinciile celelate să fie neglijate în alcătuirea acestor birouri .**

În anul trecut , când am făcut repartizarea am făcut-o în modul următor :**evident că președinții Camerei și Senatului au fost determinați de președintele partidului împreună cu președintele guvernului.**

Totdeauna s-a procedat astfel și **am să vă cer și în acest an să fie astfel.**

Pentru vicepreședinții Camerei fiind vorba de 6 vicepreședinți ,trebuie neapărat ca între cei șase să figureze un ardelean, un basarabean și un bănățean.

-O voce :Toți sunt români !

-Brătianu : Pentru funcția de chestori ,unde sunt 4 ,între acești chestori **să figureze un ardelean.**Numărul reprezentărilor regionale este mai mic,penru că **chestorii trebuie să fie în permanență în ajutorul președintelui ;**altminteri ,nu se poate menține **ordinea necesară în Corpurile legiuitoare .**Între secretari ,**va fi un basarabean, un bănățean și un bucovinean.** La Senat, printre cei 6 vice-președinți,**să figureze un ardelean , un basarabean și un bucovinean.**Între cei 6 chestori, **să figureze un ardelean, un basarabean și un bucovinean ,** iar între cei 8 secretari ,vor fi de asemenea **un ardelean, un bucovinean, și un bănățean.**

"Ca să procedăm în mod sistematic, va trebui ca **majoritățile Camerei să lucreze separat de majoritățile din Senat** ,în altă sală.Acei care sunt **candidați,își vor depune candidaturile.**

Vom face **o listă care se va împărți deputaților și senatorilor , și fiecare va șterge pe aceia pe care nu-i vrea.Cei care vor întruni majoritatea, vor fi propuși de partidul nostru.**

" Una din calitățile partidului nostru a fost **disciplina și solidaritatea.**Voi cere și de data aceasta **disciplina , care a făcut tăria partidului nostru.**"[----]

b)Gh.Tătăărăscu / 15 nov.'34

-Încredere și recunoștință Parlamentului

"Și am mai avut în decursul acestui an, încrederea dvs, cari ați alergat la fiecare chemare, și ne-ați executat îndrumările ,cu o însuflețire pentru care sunt fericit să vă exprim întreaga noastră recunoștință .

Prin încrederea dvs, am putut avea constant **încrederea țării pe care o reprezentați** și **am putut guverna și face față tuturor dificultăților"** [----]

-Disciplină și solidaritate

"Ne vom face datoria. Conștiința acestei datorii să însuflețească și acțiunea dvs.Și de aceea, în această zi,**ca și șeful nostru,d.Dinu Brătianu ,eu fac apel la aceste două forțe prin care a viețuit partidul național-liberal :disciplina și solidaritatea !**

Disciplina tradițională a PNL ,grație căreia am străbătut și am învins toate adversitățile !

Și apoi ,solidaritatea !

PNL nu a fost nici o dată , nu este și nu poate fi nicicând ,câmp deschis pentru lupte personale.În partidul acesta **nimeni n-a luptat pentru triumful unui singur om,sau pentru triumful unui singur grup de oameni.**

În partidul acesta s-a luptat numai pentru triumful idealului , al programul partidului , și pentru gloria și strălucirea drapelului lui.

"Încrezător în această izbândă, în loc de bun venit, eu vă spun în ceasul aceasta :

la datorie , pentru țară !"

c) **Leonte Moldovanu** (președ.Senat)

-Continuitate și permanență liberală

"Am simțit astăzi fiorii care au străbătut **diferitele generații de 45 de ani încoace ,ale partidului național-liberal**, cu toată căldura ,cu tot entuziasmul și cu toată dragostea de a face bine pentru țara noastră.M-am revăzut **acum 40 de ani**, m-am revăzut **acum 30 de ani**, și am resimțit **același suflu că bate astăzi în partidul național-liberal**, pentru țara noastră, **pe care l-am simțit și atunci** când era în fruntea noastră **Ion Brătianu, Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu și Ion Duca**,și sunt fericit că pot să exprim aici ,înaintea domniilor voastre aceste sentimente.

"D.le președinte și iubite d.le șef al partidului, cred că nu este nimeni în acest Senat , nimeni din majoritățile parlamentare ale Camerei, **care să nu fie de acord că o singură datorie avem : aceea de a îngriji de interesele permanente ale țării. "**

d) **NNSăveanu**(președ.Camerei)

"În numele Camerei, exprim **adânca noastră mulțumire** sufletească că într-un așa scurt timp, am putut să desfășurăm ,**grație puterii de lucru a guvernului,o activitate așa de rodnică pentru țară.**

-Mare atenție legilor anunțate în Mesaj

"Mesagiul de astăzi,ne promite unele **proiecte de legi** pe care vom fi chemați să le examinăm. **Le vom studia, le vom vota cu toții**, cu toată însuflețirea.Mai cu seamă că sunt sunt **unele din ele care stau foarte aproape de inima noastră.**

"Ne-ați anunțat **legea administrativă**.**[Inculeț]** Este opera în care **partidul liberal a scris cele mai frumoase pagini.**

"Sunt fericit să constat și opera de unificare pe care a făcut-o dl. **ministru al Instrucției publice [dr. Angelescu]**,**în materie de învățământ**, unificare foarte necesară ,care a adunat la un loc toate școlile.

"Și pentru că am în față și pe un ministru [**dr.Costinescu**] care este adânc cunoscător al problemelor departamentului pe care-l conduce ,**ministru Sănătății**,i-ași dori să realizeze și la **ministerul său această unificare pentru ca să fie o singură directivă la îndrumarea intereselor sănătății publice. "**

-Sprijin desăvârșit șefului partidului și șefului guvernului

"**Să dăm cu toții un sprijin desăvârșit și șefului partidului și șefului guvernului .**

Vă rog ca alături de cărțile de vizită **să fie și ființele noastre cu trupul și cu sufletul.**

Vor fi momente grele și nu putem ,noi, majoritatea,să rămânem în minoritate în Cameră.

Nu putem să repetăm **voturi declarate nule** ,din pricina **neîntrunirii numărului cerut de regulament .Trebuie să fim solidari , să sacrificăm interesele noastre proprii pentru interesele superioare ale țării. "**

Consfătuirea majorității / 15 nov.'34

3.)**Afacerea Skoda-Rapoartele parlamentare,17 nov.'34**

Aurelian Benteoi (PNL) ,Raportul general

Armand Călinescu (PNT) , **Raportul PNT**

(" Universul" , an 51, nr. 316,317, 18 și 19 nov.'34 .)

[**LD : eu am urmărit acest scandal de la debut.Concluziile le- am scris pe parcurs.**

Mi-ar fi plăcut să-l pot prezenta pe două coloane : varianta PNL varinata PNȚ
Neputând așa, voi încerca să le aranjez intercalat la fișier Etică sau Sistem de partid.
Titluri, supratitluri, sublinieri, colorări, îmi aparțin.
Forma integrală a rapoartelor : Plic , ziare de epocă
Forma rezumată completă : fișier Etică, " Skoda "

Bentoiu

/ Comisia parlamentară .Sarcini /
/ Contractul Skoda , 17 mart.'30 /
/ Contract oneros /
/ Prețuri ilicite /comisioane dubuioase /
/ Omisiuni / neglijențe/ neconsultare /
/ Desconsiderarea industr.naționale /

/ Disparația probelor / descinderea /
/ Răspunderea ministr.Popovici /

/Cazul Boilă / Aventura lui Boilă /
/Aventura lui Maniu
/Pretinsul fals , cu vizarea lui Maniu
/Scrisoarea lui Mihalache :
controlul averilor ; judecarea vinovaților
/Necesitatea pedepsirii vinovaților /

Universul / 18 nov.'34

La două zile de la deschiderea sesiunii parlamentare ,se întrunește **Comisia** ,sub președinția lui **C.Dimitriu**(PRȚ).Deoarece Valer Pop (vicepreșed.) devenise ministru ,este ales vicepreședinte **Demetrescu -Brăila** (ex-ministru) .

a.)Aurelian Bentoiu

▣Raportul general

...Obiectivele Comisiei

Conform deciziei parlamentului, s-au fixat următoarele **obiective de cercetare** :

- 1)**Dacă Contractul încheiat cu uzinele Skoda , la 17 mart.1930,a fost sau nu oneros ?**
- 2)**În caz afirmativ, a cui este răspunderea ?**
- 3)**Sunt sau nu persoane care au traficant , au fost mituite,** pe seama contractului ?
Pentru îndeplinirea misiunii ,**Comisia a adunat toate probele și informațiile posibile ; s-au audiat zeci de martori** (6.000 pag. !) ;**dosarele** ridicate la descindere - registre, corespondență - (procesul Seletzky de la Consiliul de Război) ; **dosarele secrete** ale Ministerului Armatei ,la încheierea contractului ;**dosarele** privitoare la controlul averii lui Romulus Boilă (de la Comisia de control de pe lângă Curtea de Apel din Cluj) [-----]

*Notă:Consfătuirea grup parlamentar PNȚ

...Campanie de răsturnare a guvernului

("Facla " , 18 nov.'34)

[LD : În "Adevărul" , Scrutator considera că **Iuliu Maniu și Dinu Brătianu și-au antrenat partidele lor în distrugere reciprocă ! Vezi la fișier Sistem de partide**]

17 nov. Aseară a avut loc , la clubul PNȚ , o importantă consfătuire , sub președinția lui **Ion Mihalache**.

Au luat parte : **Iuliu Maniu, Virgil Madgearu, M.Ghelmegeanu, Armand Călinescu** ș.a.,ș.a.

Călinescu

/ PNȚ și ancheta parlamentară /
/ Guv.Manu ; planul de înzestrare ;
/ Contracte anterioare / Contractul Skoda /
/ Uzinele Europei / Pregătirea contractului /
/ Rigurozitate / consultări / studii /
/ Incapacitatea industr.naționale /
/ Politizarea și ranciuna politică /
/ Patimă , minciună , micime /
/ Descinderea la Skoda /
/ Calomnierea lui M.Popovici /
/ Tradiția scandalurilor publice /
/ Concepția PNȚ : controlul actelor publice /
/ PNȚ : concepția moral-politică a PNȚ /
/ PNȚ : legea controlul averilor... /

/Calomnierea lui Maniu / falsul din doc. /

/ Comisia parlamentară și ancheta /
/ PNȚ- nevinovat /

S-a decis ca în contra guvernului să se ducă o campanie excesivă de răsturnare. **Raportul** d-lui Călinescu(Skoda)constituie doar un preludiu al acțiunii ce se va duce. **Astăzi** va avea loc o **ședință a sfatului parlamentar**, pentru a se fixa atitudinea în Parlament. Se așteaptă sosirea d-lui Vaida în Capitală. D-sa va colabora cu partidul în această chestiune. Din Cluj, ni se comunică că cunoașterea concluziilor **Raportului Bentoiu a provocat o dezaprobare unanimă**.

-----

b.)Armand Călinescu (PNȚ)

▪Raportul PNȚ

Universul / 18 nov.'34

Imediat după citirea **Raportului general** de către Bentoiu, **Armand Călinescu a depus pe biroul Comisiunii un alt Raportul PNȚ, elaborat de deputații național-țărăniști din Comisie**, redactat de **Armand Călinescu**.

C.Dimitriu (președ. Comisiei) **a obiectat că un alt Raport nu-și are rostul**, întrucât numai Bentoiu a avut mandat din partea Comisiei. **Raportul PNȚ a fost reținut de Comisie**, ca o simplă întâmpinare

...PNȚ și ancheta Comisiei parlamentare

"Ținem să reamintim că această anchetă parlamentară **s-a întreprins în urma stăruinței noastre, a reprezentanților PNȚ din Camera**. Și, întrucât ne privește, **trebuie să avem o îndoită mulțumire**. [-----]

Lucrările Comisiei **sunt suspendate de aproape două luni**. Ne aflăm în **ajunul redeschiderii Parlamentului**. Termenul normal în lăuntru cărui un raport asupra anchetei noastre **trebuia depus și discutat** au fost, fără îndoială, **depășit**. Și acesta în mod inexplicabil.

S-a agitat în opinia publică versiunea că se intenționează specularea chestiunii Skoda în scopuri de adversitate politică de partid. **Mărturisim că nu ne interesează**. [---]

Presa a semnalat în repetate rânduri știrea că Raportul biroului era gata mai de mult, dar că s-au făcut anume presiuni, care au schimbat mereu concluziile.

Pentru ca forurile competente să poată avea la îndemână o expunere și un comentariu viguros, **ca minoritari în Comisiune**, a socotit indispensabil de a înainta **un Raport**, care să fie **alăturat celuilalt**, și înaintat **Adunării deputaților**.

Raport / Afacerea Skoda / 17 nov.'34

-----

c)Reacțiile la rapoartele Skoda

Facla /

Ultima oră./ 18 nov.'34

...PNȚ începe campania de răsturnare a guvenului

Depunerea celor două **Rapoarte din Afacerea Skoda** a provocat o mare frământare în lumea politică și a **înăspriț raporturile dintre PNȚ și guvernamentali**, în chip excesiv.

De unde până mai ieri **relațiunile dintre cele două mari partide** erau aproape bune, **astăzi ele pot fi considerate ca rupte**.

Ca o consecință a **Raportului -Bentoiu**, **făcut cu patimă și răutate**, **PNȚ va începe campania de răsturnare a guvernului**.

Bentoiu a urmărit un scop bine definit :compromiterea PNȚ și împrășcarea cu noroiul calomniei a unor fruntași ardeleni.

Guvernul Tătărescu va fi atăcat în Parlament pe cale de interpelări și în întruniri publice. Lupta promite a fi foarte interesantă și pasionată.

Seria interpelărilor o va deschide - probabil - Iuliu Maniu.

...Guvernul are alături partidele celelate

Guvernul are alături grupările prezidate de Iorga, Goga, Argetoianu și Iunian. Sentimentele acestor grupări politice față de PNTJ, sunt cunoscute. Numai că atitudinea lor nu prea conta, nici pentru guvern, nici pentru PNTJ.

Singura grupare care va avea o atitudine rezervată, va fi gruparea georgistă.

Facla /

Astăzi, când se simte mai mult ca oricând, nevoie de o unire a forțelor vii ale nației, guvernul s-a lăsat antrenat într-o aventură periculoasă de membrii Comisiei de anchetă parlamentară, și a provocat o mare tensiune politică, cu consecințe greu de prevăzut.

Azi, la ora 11 au fost convocați în Capitală toți șefii organizațiilor județene PNL

Raport Skoda / 17-18 nov.'34

Mică vacanță parlamentară

4.) Senat. Organizare și dezbateri, 5 nov.-18 dec.'34

Alcătuirea de I.T. Pop, funcționar la biblioteca Senatului)

[LD : culeg câteva informații pentru a scoate în evidență, o mai mare varietate politică în Senat ; prezența unor șefi de partid, fără reprezentare în Cameră : N. Iorga, Gr. Filipescu, ITh. Florescu, Iosif Jumanca ; și pentru a semnala câteva prezențe marcante de partid : DR Ioanițescu, Gr. Gafencu, MG Orleanu, Tony Iliescu, Ștefan C. Ion, Elemer Gyarfás, militari, cler, reprezentanți ai Camerelor profesionale și alte instituții naționale.]

▣ Tablă de materii

-*Mesajul Regal*, Cameră și Senat, 15 nov.'34

-*Leontre Moldovanu* - este reales prin aclamații unanime ca președ. al Senatului, 16 nov.'34

-Se organizează Biroul, secțiunile ; se alege comisia de redactare a răspunsului la mesaj, 17 nov

-M. Mora, col. A. Solacolu -Troianu, discursuri la mesaj, 29 nov.'34

-*Gr. Gafencu* (PNTJ), *g-ral Arthur Văitoianu* (PNL-g), discursuri la mesaj, 30 nov.'34

-Comemorarea împlinirii a 16 ani de la Unirea Ardealului cu România, 1 dec.'34

Vorbesc : *Leontre Moldovanu*, *L. Mrazec*, *Gr. Văitoianu* (PNL-g), *ITh. Florescu* (PLD),

I. Mumuianu (LANC), *N. Iorga* (PND), *Al. Lapedatu* (ministr. Cultelor)

-*Alex. Samoil* (Cameră profesională, meseriași) / cere legiferarea meseriilor /, 4 dec.'34

-*Gr. Filipescu* (P. Conservator), discurs la mesaj / Relansarea rel-Rom-Ital /, 5 dec.

-*N. Miculescu* (PND), discurs la Mesaj, 7 dec.

-*G-ralii P. Zotta, Ion Popovici*, la Mesaj, 11 dec.'34

-*Gr. Gafencu*, comunicare privind cenzura și starea de asediu, 13 dec.

se plânge apoi de cenzurarea comunicării sale în ziare, 14 dec.

-*N. Iorga*, acuzațiile calomnioase la adresa sa din ziarul " România Nouă ", 15 dec.'34

Răspunde Eug. Titeanu. Polemică Iorga - Gafencu - Titeanu

-*Iorga*, *N. Penescu*, *CR Mircea*, discursuri la mesaj, 15 dec.'34

-Senatorii depun *Răspunsul la mesaj*, 18 dec.'34

-Zilnic, sunt depuse la Senat, diverse proiecte de legi, modificări de legi etc etc. pentru avizare

5.) C.A. Tătaranu (raportor), *Răspunsul la Mesajul Regal*, 26 nov.'34

(DAD, MO nr.4, șed. din 26 nov.'34, p. 17 - 18)

[LD : cam neinteresantă această tradiție de a răspunde exact pe schema mesajului.

Câteva "floricele stilistice", adăugarea unui cuvânt sau a unei propoziții, inversarea adresantului, cam atât. Formal, formal ! Un protocol, o etichetă !

În aceeași zi, și în Senat s-a prezentat Răspunsul, cu un conținut asemănător. Sublinierile și parantezele îmi aparțin]

[Omagiul Camerei către MSR-]

Sire ,

" Adunarea Deputaților , întrunită în a doua sesiune ordinară a legislaturii actuale, își exprimă , o dată mai mult, sentimentele sale de profund devotament către **Maiestatea Voastră și Vă mulțumește** cu adânc respect pentru **cuvintele de îmbărbătare** și spor la muncă ce l-ați adus. **Coroana, simbol de permanență** , este **chezășia contopirii tuturor eforturilor** acestui neam spre **supremul țel - apărarea și consolidarea unității naționale "**

[Ultimele pierderi:regele Alexandru, Louis Barthou]

Sire ,

"**Moartea marelui Rege Alexandru** al Jugoslaviei , Unificatorul, a îndoliat întregul popor român și l-a înfrățit o dată mai mult , cu poporul jugoslav. **Pierzând în El pe un mare prieten și aliat** , vom găsi în memoria Lui, o mai dărză **hotărâre de a realiza comunele imperative ale popoarelor noastre** .Adunarea Deputaților roagă pe **MS Regina Maria a Jugoslaviei**, demna lui tovarășe, scumpă tuturor inimilor românești (aplauze prelungite) să primească profund **respectuosul și îndureratul său omagiu.**

" Nu mai puțin înfrății de durere ne-am simțit cu **poporul Francez**, care , prin **moartea lui Louis Barthou** , a pierdut pe unul din cei mai străluciți și hotărâți ai săi și ai Păcii .Adunarea Deputaților aduce memoriei acestui **ilustru cetățean de onoare ai României, omagiul ei de pioasă recunoștință.** "

[Armonie și solidaritate națională]

Sire ,

"**România vede în asasinarea celor doi mari soldați ai Păcii , un avertisment**, menit să amplifice și mai tare **apelul Majestății Voastre la solidaritatea națională.**

Ea va fi prezentă în fața oricărei amenințări din afară, cu dărză hotărâre de a apăra cu orice sacrificii , integritatea teritorială care se confundă cu însăși ființa noastră " (aplauze)

"**Unei perfecte solidarități naționale, fiindu-i necesar cadrul unei cât mai disciplinate armonii sociale** , o permanentă străduință ne va stăpâni pentru integrala ei realizare .

"Printr-o **nepărtinitoare solitudine acordată tuturor claselor sociale**, tuturor eforturilor economice, prin **promovarea tuturor inteligențelor , competențelor , îndemnărilor, și energiilor acestui neam**, suntem încredințați că vom reuși să realizăm **acea armonioasă conlucrare socială**, menită să asigure **propășirea și permanența Statului Român "** (aplaude)

...Conversiunea

Sire ,

" Un foarte important pas în această direcție , a fost înfăptuit prin înfăptuirea și hotărâta aplicare a **legii lichidării datoriilor agricole**. Această problemă a **finanțelor private** , cu hotărâtoare repercusiune asupra economiei naționale, care **se transformase , printr-o prea lungă târăgănare a soluționării ei, într-un vast proces social , este pe cale de lichidare , într-o justă armonizare a tuturor intereselor.**" Puține legi în istoria legislativă a României au intrat cu atâta impetuoasă hotărâre în conștiința țării , **întrecând cele mai optimiste așteptări**, ca această lege " (aplauze prelungite)" **Este o constatare care se impune pentru reconfortanta ei semnificație.**

...Ieșirea din criza economică

"**Creditul reînvie** din propria lor cenușă, și , odată cu el, **întreaga mișcare economică** a țării.

" Nu mai puțin a înviorat economia națională , **politica de valorificare a produselor agricole. Agricultura** , îndeletnicirea de căpetenie a poporului român, va continua să stea **pe primul plan al preocupărilor noastre.**

" Printr-**un regim de comerț exterior** , mai potrivit contingențelor actuale , echilibrul schimburilor

tinde spre normalizare .

Finanțele publice ,mânuite cu prudență și cu prevedere , **vor resimți cu siguranță reflexul acestei înviorări** , și **vor ieși consolidate din lunga criză care a sdruncinat întreaga noastră structură economică.**

" Împrumutul înzestrării a stârnit în toate păturile sociale și **un puternic sentiment patriotic** și o sănătoasă și reconfortantă **încedere în trăinicia Statului nostru** (aplauze)

[Puterea legislativă]

Sire ,

"**Adunarea deputaților** este fericită să constate că, paralel cu **preocuparea ei de a elabora legi** cât mai potrivite cu nevoile actuale , aceea a **aplicării lor este dâră și eficace .**

"În cadrul vieții constituționale , conlucrarea într-un **angrenaj cât mai perfect a marilor puteri din Stat** fiind **chezășia unei constante ameliorări a democrației românești** , **Adunarea Deputaților nu va cruța nici o strădanie** în urmărirea acestui scop." **În involburarea omenirii ,parlamentarismul** ,extract din zăcămintelor adânci ale înțelepciunii populare , **rămâne principală garanție a Dreptului și a disciplinei interstatice "** (apaluze prelungite)

-Legea administrativă

Sire ,

"**Proiectele de legi ce ni se propun în această sesiune sunt puține ,dar de o covârșitoare importanță.** Va trebui să dăm țării **o organizare administrativă** , în care **spiritul de continuitate** ,necesar uni mai bune gospodării, să fie mai asigurat ,iar controlul **vieții administrative a Statului , județelor și comunelor , mai real.**

-Unificarea codurilor

" Consolidarea Statului național unitar, reclamă cât mai urgenta realizare a **unificării codurilor.**

-Consiliul Economic Superior

" Prin crearea **Consiliului Economic Superior** și prin reorganizarea **Camerei profesionale** , vom da o **îndrumare și un control mai eficace economiei naționale.**

-Învățământul profesional

" Iar pe tărâmul învățământului va trebui ca , răspunzând unei imperioase cerințe a tehnicii moderne **să înfrățim inteligența cu îndemânarea,prin reorganizarea învățământului practic profesional.**

-Responsabilitatea ministerială

" **Relaxarea morală** de după război a învăluit cu **o permanentă suspiciune** , din nenorocire adesea îndreptățită, **toată viața noastră de Stat .**

Va trebui ca , atât **responsabilitatea ministerială**, cât și aceea a **mânuiitorilor de bani publici** , să fie încadrate în **texte de legi, cât mai severe și mai precise, preventive și represive,** menite **să asigure controlul și să înlăture suspiciunea** printr-o promptă și justă sancționare a culpabililor. (**apaluze**)

...Cooperatie

" **Cooperatia, mișcarea economică** , prin excelență populară, **va trebui să capete o mai potrivită îndrumare**, prin care **dublul ei rol social și economic** să fie mai efectiv și mai rodnic.

[Armată]

Sire ,

[LD ,2002.mă gândesc eu ,așa , ca o femeie proastă, dacă a avut vreo importanță pregătirea sau înzestrarea armatei. Câtă avere națională a fost cheltuită pe înzestrarea militară, în primul și în doilea război, fără ca asta să ne asigure securitatea ... ci cu totul alți factori !

De ce , cine , cu ce și cum , era întreținută această armată.Ce gânduri neortodoxe mă cuprind !
De aceea femeile nu sunt bune să facă armată și ... istorie !]
" Întotdeauna **poporul românesc și-a înconjurat armata** , și **cu dragoste și cu încredere**
în vitejia ei , și cu **cea mai mare sollicitudine** , izvorâte din însuși **instinctul de conservare**
al nației . Însăși **dorința reală și profundă de pace** a poporului român,
spiritul lui atavic de conciliere, refractar la ură, dar **neînduplecat în apărarea drepturilor lui**,
îl îndeamnă astăzi, când **din afară încearcă să-și facă drum tendințe de revendicări**
ilegitime ,să nu cruțe nici un sacrificiu pentru întărirea armatei naționale .**Înzestrarea ei cât**
mai perfectă, și menținerea ei într-o **atmosferă morală cât mai curată**,sunt **imperative de o**
covârșitoare actualitate. "

[Politica externă]

Sire ,

" **Politica externă a României** se țese pe urzeala păcii. **Pace și conlucrare** spre Progres și
Civilizație cu toate popoarele ,**respectare cinstită și hotărâtă a tratelor și a alianțelor** ,
încredere în destinele **Societății Națiunilor** - politică netedă și lipsită de orice echivoc .

" În ultimul an, două evenimente de o importanță cocârșitoare

au ilustrat în mod categoric această concepție a politicii noastre externe :

Pactul Înțelegerii Balcanice și **reluarea raporturilor diplomatice cu URSS**,

ca o urmare a convențiunii pentru **definițiunea agresorului**, încheiată anul trecut la Londra.

" **Pactul Balcanic** , coroboart și cu politica de **perfectă vecinătate cu Bulgaria**,
este menit să creeze în Peninsula Balcanică **o ambianță de pace și de progres**.

" **Reluarea relațiilor** noastre cu **URSS** , pe baza "**definițiunii agresorilor**" ,

întinde această **învăluire de pace în răsăritul european** și

pune **tot teritoriul aflat azi sub stăpânire românească** ,

la adăpost de război , de violență sau de orice act de forță.

" **Mica înțelegere** continuă, victorioasă și solidară , **politica ei hotărâtă de pace "**

[Asigurări de conlucrare]

Sire ,

" **Cu o politică internă bazată pe democrație** și ținând seama de realitatea evoluției normale
a poporului, **cu o politică externă bazată pe bună-credință** și exclusivă încredere în binefacerile
păcii, **cu nădejde în Guvernul Maiestății Voastre** și cu **deplină solidaritate națională**
în jurul Coroanei, **România poate privi cu încredere în zarea vremii "** (aplauze)

Să trăiți Sire ! Trăiască Măria Sa Voevodul Mihai ! Trăiască Dinastia ! "

(aplauze prelungite)

Răspunsul la Mesaj / 16 nov.'34

6.)**C.Leancă** (PRT) ,discurs la mesaj,29 nov.'34

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD :discurs radical țărănist ,frustrant și socializant ,a unui om,poate de bună credință ,cu o
mentalitate narodnic -steristă.Un țărănist -"marxist ",fără s-o știe și să o spună .

Pentru el,toate partidele românești **sunt străine de interesele " neamului "** ,**nu sunt legitimate**
să conducă țara ,**nu urmăresc decât puterea și interesele**.Întrucât Grigore Iunian era liderul
intereselor "**maselor populare**" ,acest lucru nu-l mai spune.

Doc.integral-**fișier PRT I**.Problemele duse la fișierele respectiv]

#Practica regimului parlamentar

...Partidele " mari" - de " rotativă "=asociații de cointeresați

"Aș avea **unele obiecțiuni** nu numai în ceea ce privește felul **cum s-a practicat la noi regimul**
democrat și parlamentar.

Aș avea unele obiecțiuni și în ceea ce privește **ideologia sau felul de construire și concepțiile**

care prezidează la viața și la activitatea partidelor noastre politice.

" Am impresia că la noi ,partidele politice **se deosebesc de partidele politice din Occident.**

Acolo,partidele politice sunt instrumente reale ale unor categorii sociale ,reale și ele,cu anumite interese distincte.**La noi, aparența unor asociații de cointeresați.**

Nu vreau să arunc cuvinte tari ca cele aruncate pe vremuri de Partidul Țărănesc :< Săriți , hoții !

> Nu aceasta am în vedere când vorbesc de cointeresați. De altfel,aceste cuvinte tari au fost svârlite pe urmă, nu știu cu câtă dreptate ,și împotriva PNȚ[.....]

"Când în toate domeniile vieții noastre ,**situația este aceea pe care am arătat-o** ,am impresia că **aceste asociații** [partidele] **ridică anumiți oameni care cred că pot profita de pe urma guvernării,tind către cele două partide de guvernământ , spre rotativă,** fiindcă aceasta **le dă perspectiva unei permanente guvernări** prin rotația aceluiași partide,**încât atracția pentru partidele mari** este cu atât mai mare .

" Dacă aceasta este situația, care ne-a adus în starea economică , financiară și morală în care ne găsim, atunci,**după mine,nu partidele acestea mari și de guvernământ** ,care au condus Statul exclusiv de la război încoace ,și care au ,decî ,**o parte mare a răspunderii** ,fiindcă **nu au putut rezolva problemele** și vindeca relele , **nu ele sunt acelea care vor găsi soluțiile de îndreptare de azi înainte** .[-----]

-**Leancă** : " Fiindcă suntem la această capitol, să trecem într-un mod foarte fugitiv la examinarea lui completă ; **dacă aceste partide [PNL, PNȚ] nu pot rezolva problemele** ,atunci **care ar fi partidul care ar putea-o face ?**Să luăm în ordinea importanței numerice pe care o au în Parlament "

-**Voce** : Și d-ta erai într-un partid mare până mai ieri ! "

/PNȚ- partid care s-a îndepărtat de ideal și de masse /

/PNL.Gh Brătianu , liberalismul - depășit de istorie /

/LANC -Cuza ;PNA -Goga - partide rasiste /

/Liga Argetoianu - nu ! /

▣**PRȚ-lunian -partid cu ideal,cu misiune**

[LD : atenție cum definește , " **idealul basarabean** " ,de sorginte "**narodnică**" ;atenție și la "**sterismul** " pe care nu-l mai numește astfel .]

"Atunci,d-lor deputați ,**rămâne partidul nostru,Partidul Țărănesc -Radical,care se deosebește de toate celelate partide** de la noi, **prin originea lui și prin scopurile** pe care le urmărește .

"**Prin origine**, fiindcă pe când la noi partidele se înființează în vederea venirii la guvern, pentru exploatarea puterii într-un interes străin de interesele țării, **noi suntem aceia care am plecat dintr-un partid când era la guvern , am plecat în opoziție**, conștienți de lupta care ne așteaptăși de jertfele care ni se cer

De sigur, **se pot naște întrebări dacă lupta noastră va reuși sau nu** ,dar pe mine personal nu mă interesează lucrul acesta.[.....] **Am și eu credința că strădania noastră nu se va pierde.**

"**Dacă nu vom ajunge noi să vedem** cu ochii realizarea idealului în slujba căruia ne-am pus,dar măcar **vom pune și noi părticica noastră , cărămida noastră**, la **acea clădire** pe care vor desăvârși-o acei care vor veni după noi.Din acest punct de vedere, **ne vom fi făcut datoria.**

...**Tradiția unionistă basarabeană=instinct admirabil popular**

" D-lor , am dreptul însă ,să **nu mă îndoiesc** și ceea ce mă îndrituiește să nu mă îndoiesc în succes reese din **două momente** pe care vreau să le evoc în fața dvs.

" Primul moment este **reprezentanța** [Sfatul]**Basarabiei** în momentul istoric.

Nu a fost o altă reprezentantă a păturilor de jos, ca aceea din Basarabia în momentul acela.

În Rusia , pătura noastră suprapusă a fost atrasă de privilegiu pe care a știut să i le dăruiască **regimul țarist** și a fost câștigată prin acel regim și în străinătate,întrucât **conducerea Rusiei** constituia **privilegiul unor cercuri restrânse.**

" **Această reprezentanță** [Sfatul] **nu a avut nici o experiența**, pe care o au oamenii de stat cari au avut o participație la treburile de stat ; și nu a avut, poate , **nici cultura și nici pregătirea suficientă** . Pentru unii din noi, poate că **nu era destul de clară nici ordinea noastră , nici istoria neamului nostru.**Dar d-lor ,**sunt momente istorice** când , adesea,**ceea ce nu se înțelege cu mintea , se simte cu sufletul.**

Într-un moment istoric , **acest instinct admirabil , popular , a știut să ducă corabia acestei provincii în albia fluviului care ducea spre desăvârșirea idealului național.**
"Este un fapt care mă îndrituiește să cred că există un sentiment , un instinct sănătos , în anumite momente istorice , care se impune și acest instinct sănătos există la poporul nostru.

...Tradiția țărănistă

"Al doilea moment. Este unică , poate, **forța Partidului Național -Țărănesc** , în ajunul venirii la guvern. Nu cunosc o altă forță care să fi avut **asentimentul mai unanim al maselor.**
Cine a condus aceste masse ? Credința că acel partid , în adevăr, **este un instrument pus în slujba intereselor lor.** Ce înseamnă aceasta ,decât că **există această înțelepciune la masse ?**
Că conducătorii acestui partid nu au fost la înălțimea așteptărilor și aspirațiilor acestor masse, este o altă chestiune."

▣Rostul PȚR.

"Dar ne găsim într-un moment de descurajare când **sentimentul de încredere a scăzut.**
"Dar tocmai aici vine rolul nostru, și de aceea am spus că noi ne deosebim de alte partide și prin scopurile pe care le urmărim :pe când pentru alte partide , scopul este puterea,**pentru noi puterea nu este decât un mijloc de a ne realiza programul.**
Și aici vine și rolul și datoria noastră **să împrăștiem atmosfera gravă** care apasă astăzi țara noastră și **să facem să renască sentimentul de încredere a masselor populare** ,în puterea lor .De vom reuși să facem lucrul acesta ,ne-am făcut datoria .

#Nu va vota Răspunsul la Mesaj

" Acestea fiind observațiile mele, acestea fiind deosebirile dintre partidul nostru și celelalte partide, **veți înțelege și dvs pentru ce noi nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj "**
C.Leanca / 29 nov.'34

7.)C.Petrescu-Ercea (PNL)discurs la mesaj ,30 noiembrie '34

(DAD,MO 6 , șed. din 30 nov.'34 , p. 61)

[LD :Un liberal pătruns de **necesitatea, importanța și rolul** pe care trebuie să-l aibă **Parlamentul** ca putere în Stat :**putere legislativă și putere de control .**

Simplu, clar , motivat , convingător.

Foarte judicioase sunt observațiile lui privind **ponderea prea mare dată vieții partidelor și chestiunilor personale ,în detrimentul operei de legiferare și de control parlamentar**
Chiar dacă dezbaterile parlamentare sunt un izvor foarte bogat cu privire la partide - avantaj pentru cercetarea istoricului -mărturisesc că sunt de acord cu el.

O pledoarie consistentă, motivată,ca partidele să-și intre în rolul normal din sistemul democratic , parlamentar.Despre acest Petrescu -Ercea ,până acum ,nu știu mai nimic.]

/Legiferomania : demoralizarea magistraturii ; compromiterea justiției /

/Scăderile parlamentarismului : opera legislativă și controlul parlamentar /

/Criticile parlamentarismului :**curente dictatoriale ;curente de imitație /**

/Virtuțile parlamentarismului/

/Parlamentarismul - imperativ al democrației /

/Parlamentarismul - fundament al istoriei moderne românești /

/Parlamentarismul - rațiunea de existență a partidelor politice /

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣Prestigiul Parlamentului

-Funcția legislativă

"Aceste **coduri reprezintă quintezența spiritului de echitate** ,reprezintă **quintezența spiritului de dreptate** al unei foarte vechi moșteniri.Ele reprezintă **quintezența spiritului de dreptate română**,quintezența **spiritului de dreptate medievală**,ele reprezintă **ideea de drept** a vechiului

regim din Franța ,**spiritul nou din codificările lui Napoleon.**

Ei bine,**această colecție** ,aproape **totalitatea legilor** care ne guvernează pe noi astăzi,sunt cuprinse într-o **publicație** care nu are mai mult de **972 pagini ."**

...Legiferomania ultimilor ani

"**Dacă facem o comparație** cu **legiurile din ultimul timp** ,și luăm legile unui singur an, de **exemplu anul 1929** ,**legile** care s-au făcut în acest an **sunt cuprinse într-o publicație de 1.599de pagini ! S-au elaborat în 1929, 228 de legi .**

Dacă ținem socoteala de sărbători , dacă ținem seama de duminici,în anul 1929, **s-a elaborat în fiecare zi câte o lege !**

"D-lor deputați, vă dați seama **ce fel de seriozitate reprezintă o asemenea legiferare** ,vă dați seama **ce prestigiu reprezintă asemenea norme ?**

...demoralizarea magistraturii

...scăderea respectului față de lege

O atare legiferare a avut efectul **să demoralizeze magistratura**,a avut efectul **să piardă justițiabilului credința și respectul în legile țării. "**

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

-Funcția de control a executivului

"O altă critică care se aduce Parlamentului , se referă la cel de-al doilea rol important , la **rolul său de control.**

...slăbirea controlului

Trebuie să recunoaștem , iarăși, că în ultimii ani,**n-a existat control parlamentar .**

Așa se explică slăbirea disciplinei aparatului nostru de stat.

...amestecul deputaților în resortul executiv

În schimb, **o parte din puterea legiuitoare** ,o parte din deputați, **ignorând atribuțiile lor, s-au amestecat în resortul puterii executive.**Aici au **provocat discuțiuni pentru interese personale și pentru interese de partid,în contra legilor și regulamentelor**, dispozițiuni care **au defectat în mod grav** mersul aparatului nostru de stat .

...parlamentul copleșit de litigii de partid

"În asemenea condițiuni,**viața noastră parlamentară suferă orice critică.**

În plus, **în timp ce nu se studiau legile** și în timp ce **se confundau puterile statului**, **Parlamentul a fost transformat într-o tribună** de unde **s-au vidat toate chestiunile personale și toate litigiile de partid** .Și asta **a scăzut în această adunare interesul discuțiilor,nivelul deliberărilor ,a scăzut astfel prestigiul instituției."**

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

▣Legitimarea și virtuțile parlamentarismului

[LD :atenție, pentru ideile avansate, am dus această parte din discurs la **fișierul Parlament I** , pentru introducere .Așa că aici ar trebui rezumată]

"D-lor deputați, față de această stare de lucruri , natural,**s-au formulat critici aspre contra instituțiilor.**Au fost **personalități care au preconizat suprimarea Parlamentului,ca instituție inutilă.**Fără a intra în examinarea aprofundată și detaliată a acestei grave probleme,să vă expun anumite **considerațiuni** pe care eu le cred **concludente.**

"D-lor deputați, **forma de guvernare a popoarelor nu este o chestiune care depinde de voința unor persoane**,oricât de capabile,oricât de ambițioase ar fi aceste persoane.

Forma de guvernământ a popoarelor depinde de cauze mult mai profunde decât de anumite dorințe izolate la dictatură. Forma de guvernământ a popoarelor **depinde de evoluția lor**

politică, depinde de starea lor culturală, de starea lor economică.

Ce ni se propune în locul Parlamentului ? "Formule învechite, formule perimate ; formule care au fost bune pentru anumite timpuri , pentru timpuri apuse, care nu corespund însă timpurilor noastre."

Astăzi, când **educația democratică** , face să pătrundă **principiile de libertate** până în colțurile cele mai îndepărtate ale poporului ; astăzi când trăim în **veacul radiofoniei și a cinematografului vorbitor, nu se poate vorbi în mod serios de dictatură.**

" În al doilea rând, trebuie să se facă o distincțiune între **o instituție în sine și cei ce temporal o servesc.** Se poate întâmpla ca o instituție , în mod temporar , să fie rău servită.

Aceasta nu trebuie să atragă , în mod necesar, **suprimarea ei.**

Dacă biserica lui Christ , având drept doctrină cea mai perfectă regulă morală, regulă morală care realizează perfecțiunea , fiind de esență divină, **este rău servită temporal, se poate cere oare suprimarea ei ?**

"Apoi este de ajuns ca **o primenire să se facă în rândurile acelor cari compun Parlamentul,** este de ajuns ca să se dea **un nou ritm vieții parlamentare** de pe banca ministerială și de pe scaunul președințial, **ca să se producă o schimbare în mersul instituției.** [-----]

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

-Sistemul parlamentar = imperativ al regimului democratic.

-Parlamentul = instituție fundamentală a istoriei moderne românești

[LD: **o pledoarie** exprimată sintetic și exemplar ; **o demonstrație** a paradoxului susținut de partidele pro-dictatoriale , care-și săpau , inclusiv ele, dreptul la existență și liberă exprimare . Pentru cine avea urechi de auzit și putere de rațiune !]

"Se mai invocă, d-lor deputați, **exemple de aiurea.** Fără să insist prea mult , trebuie să vă spun că , **dacă cercetăm aceste exemple , ele se întorc în favoarea sistemului parlamentar.**

Sunt unele state cari, după clipe tragice, se întorc rapid către instituția parlamentului.

Alte state care, este drept, au o aparență de înflorire sub o guvernare dictatorială,

sunt încă în timpul experienței. Au o aparență de înflorire , d-lor deputați, fiindcă **ce putem ști noi, când vizităm o țară unde nu există libertate ? Ce putem ști noi despre ceea ce se întâmplă cu păturile de jos , cu raporturile sociale, cu starea economică a unei țări , unde nu există puțința de a ne orienta singuri ?**

De aceea considerăm , d-lor deputați, că **ceea ce se petrece aiurea , sunt simple experiențe.**

"Și atunci, **se pune întrebarea : este timpul acum,** în împrejurările în care ne găsim noi, **să încercăm aceste experiențe ? Se pot preconiza schimbări de sistem , când trebuie să ne unim cu toții , pentru consolidarea României ! ?**

Este timpul acum ca să încercăm experiențe , când însăși în trecutul nostru , avem probe care ne arată că **sistemul parlamentar în țara noastră a dat rezultate excelente ? !**

"Este banal să vă reamintesc că **sistemul parlamentar a făcut România Mică , a pregătit România Mică ca să realizeze România Mare ,** că acest sistem **a prezidat unirea tuturor românilor.**"

" D-lor deputați, în urma acestor considerațiuni , chestiunea ce se pune , **singura chestiune ce se poate pune, este aceea de a vedea cum se poate redresa sistemul parlamentar , cum se poate face din legiferare o adevărată operă legislativă, cum se poate ajunge la un control parlamentar serios. "**

C.Petrescu-Ercea / 30 nov.'34

-Parlamentarismul = rațiunea existenței partidelor

"Aceasta depinde numai de **patriotismul partidelor politice.** Partidele politice trebuie să-și spună că **existența lor se justifică numai în măsura în care ele sunt folositoare țării.**

Partidele politice care sunt **presupusul parlamentarismului și al democrației,** ele dând unitatea , coeziunea, directivele lucrărilor noastre ;

partidele politice care au **rolul de a activa de jos în sus,** în sensul de a face cunoscut conducătorilor care sunt **doleanțele și necesitățile masselor ;**

partidele politice care au **rolul de a activa de sus în jos,** în sensul de a imprima păturilor celor

mai îndepărtate ale poporului **ideea de solidaritate , ideea de unitate, ideea națională ;** **partidele politice** care **pot și trebuie să activeze în diferite moduri** ,fiind multe **căile care duc la înflorirea patriei ;** **partidele politice** , însă , trebuie **să cadă de acord** , în mod hotărât , asupra unui punct : **acela de a face din legiferare și din control parlamentar ,o realitate. "**

-Parlamentul =puterea majoră în stat

" Atunci când **puterea legiuitoare** , **putere majoră față de celelate puteri în stat** ,va funcționa în aceste condițiuni , **va putea împrima întregului aparat de Stat ,simțământul de dreptate, simțământul de legalitate, simțământul de moralitate,**și astfel **să putem să înfruntăm cu succes nu numai crizele pasagere interne,dar toate amenințările de afară "**

(aplauze prelungite pe băncile majorității)

C.Petrescu -Ercea / 30 nov.'34

8.PNȚ:1 decembrie la clubul său.

(" Adevărul " , "Dimineața " , "Facla " , 3 dec.'34)

[LD : **PNȚ se comportă la București** , precum , altădată , **PNR ,la Budapesta . Boicotează parlamentul român, precum au boicotat încoronarea de la Alba Iulia, precum au boicotat participarea la dezbaterile constituantei.**Trebuie să consacru o pagină acestei **erori ,acestei miopii, acestei anomalii, acestei crivde ,acestei metode , cu care ... ardelenii au contaminat** viața politică românească.Despre unire vorbesc cu toții frumos. Nu contest dar nici nu consemnez .Încerc să le înțeleg frustrările.]

Au participat d-nii **I.Mihalache, Iuliu Maniu, M.Popovici, DRloanițescu,parlamentari și membri ai partidului** Au luat cuvântul : **Maniu, Mihalache, Sauciuc Săveanu, N.Costăchescu .**

a)Maniu /

Îl asigură pe **Mihalache** că-l va urma pe drumul început [**răsturnarea guvernului!**]

b)Căpățâneanu /

Încrezători în cuvintele d-lor Mihalache și Maniu , îi asigurăm că vom activa în sânul PNȚ până la izbânda definitivă a credințelor și programului nostru .

c)Costăchescu /

" **Întrunirea** noastră de astăzi **îmi amintește de vremurile vechi** **când urgisii sortii prăznuiau în taină credința lor.**Pe noi ne-au adunat azi zbuiciumul și clocotul unei credinți pe care nimic n-o poate schimba ,și **peste amărăciunile efemere ale zilei de azi** ,noi vom ști **să ne păstrăm oțeliți ca și altădată** în luptele ce ne stau în față. [-----]

Unirea s-a făcut fără condiții la 1 decembrie , dar noi, poporul,am contractat obligațiuni mari de a respecta dorințele ce clocoteau în sufletele celor ce au reprezentat poporul român la Alba Iulia.

Este regretabil că sunt mulți care le-au uitat . Noi trebuie să le reamintim.[-----]

Destul ! Țara nu poate să fie dusă la prăpastie .

Iar partidul liberal, care nu știe să conducă țara ,să înțeleagă că prin greșelile sale a surpat temeliile politicii românești "

d.)I.Mihalache , declarație de presă ,1 dec.'34

#PNȚ n-a luat cuvântul la aniversarea lui 1 decembrie.

...război permanent cu PNL

În ședința Camerei,consacrată unirii cu Ardealul,**n-a luat cuvântul nici un reprezentant al PNȚ .**

După terminarea ședinței, **Ion Mihalache** a făcut această **declarație presei** :
"N-am luat azi cuvântul din două motive . Pentru că, cum am declarat și în alte împrejurări, **Partidul liberal**, prin atitudinea lui , **a făcut cu neputință alte raporturi cu partidul național-tărănesc, decât cele de război permanent. Nu s-ar fi dat** , prin urmare, **justa interpretare declarațiilor noastre** de deplină solidaritate națională pentru apărarea patrimoniului comun obținut prin voința unanimă a întregii suflări românești.

...tăcere și luptă

" În al doilea rând, n-am vrut să se creadă că facem capital de partid , din ceea ce de mult a devenit **capital național. Slăvim actul unirii prin tăcere și vom ști să tragem învățământul** evenimentelor de la 1916- 1918 și **să împlinim poruncile prezentului.** " (Cf."Facla")
Mihalache / 1 dec.'34

e.)Dr.Lupu /moralist /

[LD : **discurs populist , neoșist, demagogic** ; istorie vulgarizată ;]

Evocă dezideratul unității românești de-a-lungul istoriei .

Elogiază poporul român și întinderea civilizației sale :

" tot Balcanul vorbește românește " ; " în Moravia găsim costumele noastre " ; " în Croația , bucatele moștenite de la strămoșii noștri " ,

" peste Nistru , sunt sate românești , până la Moscova și mai departe de ea "

"Istoria ne confirmă existența noastră pe toate aceste meleaguri , dar ne spune și suferința pe care am îndurat-o .

#Marele defect românesc:lipsa de unire

Am îndurat-o din cauza unui **mare defect care se găsea împlântat** alături de toate marile calități ale poporului român : **lipsa de unire .**

Nu ne doare sufletul uitându-ne înapoi și văzând cum **moldovenii și muntenii** , oameni care vorbeau aceeași limbă, **născuți din aceeași mamă , care s-au bătut patru secole ca chiorii ?**

Este astăzi momentul să tragem învățături și să rupem acest defect , zvrârlindu-l dușmanului " [-----]

PNȚ /1 dec.'34 .

f.).**Ștefan Mihăescu (PNȚ) ,discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34**

Victor Iamandi -intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec, p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142)

[LD : **Ștefan Mihăescu încadrează economia social-organizată , în cadrul Statului țărănesc național** , pe care Mihăescu năzuia ca PNȚ să-l făurească.

Nu știu dacă **discursul său a avut girul conducerii PNȚ.**Sentimentul meu este că ,în prima zi a discursului (5 dec.)argumentarea lui ținea să-l denumească **comunism evolutiv.**

După trei zile (8 dec.)etichetarea respectivă dispăre ... luându-i locul aceea de **economie social-organizată , în cadrul statului țărănesc național!**

Reușește, în final ,să facă oarecare ordine în aceste concepte, dar o ordine sui-generis .

Atenție la delimitarea de celelate formule de stat - liberal, neoliberal, comunist, dictatorial -și

Atenție la felul cum stabilește alăturarea celor două trunchiuri din PNȚ ,**țărăniștii** -prin delegare - intelectuali plecați din lumea satelor și **ardelenii** - prin experiență - căliți în lupta națională.

Colorările, supratitlurile, sublinierile , semnele, îmi aparțin .]

Document integral - **fișier PNT XI**

/ **Intervenționismul** de stat : liberal- neoliberal - comunist /

/ **Politica intervenționistă** : liberal - neoliberal - eficient /

/ **Proprietatea particulară individuală** , libera concurență - evoluție /

/ **Comunismul rusesc - Comunismul evolutiv - perspectivă** /

/ **Progresul prin mașinism și tehnică / Reducerea zilei de muncă : 12- 8- 4- 2 /**

/ **Comunismul rusesc** - Stânga intelectuală - **Comunismul evolutiv** /
/ Producția națională românească / Repartiția venitului național /
Statul Țărănesc Național = Statul național social -organizat /
/ Dirigismul de stat / Munca românească /
/ **Statul Țărănesc Național** vis-a vis de /Stat liberal / stat neoliberal / stat comunist / stat
dictatorial (de stânga și de dreapta)

#PNL:nu mai are ideal !

[LD : în Cameră erau vreo 20 deputați, fiind absenți confrății .Dacă l-am fișat , am făcut-o mai mult pentru a arăta **atmosfera parlamentară, vulnerabilitatea doctrinară a PNL și intervențiile lui Iamandi** .Mihăescu , inginer, industriaș român, tehnocrat , cu admirație și vederi de stânga ,întrevede **ajungerea la comunism pe calea evoluției , nu a revoluției** .
Tot discursul este construit pe această demonstrație.]

"Actualul guvern **este lipsit și de autoritate politică și de concepție economică** .

(întreruperi PNL) Guvernul actual **nu are autoritate politică** , pentru că PNL

este lipsit de unitate și pentru că este lipsit de șef ! (întreruperi PNL)

" **Șeful dvs nu mai este ascultat** .Dvs, guvernul, sunteți lipsiți de autoritate politică , pentru că **PNL nu mai are ideal** .Și fără ideal și fără credință, nu se poate guverna nici în timpuri normale , cu atât mai puțin în timpuri așa de grele ca cele de astăzi ! (întreruperi PNL)

-**Vict.Iamandi** : Dvs vă plângeți, d-le Mihăescu , că vă întrerupe Camera.**Dar dvs sunteți vinovat că prin atacurile dvs glumețe** , pe care eu vreau să le iau în serios, și pe care ni le aduceți personal nouă, când **ne faceți pigmei**, provocați Camera.

Eu accept, la urma urmelor, să ne ironizați.**Dar noi avem un trecut cu care ne putem compara**.

Dvs nu aveți nimic, trecutul dvs este inexistent.**Dr.Lupu**, care are un trecut însemnat , dacă

vrea să facă comparații, tot în PNL le găsește,căci **cu Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu și Ion**

Duca și-a făcut d-sa educația politică.Evident , d-ta vrei să **ții un discurs care să aibă**

răsunet la Romani , dar aici suntem la centru !

-**Mihăescu** : "D-lor deputați , **acest regim intervenționist și tiranic**, nici când a fost aplicat de

Ionel și Vintilă Brătianu **nu a dat rezultat**Dvs aduceți aici **procesul care a făcut motivul**

acțiunii socialiste de acum 70-80 de ani , și-l plasați în ultimii 5 ani ! Dați-mi voie să vă atrag

atenția că , **la noi, acest liberalism economic nu a fost aplicat nici o dată**.

Noi am făcut intervenționism de stat ,de la început ,pentru că **Statul a întemeiat toate**

instituțiile , așa zise **burgheze** ,începând **de la 1881** ,când s-a întemeiat și **Banca Națională** , și

mergând până la **Constituția din 1923** , care ,prin ea însăși , **este definiția intervenționismului**

de Stat .

...Karl Marx, Capitalul

-**Iamandi** :Ea iese din cadrul concepțiunii clasice , **de care vorbiți dvs**.El s-a aplicat în **Anglia**, unde era o societate industrială Acolo și-a făcut teoria **Karl Marx** ,însăpământat de dezechilibrul dintre muncă și capital ; Acolo a apărut "**Capitalul**" lui **Marx** și critica societății capitaliste ...

-**Șt.Mihăescu**: **Aș vrea să vorbesc de guvernarea actuală** , **dar nu mă lăsați**,pentru că atunci când am vorbit de situația din țară, **toți ați sărit la mine**...

-**VSRadu** :**Faci teorii greșite** , vorbești de liberalism, de doctrina liberală de Anglia, de România la 1800 Nu-mi vorbi de liberalismul economic! Asta o știu și copiii de școală !

-**Șt.Mihăescu** :**Când ți-am vorbit despre România** , **săreai în sus ca un prâsnel !**

...Proprietate+individualism+libera concurență

Omenirea are nevoie de progres material, și **motorul cel mai bun** , pentru acest **progres material** este **interesul personal** , cu aceste două corolare :**libera concurență și proprietatea individuală**

#Experimentul comunist

"Eu cred că **nu este bine ca în țara noastră să experimentăm comunismul** .

Această experiență se face într-o țară cu mult mai mare ca a noastră ,**în Rusia**,care are **150 de milioane de locuitori** .Și se face cu **sacrificii extraordinare și cu valuri de sânge**.

Cred că o țară ca a noastră nu poate să fie pionieră .Avem tot timpul să așteptăm rezultatul experienței de la vecina noastră,Rusia.

"Dar mai este un motiv pentru care **eu nu aş îndemna pe nimeni să-și irosească energia în urmărirea comunismului pe cale revoluționară.**Nu știu dacă dvs cunoașteți ,dar **eu cunosc oameni foarte cumsecade , intelectuali , negustori , care sunt de convingeri comuniste**

-V.T.Prelipceanu(LANC) .**Aceștia sunt în majoritate jidani !** (ilaritate)

-Mihăescu:"Sunt și români.Sunt suflete generoase ,chinuite de suferințele omenirii, chinuite de nedreptățile sociale. Aceștia , din disperare de cauză ,**nu văd altă salvare decât în comunism.**Eu cred că aceștia **pot să fie liniștiți** fiind că , după părerea mea,**comunizarea societății va veni mai repede prin evoluție decât prin revoluție."**

#"Comunismul rusesc:dictatura proletariatului

[LD :nu contează că este o **simplică șuetă parlamentară** ;că în parlament mai rămăseseră vreo 20 de oameni .Importantă este **existența problemei,lansarea întrebărilor** și faptul că ea se putea discuta liber Că în România habar n-aveau ce se petrecea în Rusia Sovietică , este o constatare .Că Mihăescu putea confunda societatea americană cu un comunism sui-generis, este altceva .Dar că aceste teorii le făcea ca național-țărănist, era un paradox .]

-Iamandi :În Rusia cel puțin s-a încercat , pentru experiență ,**s-a comunizat și s-a ajuns...**

-Mihăescu : Cu forța ...

-Iamandi : Desigur.**Atunci nu-l cunoști pe Marx.**Dvs știți că **Marx recomandă**,pentru perioadele de tranziție, **dictatura proletariatului.** Nu se poate altfel.**Este o formulă absurdă** , dar, în sfârșit,**pentru că această absurditate s-a realizat ,trebuie să constatăm faptele.**

-I.Hudiță : O formulă.

-Iamandi :**Este o formulă. Nu știu** însă dacă în Rusia comunismul mai este în forma lui inițială.**Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo,s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta;**să-ți spun drept ,**eu nu am auzit până acum această teorie** ...

-Mihăescu :**Nu se poate face o comparație** între ce este în Rusia și ce am susținut eu.

Eu am spus că nu sunt de părere să facem o experiență de comunizare, ca în Rusia.

Comunizarea, eu cred că va putea veni mai repede ,prin progresul tehnic,decât prin dictatura proletariatului.

-Iamandi : Marx spunea că în 10 ani, **societatea capitalistă se va prăbuși.**Dar au trecut de atunci de 7 ori 10ani, și **societatea capitalistă nu s-a prăbușit**

-Mihăescu :**Eu nu pot fi făcut vinovat de ceea ce spunea Marx** într-o țară mixtă, cum este America ... țară unde industria și agricultura -[**dă cifre, privind orele de muncă, nr. de șomeri, de fermierul american,cum este îmbrăcat, cum trăește ... etc etc ...**]

-ACCuza : Concluzia ?

-Mihăescu :"**Concluzia este următoarea : nu prin bombe revoluționare trebuie să urmărim noi comunismul** .Eu am credința - și acei intelectuali mulți din țara noastră și foarte mulți în alte țări care își irosească energiile să pregătească aceste **bombe revoluționare** și fac multe crime și multe măceluri și îndură și multe suferințe și ei și semenii lor ;**acești generoși , care cred că salvarea și fericirea omenirii va veni de la comunism ,să părăsească subteranele de conspirație și să se mute în laboratorii luminoase ale științei , pentru că la comunism se va putea ajunge mai repede prin evoluție ,decât prin revoluție ,se va putea ajunge prin muncă pusă în serviciul tehnicii și științei.**

-V.T.Prelipceanu : Dle Mihăescu , **acesta este punctul de vedere al Partidului Național -Țărănesc ?**Vedeți, este un lucru foarte important,pentrucă **dvs întrevedeți un viitor comunist .**

-I.Hudiță : Dle Prelipceanu, **Partidul Național -Țărănesc este foarte mare ,și toate opiniile sunt libere.**

-Mihăescu : Dle Prelipceanu , d-ta înțelegi foarte bine că **acestea sun discuții teoretice și nu pot constitui puncte de program pentru un partid de guvernământ**

[cere și obține amânarea discuției , prin lipsă de forum...]

peste 3 zile ... **continuă și adâncește ideile avansate**■România:Stat național social-organizat

[LD : chiar dacă întortochiat și confuz, Mihăescu ajunge, totuși, să schițeze câteva componente

ale acelui preconizat **stat național-social organizat**. Dar era acesta **statul țărănesc ?!**

"Dacă **actualul intervenționism de stat** este destinat prăbușirii, înseamnă asta că economia noastră va evolua **spre economia liberală clasică ?** Nicidecum ! **Acest lucru nu este nici posibil nici de dorit** [----]

Dar dacă **proprietatea individuală**, care stă **la baza capitalismului clasic**, nu mai este așa de necesară, asta înseamnă că **economia noastră se îndreaptă spre o economie comunistă ?** Nicidecum ! **Acest lucru nu este nici cu puțință și nici nu este înțelept !**

Nu este cu puțință să ne îndreptăm spre economia comunistă, deoarece **statul nostru este un stat de țărani, ținând cu misticism, fiecare, la bucata lui de pământ**, așa că ar trebui **sforțări și suferințe enorme pentru a-i face să renunțe la proprietatea individuală**.

Dar aceasta **nu este nici înțelept**, deoarece **România este o țară mică, căreia nu-i este permis să facă experiențe sociale așa de îndrăznețe**, cum este experiența comunismului.

Să așteptăm rezultatele experienței rusești ! **Nu este înțelept și pentru un alt motiv :** pentru că eu am credea că **omenirea va ajunge la abolirea proprietății individuale, mai degrabă prin evoluțiune, decât pe cale de revoluțiune.**

"Am credea că dacă **progresul economic și tehnic** va continua cu ritmul de azi, abundența bunurilor și produselor va fi în curând așa de mare, încât **proprietatea individuală nu va mai fi dorită nici de continuitate, nici de individ.**

"Am credea că fericirea pe care unii o așteaptă de la **comunismul revoluționar, o vom avea mai degrabă de la evoluțiunea creatoare a științei și tehnicii.**

De aceea eu cred că **economia noastră națională nu se îndreaptă spre o economie comunistă revoluționară."**

Șt. Mihăescu / 8 dec. '34

[LD : Mihăescu ajunge aici la **o combinație sui-generis**, în care este greu să mai afli definierea statului lui ! Interesant este însă pentru a evidenția curente din PNȚ]

Care va fi această formă ? Pentru asta trebuie cunoscute **câteva axiome :**

Libertatea - un bun de care omenirea nu se va despărți ;

Interesul personal, proprietatea privată, inițiativa particulară - sunt încă necesare omenirii, dacă sunt disciplinate și organizate ;

Distribuția echitabilă a produselor - care asigură dreptatea socială ;

" Ei bine, dacă plecăm de la aceste postulate, **forma de organizare viitoare a economiei noastre naționale rezultă de la sine.**

În domeniul politic, **Statul nostru va fi un stat liberal și democratic**, însă cu asigurarea ordinii publice.

În domeniul economic al producției, **economia națională viitoare se va caracteriza prin inițiativa privată, organizată de stat ;**

În domeniul distribuirii bunurilor, el se va caracteriza prin **urmărirea progresului și justiției sociale.**" Cred că **denumirea ei cea mai potrivită este de economie socială organizată.**"

În această organizare, **rolul statului este destul de precis și clar :**

-În domeniul politic : organizarea justiției, administrației, bisericii, școlii ;

-În domeniul producției : organizare și raționalizare ; educație și perfecționare ;

-În domeniul repartiției bunurilor, intervenționism : exproprieri ; relații dintre proprietari - chiriași ; relații dintre debitori - creditori ;

≡ **Concluzie: economie social organizată în statul țărănesc național**

"D-lor deputați, **economia social-organizată**, pe care am avut onoarea să v-o expun, **o opunem** nu numai **actualului sistem intervenționist**, tiranic și steril, dar **o opunem și liberalismului cointeresărilor**, după care oftează **aripa bătrână** din partidul liberal ; **o opunem și neo-liberalismului sonor dar gol**, pe care îl propagă d. Iamandi, în numele **aripei tinere** a partidului liberal **o opunem** și economiei bolșevice, a suferințelor inutile ; **o opunem**, în fine, și **oricărei dictaturi**, fie că ar veni cu decret, fie că ar veni prin lovitură de stat, fie că ar veni de la dreapta, fie că ar veni de la stânga. "

" D-lor deputați, îmi dau seama că **realizarea economiei social-organizate, în Statul Țărănesc Național**, este o operă foarte grea. Sunt însă sigur că **Partidul Național Țărănesc va reuși să o realizeze**, pentru că el are forța, pe care i-o dă **vigoarea feciorilor de țărani care au plecat**

de curând de pe brazda strămoșească , unită cu energia frunțașilor din provinciile alipite , oțeliți în grele lupte naționale cu stăpânirile străine .
" Am credința că PNȚ va reuși în opera aceasta grea , pentru că are elenul și tăria sufletească pe care i le dau aducerile aminte , încă vie , a suferințelor din satele noastre .
Iar dacă unii dintre noi vom uita poruncile cu care am plecat din satele noastre , sau vom obosi în lupta grea pe care o avem de purtat , sunt sigur că țărănimea ne va trimite noi falange de luptători , care să ne aducă aminte de datoria noastră , să ne îmbărbăteze în luptă și , la nevoie , să ne înlocuiască ."
Șt.Mihăescu / 5 , 8 dec.'34

9.) Leon Scridon (PNA) , discurs la mesaj , 4 dec.'34

(DAD, MO 8, șed. din 4 dec.'34 , p. 82-83)

[LD : Goga lipsește din parlament , deși este în țară . Mesajul său este transmis de Leon Scridon . Fără echivoci . Motivat prin starea internațională (germeul conflagrației mondiale) și internă (anarhie , conspirații , demagogii) : antidemocrație , autoritate , ordine , guvern de mână forte . Altfel , spre deosebire de tonul discursurilor electorale , și a acțiunilor propagandistice din țară - de care ziarele nu încetau să alarmeze opinia publică - Scridon recunoaște guvernului oarecare realizări , și nu este deosebit de agresiv în limbaj .

Pe un ton ultimativ , respinge Răspunsul la Mesaj , cerând revizuirea Constituției , și instaurarea regimului preconizat de PNA]

/Situția internațională /

≡Program PNA

/Guvern de mână tare - nevoia de autoritate - regim de ordine /

/Criza morală /

/ Bilanțul guvernării : conversiunea - indulgență culpabilă - nepedepsirea vinovaților - nerezolvarea protecției muncii românești /

/ Politica externă /

/Așa - zisa democrație : demagogie - cultul electoralului /

/ Ideologia PNA : ideea națională - ideea de autoritate - ideea morală /

/Modificarea Constituției /

...Respinge Răspunsul la Mesaj /

Scridon / 4 dec.'

≡Guvern de mână tare

"Doliul întins asupra proaspetelor morminte [regele Alexandru , Louis Barthou] nu ne-a împiedicat să scoatem din această lecție tragică învățăminte stropite cu sânge .

Am înțeles că pândesc în umbră la toate răspântiile vrăjmașe , turburătorii liniștei noastre scump plătită , urzindu-și planul lor criminal , la adăpostul unei prea îngăduitoare toleranțe .

"Un fals umanitarism acoperă cele mai distrugătoare gânduri , iar ucigașii își pregătesc loviturile lor îndrăznețe sub ocrotirea generoasei slăbiciuni a ospitalității .

" Suntem amenințați în propria noastră existență , dacă nu luăm măsuri de apărare .

Noi apărăm aici , convingerea noastră fermă , repetată ca un avertisment în atâtea rânduri , că numai întărirea ideii de autoritate , care să țină în frâu tendințele anarhice

și numai înstăpânirea unei guvernări de mână tare , care să stârpească pentru totdeauna cuiburile conspiratorilor , sunt în stare să asigure consolidarea Statului în cadrul unui regim de ordine , fără de care nu se poate închipui o epocă de înfipire și de consolidare națională ."

Scridon / 4 dec.'34

#Criza morală .

[LD : citit de Scridon , fraza este , fără îndoială , a lui Goga . Descrierea simptomelor și stabilirea

diagnosticului , **reală, patetică, rafinată**. Patosul și îndemnul orgolios la trezire, **poetic și orgolios**. Sigur , discutabile : **calea , metodele și adjudecarea puterii]**

"**Tabloul stărilor din țară , din nefericire, nu-i mai îmbucurător**. Alături de **supărătoarea criză economică**, până la capătul căreia s-ar părea că mai avem de străbătut o **lungă perioadă de zăbucium**, s-a abătut asupra societății românești , **o criză morală** neasemănat mai **gravă** , ale cărei consecințe paralizante le întâlnim la tot pasul.

" **Pătura noastră conducătoare , prinsă în obezile unei descurajări generale**, dă semne de **vădită oboseală** , înlocuind printr-**un criticism înăcrit** avântul constructiv , de care în mod firesc ar trebui să se lase purtată , la început de viață nouă în largile hotare ale Patriei întregite.

La 16 ani după îndeplinirea unității noastre naționale, **ne înfățișăm cu neînțelese scăderi de voință și cu nevrednice manifestări de scepticism , ca și când am fi o țară învinsă, iar nu o puternică națiune**, care prin sacrificii eroice **s-a ridicat deasupra nedreptății din trecut** , tăindu-și cu brațe vâjnoase o perspectivă de lumină spre mari realizări ale energiei creatoare. [.....]

#Așa- zisa democrație=concurență pe frontul votului universal

...demagogie ...cultul electoratului

"**Prefacerea** pe care o dorim și o căutăm **nu se va realiza nici o dată** ,cu mijloacele prea cunoscute și atât de repede învechite ale **așa - zisei democrații** de la noi.

Aici nu se mai cere o schimbare de regim , ci o radicală transformare de ideologie.

Nici o îmbunătățire nu va fi posibilă , **fără înlăturarea definitivă a demagogiei** care a zăpăcit atâtea capete , și fără **înmormântarea** deplină a acelu **cult al electoratului** care pune **necurmate obstacole de-a- curmezișul unei guvernări active.**

" **Partidul Liberal** de la 1918 încoace , prin întreaga lui activitate , **a alimentat la rândul său această demagogie**, practicând deopotrivă **cultul electoratului** ,cu teama nemărturisită ca nu cumva să se dea bătut în această **luptă de concurență pe frontul votului universal.**"

≠Trepiedul vital al PNA:

Ideea națională, de autoritate,și morală

"Noi , **în ceea ce ne privește** , suntem în largul nostru să tragem concluzii din păcatele pe care le vedem desfășurându-se înaintea noastră ,căci **pe deasupra tuturor fluctuațiilor de popularitate**, înfruntând toate riscurile risipite în jurul urnelor, ne-am propovăduit **credința noastră** în cele **trei mari principii mântuitoare** pe care nădăjduim să le ducem la biruință : **ideea națională, ideea de autoritate și ideea morală .**

"Iată **trepiedul vital al existenței noastre românești** , înaintea căruia **vor trebui să se subordoneze toate celelate concepții doctrinare** și vor trebui **să se închine toate celelate interese particulare** ,oricât ar fi de respectabile "

Scridon / 4 dec.'34

≠PNA:Modificarea Constituției !

" **Pe drumul pe care am orbecăit până acum, nu se mai poate merge.**

La o viață nouă, **se cere o haină nouă**. Noi nu vedem puțința de renaștere a României de astăzi **fără o schimbare temeinică a așezărilor noastre constituționale.**

" De aceea, în așteptarea marilor prefaceri, care să consacre faptul istoric al învierii noastre naționale ,mărturisim deschis că **nu mai așteptăm nimic de la metodele folosite până acum.**

#Respingerea Răspunsului

"Partidul Național Agrar declară, prin urmare că nu poate vota Răspunsul la Mesaj "

Leon Scridon / 4 dec.'34

10.)I.N.Drăghici (PNL-deputat de Tulcea) ,discurs la mesaj ,8 dec.'34

Victor Iamandi (subsecretar de Stat) - replică

(DAD, MO 11, șed. din 8 dec.'34 , p. 143 - 152) Doc.integral- fișier PNL IX

[LD : Bănuesc -fără dovezi - că el poate fi considerat ca făcând parte din gruparea " bătrânilor" , poate loial lui Dinu Brătianu.Sau pur și simplu este un nemulțumit , un acrit , un "fost" ...

În spatele câtorva **propoziții ironice** și a câtorva **reprize de ilaritate** , se întrevește însă **situația dificilă și confuză** în care se afla **partidul liberal la un an de la preluarea guvernării și de la asasinarea lui Duca :împărțit în tabere , pe grupări, pe ranguri, pe generații]**

«Generațiile liberale:"bătrâni" /"tineri"- " **Părerii Libere** " "**Grupul H** "

"Nu fac parte , d-lor deputați, **nici din < grupul H >** și **nici din grupul < Părerii Libere >**

(ilaritate) **Sunt pur și simplu un liberal sadea** ,cum sunt cei mai **mulți dintre dvs**,a căror păreri poate **le reprezintă la această tribună**,considerându-mă **un fel de procurator al dvs** , bine-nțeleș rămânând să se vadă la sfârșit dacă v-am falsificat sau nu semnătura "

(ilaritate)**Ca vârstă** , de asemenea, **nu sunt interesant** , fiindcă **nu mă aliniez nici în rândul energiilor mari** ,la care ar face apel **dl Tătăărăscu**, **nici în rândul celor mai bătrâni** , la înțelepciunea căroră ar face apel **dl Dinu Brătianu**. " (ilaritate) [----]

"De la trecuta sesiune și până acum, **au apărut evenimente noi** pe firmamentul politic al țării , atât în PNL cât și în opoziție.**În Partidul Liberal s-au încheat anumite grupări politice** .

[----] "**Un alt eveniment politic recent** în partidul nostru liberal, **este apariția grupului H** . **Aici sunt și mai nedumerit** .Eu am crezut mai întâi că **grupul H are ceva antagonist cu Garda de Fier**,și fiindcă litera H este o porțiune din **grătarul #**care alcătuește **semnul Gărzii de Fier**, mi-am închipuit că în această luptă ,**frântura grătarului** a fost adoptată ca un semn distinctiv la butonieră.

-M.Macoveșcu : dvs faceți o confuzie .Nu este vorba de o grupare politică.**Este gruparea parlamentară H** , d-le Drăghici .**Este un grup de parlamentari din majoritate** .

-Șt.Mihăescu (PNȚ) :**Care se iubesc între ei în mod deosebit !** (ilaritate)

-Drăghici : Acesta dă **un caracter mai select grupării ,dar nu dă, pentru mine,o explicație semnelui**.Am auzit că **gruparea H** și-a luat această emblemă de la **ora H , ora atacului**.**Atunci m-am îngrijorat** ,am spus :în contra cui se duce acest atac ?În contra cui se va porni el ? se putea să fie contra cuiva care îmi este drag și la care țin, pentru că **am și eu simpatiile mele** , ca **unul mai vechi în acest partid**.Alții însă mi-au spus că **H** reprezintă **litera de la scara din pasajul Imobiliara** ,unde se adună gruparea . (ilaritate) **Niște țărani** din Galați ,când m-au auzit pe mine vorbind în glumă despre niște tineri că or fi de grupul H , au spus prefectului :**<dle prefect ,are dreptate dl deputat Drăghici, îs buclucași >**."**Tot nelămurit am rămas și cu Părerii libere și cu Grupul H** .[----]Tinerii aceștia din Partidul Liberal , atât de la **Părerii Libere** cât și de la **Grupul H** ,**am bănuit că consideră guvernul ca o adevărată biserică** ,fiindcă, d-le ministru, v-ați ales ca zi de congres "**Intrarea în Biserică** " (ilaritate)

Victor Iamandi (intervenție)

...Părerii libere ,grup H =grup parlamentar("Stânga" PNL)

[LD :Iamandi ,pe tipic parlamentar, a motivat intervenția cu punerea lui în cauză.În realitate , **Iamandi era "de serviciu"** pe banca ministerială din Parlament,și realmente ,ca fost parlamentar,îi **plăcea să intervină cu explicații, replici, polemici**.

Nu cred să fi fost cu desăvârșire sincer (invocarea lui Duca, a lui Dinu Brătianu)

După cum **etichetele politice** vor corespunde **doar parțial și relativ** tendințelor pe care încerca să le definească și să le reprezinte.]

" D-le Drăghici ,fiindcă m-ați pus în discuțiune direct , deși nu aveam nici un moment intențiunea de a vă întrerupe din interesanta dvs expunere, dați-mi voie să precizez două lucruri .

"**Că în Partidul Liberal pot exista**, ca în orice organism viu,**diferite curente**.Nu există ,însă, **decât o singură disciplină și o singură unitate de acțiune**.[----] Ceea ce numiți dvs **gruparea H** ,nu sunt eu chemat să dau o explicație asupra ei.Știu însă atât,că **acel mănunchi de parlamentari**, care au ajuns să se numească,la un moment dat , gruparea H ,**au dat acestui**

Parlament, în sesiunea trecută, **una din contribuțiile cele mai reale**, și pentru înfăptuirea **Programului partidului**, și pentru **menținerea disciplinei și unității majorităților parlamentare** în această incintă. **Dacă dvs credeți** că o acțiune de întrecere între elementele partidului, pentru **atingerea unui scop superior** care să se răsfrângă asupra întregii organizații politice din care facem parte, **constituie o slăbiciune**, **dați-mi voie să nu fiu de acord cu dvs** ."[---]
"Astăzi, pentru că **și-a găsit cineva din opoziție** [Ștefan Mihăescu , PNȚ] care să spună că eu **reprezint o anumită grupare** pe această bancă, **cred că nu este nevoie să fac nici o desmințire** în această privință, pentru că **cei 20 de ani de activitate în rândurile PNL**, mă dispensează de orice explicațiune, în ce privește **atitudinea pe care am avut-o față de programul și doctrina acestui partid**. (aplauze unanime pe băncile majorității)
INDrăghici / 8 dec.'34

11.)dr. M.Isăcescu (PT - Constanța - fără Lupu) ,discurs la Mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

[LD: Un discurs, într-adevăr , la **Răspunsul la Mesaj** .Venit din partea unui partid mic, de curând decapitat de șef -prin plecarea dr Lupu cu masiv grup parlamentar - nu știu dacă trebuie să regret că nu au mers și ei la fuziunea cu PNȚsau că ,prin programul propus ,**continuă acel țărănism generos , chiar dacă utopic,provocând la meditație clasa politică.**

Subtitluri, sublinieri, colorări,semne, îmi aparțin]

/ **Politica externă - acord și rezerve /**

/ **Programul agrar - țărănesc al PT :**

Obștii Agricole - Creditul Agricol - Casă de Asigurări /

/ **Programul de sănătate** al PT : organizare , norme , instituții /

/Reforma administrației publice : descentralizare , despoliticianizare /

/Legea răspunderii ministeriale = răspundere morală /

specularea votului universal, relaxarea morală, corupția

/ **Programul economic** al PT : Restabilizarea / Cooperația /Comerț exterior / industria națională /

/ Armata /

/ **Realități și deziderate locale** : Constanța ; Dobrogea

străini ; drumuri ; poduri , c.f.r. , senator musulman ;

...PT cere urgent modificarea legii electorale !

...Nu va vota Răspunsul la Mesaj /

Isăcescu / 10 dec.'34

#Surparea instituției parlamentare

...lege electorală neechitabilă

...procentul minimal = discriminator

PT este **profund atașat parlamentarismului**.Actuala **lege electorală** ,prin acordarea **primei majoritare** ,**răstoarnă însăși voința națiunii , ridicând minoritatea deasupra majorității** , iar prin fixarea **procentului minimal de 2%** ,**îndepărtează elementele cele mai capabile**.**"Abuzurile și fasificările** de care **s-au făcut vinovate toate partidele,fără excepție** de la război încoace, **au adus** ,pe lângă **o atingere gravă prestigiului acestei instituțiuni ,și o profundă jignire sentimentului de libertate** ." [---]

De aceea,și **pentru a preveni surparea însăși a temeliei instituțiunii Parlamentului ,PT cere modificarea imediată a legii electorale și adaptarea ei la practicile cinstite ale democrației** .

▣PTse abține de la vot

Cu acestea zise, **Partidul Țărănesc se abține de la vot "** (aplauze la PT)

Isăcescu / 10 dec.'34

12.)Vasile Lepădatu (PNT) ,la mesaj,11 dec.'34

Victor Iamandi (intervenții)

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34 , p. 198- 199)

[**LD : în așteptarea deciziilor de la nivelul "de sus" național-țărăniștii aveau de grijă doar să țină " focul aprins " : să plece guvernul !**

Rev."Parlamentul românesc " nota în acele zile : "**Apropierea Maniu-Vaida a fost iluzorie, neînțelegerile între cele două perechi de șefi au sporit .**"

Vezi pe larg frământările din partid - **fișier PNT-XI**]

#GuvernareaPNL

[LD :În loc de confruntare de doctrină sau politici, se schimbă **săgeți și critici reciproce.**

De la început până la sfârșit.Nici nu mai apucă să-și spună altceva ! Printre rânduri, aluzii]

-**Lepădatu**:Prin Mesaj, guvernul anunță tot felul de legi.**Noi nu punem nici o speranță în aceste legi** , menite să îndrepte situația din țară ,deoarece **partidul și guvernul nu are unitate .**

Dinu Brătianu ,șeful partidului ,**trage de mânecă pe dl prim-ministru** ,ori de câte ori acesta vrea să realizeze ceva.

-**Vict Iamandi** :**De ce vă ocupați de noi !?** V-aș recomanda să vă duceți în str. Corabia , unde se ține **marele Șanhedrin al partidului dvs.**

-**Lepădatu** :Ce o fi la noi la opoziție , **este o problemă internă de partid** , care se va rezolva...

-**Iamandi** :Dvs voiți să **speculați o chestiune** care nu există.În PNL nu au existat , nu există, și nu vor exista disensiuni , ci va fi **acea unitate internă**

-**Lepădatu** : Nu vedeți că majoritatea dvs zâmbeste ?

-**Iamandi** :**La noi pot fi mișcări de idei** ,dar nici o dată nu poate fi **anarhizarea acțiunii**

generale,cum se întâmplă la dvs. Eu am crezut că dvs veți evita să aduceți acest capitol în discuție, pentru că vă dezavantajează

[**LD : să fie o aluzie la acțiunea antimonarhică a lui Iuliu Maniu ?să fie o aluzie la presiunile făcute asupra lui Carol , pentru schimbarea guvernului ?**]

Vă întreb :**la cine este partidul ? la d-l Maniu** ,la Bădăcin ,care **astăzi crede că poate**

să-și permită luxul unei anumite acțiuni , cu un anume caracter ,sau **la dl Vaida** , la Valea Seacă , sau la **Mihalache** , la Topoloveni, sau la **dl Mirto**,ori la **dl Răducanu**, ori aiurea ?

Recunosc că dvs aveți mase în partid, care vă sunt devotate ;dar **aveți un stat -major care este în completă anarhie .**

-**Lepădatu** :**Partidul nostru este acolo unde este șeful partidului nostru,Ion Mihalache**

(aplaude la pNT) Puteam să vin și eu cu discursul d-lui Tătărăscu din 1932

La dvs acum **într-o parte este partidul și șeful** , în ală parte **guvernul și prim-ministrul...**

-**Iamandi** :La dvs , atunci ,**partidul era în jurul d-lui Maniu și guvernul în jurul d-lui Vaida .**

Iar în jurul unor miniștri, erau grupulețe .Activitatea guvernării dvs de **un an și jumătate** a fost icoana vie a **zbucimului intern prin care ați trecut**

-**Lepădatu** : Eu vă răspund atâta : **vă urez** ca în guvernarea aceasta **să realizați** cât am realizat noi în guvernarea noastră Am realizat lucruri importante ...

-**Iamandi** :**Să ne ferească Dumnezeu !** [-----] Nu speculați, nu faceți demagogie [-----]

Sunteți creați din demagogie Dvs veniți să ne luați în zeflema...

În 5 ani dvs nu ați făcut cât am făcut noi într-un an .

-**Lepădatu** : **Nu ați rezolvat nici o problemă mare**

...Plecați de la guvern !

Singura soluție este

plecarea dvs de la guvern care se va împlini cât de curând.

Lepădatu / 11 dec.'34

13.)D.Căpățâneanu (PNT) ,discurs la Mesaj, 12 dec.'34

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34 , p. 220- 221)

[LD :Discurs " de serviciu " : moderat și stereotip în analiză și argumente,sever în concluzie .]

/Parlamentarismul postbelic ; votul universal /

/ **PȚ, PNT** - exponent politic al maselor, al intereselor țărănești /

#PNL -"armonia socială"/PNT - "solidarism social "

/PNL " Fosta-i lele ! " / PNT - apărător al celor ce trudesc. /

-Respinge Răspunsul la Mesaj /

Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣Parlamentarism

...Votul universal-intenție și realitate

"Războiul a fost o răspântie și pentru parlamentarismul românesc și o sursă de nouă viață politică." **Votul universal a chemat la viață** marile mase muncitorești.

De acum înainte începe o nouă perioadă parlamentară pentru Statul Român,**țărăimea este chemată la viață** .

Să vedem **cum se desfășoară această viață paramentară** de la 1919 încoace și până la ce punct **este adevărată afirmația** făcută de d-l deputat lunian **că parlamentarismul este o minciună , că el nu vietuiește?**

" D-lor, de sigur că **în intenția păturii subțiri** , în momentul când,**fără voie, împotriva conștiinței ei, a scăpat votul universal și l-a dat maselor** ,care desigur **nu aveau pregătirea necesară cetățenească ca ele să-și exprime votul** ,dar fără de care nu se putea - nu puteam noi să rămânem o insulă izolată fără vot universal, în Orientul Europei **-a fost să lucreze pentru orientare , spre țelurile ei** , neluând în seamă acțiunea asupra conștiinței cetățenești , pentru ca masele să-și înțeleagă rostul lor ,iar pe de altă parte **gândul clasei conducătoare nu era îndreptat spre democratizarea Statului.**"(aplauze la PNT)

Căpățâneanu / 12 dec.'34

▣Armonia socială/solidarism național

[LD :Un efort de relaxare, de a nu mai vorbi de luptă de clasă, ci , fie și metaforic, de **solidarism social** , echivalentul , în fond , al **armoniei sociale** , ambele concepte fiind atribute ale **doctrinei neolibérale**]

" În Adresa de Răspuns la Mesaj, între altele,**se vorbește** și de crearea acelei **armonii sociale** , care este **chezășia progresului**.

D-lor deputați, **depinde cum se înțelege această armonie socială**.

Unii văd în armonia socială **un fel de supunere voită sau nevoită,dorită sau nedorită, dar o supunere la anumite planuri de organizare și îndrumare a societății**.

Noi înțelegem această **armonie socială** , dar această armonie socială **o înțelegem ca un tablou pictat** care, văzut de aproape, **nemultuiește ochiul** ,privind **felul de așezare al fiecărei culori** ;văzut ,însă, de la distanță fiecare culoare cu nuanța ei de ansamblu ,îți dă impresia puternică a unui frumos tablou pictat.

Așa trebuie să fie și pentru noi această armonie socială .Ea trebuie să fie rezultatul unui **solidarism național** , care nu se poate sprijini la temelie decât **prin înțelegerea adâncă a intereselor diferitelor categorii sociale** , înțelese și realizate la maximum."

▣PNT -apărător al celor ce trudesc.

" Se poate spune cu drept cuvânt **despre PNL**,pentru tot trecutul lui și pentru forma lui de viață actuală : **< Fosta-i leleo ! >**

De astăzi înainte , **viața acestui stat curge pe alt drum,drumul valorificării muncii, în favoarea celor ce trudesc.** " (aplauze la PNT)

De aceea,Nu va vota Adresa

D.Căpățâneanu / 12 dec.'34

*Notă:Situația în PNȚ :Maniu, Vaida ,Mihalache , 13-14 dec.'34

("Lupta " , 14, 15 dec.'34)

[LD : Se explică de ce , la Mesaj, iau cuvântul deputați PNȚ din linia a II-a !
Ce reprezentau cele " două linii" ale PNȚ (Maniu , Vaida) ...nu se spune
Oricum , în acele zile circula **Memoriu lui Maniu** Vezi detalii la **fișier PNȚ-XI**]

#Disensiuni Maniu, Vaida ,Mihalache

Întrunirile și consfăturile cari au avut loc în ultimele zile în cercurile național-țărăniște ,după sosirea lui **Vaida în Capitală**, **nu au dus la o clarificare a situației în conducerea PNȚ** .
Problema în dezbatere : **tactica ce trebuie s-o adopte PNȚ în lupta pentru răsturnarea guvernului PNL .Partidul are de ales între tactica lui Maniu și rezistența lui Vaida , ambii având de partea lor grupuri de partizani** .

Situația ar urma **să se clarifice cu prilejul discuției la Mesaj** ,la care **Maniu a fost anunțat printr-un Comunicat** al sfatului parlamentar PNȚ ,**printre oratori** .

Numai că , de la publicarea aceluși Comunicat , **nu s-a mai produs nici o manifestare oficială a conducerii PNȚ**, încât **nu este sigur dacă Maniu va vorbi**.

Maniu nu a participat la ședința sfatului parlamentar ,întrunită la club PNȚ , sub conducerea lui Mihalache ;întrebat de reporter, dacă a fost convocată DelegațiaPermanentă - cum au anunțat unele ziare. **Mihalache a declarat că se va ține dacă Maniu și Vaida mai rămân în Capitală ;**

**Notă:luliu Maniu,Memoriul privind relațiile lui cu MSR Carol II ,13 dec. '34

(BCS, Colecții Speciale, Mss 21.833 - Fd. Braniște)

[LD : A circulat sub formă de **manuscris**, în mai multe exemplare , în culisele politice.

Ar fi fost prezentat sub formă de **expunere la o ședință PNȚ**Unii istorici l-au considerat **apocrif**.

Pe un exemplar s-ar fi găsit adnotările lui **Averescu care-l contrazicea**.

Mie mi se pare destul de credibil.

▣Expunere la șed. PNȚ

-5 ani de străduință pentru a-l readuce pe Carol pe Tron,Dumnezeu știe cu ce gânduri !

-4 ani și jumătate ,la trântă cu **Carol**, cu **Elena Lupescu**, cu **camarila**,sperând **să poată guverna și aplica programul PNȚ !**

-10 ani , cu profunda dorință de **a împiedica PNL să revină la putere !**

Dar difuzarea acestui Memoriu în dec.'34 .... ce viza ?

/ Convingeri monarhice și dinastice /

-"Chestiunea Carol " - Consiliul de Coroană din 1925 ; pro-Carol /

-1926-1927 . Demersurile lui Maniu pentru readucerea lui Carol în țară /

Misiunile la Carol : Popovici, Iunian , Ciolan, mr.Precup, mr.Nicoară

condiționare : fără Elena Lupescu !

-7- 8 iul.1930 .Planurile lui Maniu privind revenirea lui Carol :

protocol - loc în Regență - primirea - ghinionul .

/ 8 iul.1930 **Concluzii : Restaurația - operă a lui Maniu, a PNȚ /**

/ 1930- 1931. **Guvern Maniu /Mironescu / Maniu /**

Maniu -Carol - PNȚ- Camarila

Ratarea încoronării - Lupeasca la Foișor - Maniu între Sovata și Viena

-1931-1933 .Guvern Iorga -Argetoanu / Guvern Vaida / Guvern Maniu /

Maniu -Carol - Camarila

14.)Iosif Willer (PNM) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34, p. 205-206)

[LD : în acele zile, la Societatea Națiunilor, se dezbătea **Memoriul iugoslav** privind complicitatea Ungariei în atentatul de la Marsilia.**Nicolae Titulescu**, în numele Micii Înțelegeri ,ține un discurs virulent **contra revizionismului maghiar** ,preilej cu care atinge și problema minorităților.

Pe de altă parte , în luna decembrie se desfășuraseră ample acțiuni sub egida **Ligii Antirevizioniste** .

Mesajul și Răspunsul la Mesaj nu cuprindeau **nici un pasaj privind minoritățile**

În finalul discursului el propune concret : comisie parlamentară care să pregătească **reglementarea problemei minoritare**]

/ Partidele și problema minoritară /

/ Soarta maghiarimii - în funcție de situația internațională ! /

/ Maghiarii - ostatici de război ?! /

/ Situația maghiarimii / Răspunderile maghiarimii /

/ Guvernele și reglementarea statutului minorităților /

/ Propunerea PM: Comisie parlamentară ptr. lege (sau reglementare) privind minoritățile /

Iosif Willer / 11 dec.'34

▣ **Partidul Maghiar : lege pentru minoritari !**

[LD : trebuie să-i dau din nou dreptate .Dar este și vina lor .**Partidele minoritarilor** , cu mici excepții, totdeauna s-au arătat preocupate numai de interesele lor specifice, fără a se manifesta preocupate de interesele generale ale țării]

"**Conducătorii diferitelor fracțiuni** [partidele românești]**sunt vizați și consultați** ,chiar și în chestiuni mici de detaliu ,**păreră fiecăruia este importantă** ,însă **partidele minoritare** , care reprezintă masa de milioane , **nici o dată ,de nici un guvern ,timp de 15 ani, nu au fost chemate la masa verde**.Trăim în stat , fără ca cineva să fie curios , **oare cum trăim ? Această neglijare jignitoare** ,ne dispensează de orice responsabilitate , dacă frazele de apropiere declamate de obicei, cu ocazia festivităților ,**rămân foarte departe de trista realitate a vieții zilnice.** "

"**Schimbarea anuală a normelor de guvernare** , întreruperile dese în **funcționarea aparatului de stat** , reînnoirea neâncetată a plângerilor ei, **înrăutățirea stării poporului, ne-a luat speranța ca ,pe lângă sistemul actual, să putem ajunge la o îndreptare .**

"D-lor, **dacă în adevăr dorim să rezolvim această problemă** , spre mulțumirea tuturor ,trebuie **să o scoatem din luptele mărunte ale vieții politice** , din jocurile funeste ale târgușilor **electorale** și toate partidele guvernamentale trebuie să cadă de acord **asupra principiilor unei politici minoritare umane și unitare** ,făgăduind că , o dată ajunși la cârmă, **vor respecta cu toții aceste principii .**

" Prin urmare ,**în numele și din încredințarea Partidului Maghiar,am onoarea a vă propune să binevoiți a compune o comisie de anchetă parlamentară** cu concursul tuturor șefilor de partide.**Această comisie să asculte propunerile președinților partidelor minoritare** , examinând dacă aceste propuneri concordă **cu interesele Statului sau ale națiunii române** și să prezinte Parlamentului ori guvernului , **proiecte de legi** ori măsurile guvernamentale pe care le va găsi nimerite , **pentru a putea asigura popoarelor minoritare viață suportabilă și o conviețuire armonică cu poporul majoritar al acestei țări.** [-----]

"**Statele pot încheia tratate internaționale** care , în aparență , le pun la adăpost în contra **atacurilor din afară,totuși** suntem de părere că **este o adevărată sinucidere** ,atât din partea poporului majoritar , cât și a minoritarilor,**dacă în locul unei împăcări sincere , vor continua cu atitudini dușmănoase** ,pentru că **asa nu vom putea rezista în contra presiunii forțelor incomparabil mai tari.**

"**În caz că** onorata Cameră ar fi dispusă **să primească propunerea noastră de importanță istorică** , cu onoare vă rugăm să **binevoiți a o menține și în textul la Răspunsul la Mesaj ."**

Iosif Willer / 11 dec.'34

*Notă .**Elemer Gyarfás (PM)**,discurs la mesaj ,Senat,13 dec.'34

(DS, MO 13, șed. din 13 dec.'34, p. 128 -129)

[LD : prezintă **aceleași deziderate ca și Iosif Willer la Cameră** :
despărțirea politicii minoritare de lupta partidelor politice ; comisie parlamentară ;
rezolvarea problemelor maghiare , independent de situația internațională ;
restabilirea armoniei și conviețuirii între poporul român și minorități .]

15.) Leon Grigorescu (PNL),discurs la mesaj,12 dec.

Al Radian, Armd.Călinescu - intervenții polemice

Vict.Iamandi - intervenții polemice ;

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 223-226)

[LD : nu știu absolut nimic despre acest liberal . Este primit cu vii aplauze la tribună și se gândește la cercetătorul de mai târziu, încât mă simt îndatorată să-l ascult.

Va fi un prilej de meditație , privind posibilitatea de a face "*istorie contemporană* "

Din păcate , Grigorescu (probabil tânăr...) nu spune prea multe ,pentru că,din nou ,**Iamandi** ,
apoi **Radian** și **Călinescu** , se intercalează în dezbateri ,o monopolizează, căzând iarăși în
polemică, săgeți reciproce, gâlceavă,și Grigorescu asistă !

Dar mi se pare interesant să urmăresc evoluția lui **Iamandi și Călinescu** - aprigi apărători,
atunci ,**ai guvernării prin partide** -deveniți peste 4 ani **aprigi inamici ai acelu**

sistem ,colaboratori ai regimului lui Carol] Doc. integral- **fișier PNL IX**

/5 ani de viața politică : regimurile politice , 1928- 1933 /

Prima guvernare PNȚ - guvernul de tehnicieni - a doua guvernare PNȚ /

[polemică Iamandi-Radian- Călinescu]

/ Moravuri publice - moravuri politice - destrămarea suflotească /

/ Mișcările extremiste - Garda de Fier - asasinarea lui IG Duca /

/ Mișcările anarhice - Terorismul /

/ Starea de asediu ; Cenzura /

/ Libertatea democratică ... *versus* ... dictatura și anarhia /

/ Libertatea opoziției : presă, parlament, congrese, întruniri /

/ Răspunderea guvernării : stare de asediu , cenzură /

■Atașamentele PNL:monarhie constituțională,democrație,libertăți publice

" Cât despre anumite **acuzățiuni de dictatură camuflată** , la adăpostul măsurilor excepționale ,
d-lor deputați, o știm cu toții ,**ele sunt simple fraze de opoziție** ,și cei dintâi care nu le dau
crezare sun înșuși cei care le lansează."

"Atașamentul nostru pentru **libertățile publice** , ca și **democratismul** nostru,nu sunt atitudini
improvizate ,pentru ca să poată fi puse măcar în discuție. **Fondatorii PNL** , pentru apărarea
libertăților ,s-au urcat pe baricade și au suferit surghiunul , pentru ca ,18 ani mai târziu , să
proclame **monarhia constituțională** ,garantată de una din cele mai liberale **Constituții** din câte
avea Europa pe vremea aceea.

"Tot atât de liberă ca și **prima Constituție a lui Ion Brătianu** ,**Constituția din 1923 a lui Ionel
Brătianu** vine să o completeze , **îmbrăcând statul românesc în haina democratică** ,iar cele
două mari reforme democratice - votul obștesc și împrumutarea - **fixează definitiv
orientarea și crezul politic al partidului nostru.**"

...Disciplină -ordine și autoritate

" Astăzi, ca și ieri, **PNL susține că progresul și viitorul acestei țări** nu pot fi asigurate decât **sub
un regim de libertate** și într-un cadru de **democrație sănătoasă** ,fără de care ne-am sufoca sub
câlcâi de tiranie și de arbitrarium ,dar că **această democrație** trebuie să se supună **disciplinată
ideilor de ordine și de autoritate** , fără de care ne-am pierde în **valurile anarhiei** ,
și fără de care **nu se poate concepe viața de Stat ."**

"Iată, d-lor deputați,**motivele reale, singurele motive** pentru care **înțelegem să menținem mai**

departe regimul măsurilor excepționale ,și-l menținem cu conștiința împăcată că nu ne-am servit și nu ne servim de el,decât numai pentru salvagardarea intereselor de Stat."
Leon Grigorescu / 12 dec.'34

...Libertate opoziției:presă ,parlament,congrese ,întuniri

[LD :Grigorescu abordează aici un **aspect foarte interesant al libertăților democratice** , în general, și al celui românesc, în special :**folosirea a două "partituri" în lupta politică : una în Parlament** (ca spațiu al dialogului și confruntării deschise) ,**alta în congrese, presă, întruniri** (ca scene ale monologului ,atacului și demagogiei).

De asemenea , sunt interesante considerațiile și exemplele lui privind **măsurile excepționale** - starea de asediu , cenzura - ca măsuri de ordine .]

"Am întrebuița noi cenzura ,**pentru a opri criticile îndreptate împotriva partidului nostru ?**

Oricine ar răsfoi **colecția ziarelor Dreptatea [PNT] ,Ordinea și Mișcarea [PNL-g] ,Tara Noastră [PNA]** etc ,ar găsi acolo **un întreg arsenal de critici , de insulte și invective la adresa noastră ,tipărite fără ca cenzura să se fi atins de ele.**

" Mai mult decât atât ,**partidele de opoziție** au la dispoziție **această tribună** ,pentru ca aici, în **sedință publică, cu dezbaterile reproduse ad-literam în Monitorul Oficial** ,să-și formuleze în deplină libertate , toate criticile pe care le găsesc de cuviință.Aici ,în **Parlament, nu se poate pretexta nici un fel de cenzură.Dar care din criticile** ,cari ni se aduc de la tribuna parlamentului,nu se găsesc deja dezbătute , **pe larg și pe toate fețele, în coloanele oficioaselor de partid ?"** Dar noi vedem că lucrurile se petrec tocmai dimpotrivă și că **opoziția** , și mai ales **o anumită opoziție ,atât de agresivă prin întruniri , prin congrese și prin presă** , aceeași opoziție este **mult mai puțin războinică și ,** adaog,**mult mai prudentă înlăuntrul acestei Adunări.**[-----]

...Responsabilitatea guvernării

"Aproape toți **cei care ne atacă** pe chestiunea **măsurilor excepționale ,când au avut ocazia de a se găsi pe banca ministerială , le-au aplicat și dânsii .**

Le-a aplicat PNT ;le-au aplicat guvernele din care făcea parte și d-l **Argetoianu** ,în deobște cunoscut ca **temut reacționar și partizan al politicii de mână forte** ,actualmente proaspăt - aș vrea să cred că și sincer -**convertit la frumusețea ideologiilor democratice ;** și, dacă memoria nu mă-nșeală ,**protestările de azi ale d-lui Goga , nu prea concordă cu opiniile și practicile sale de odinioară** ,de pe vremea când se găsea d-sa **încăunat la Ministerul de Interne.**"[-----]

Leon Grigorescu / 12 dec.'34

16.)CCGiurescu (PNL-g) ,discurs la Mesaj,12 dec.'34

Vict.Iamandi ,Eug.Titeanu , G.Hogea, Ionel Pop , - intervenții polemice

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242)

[LD :Atenție discursul cel mai amplu din aceasă sesiune.

Activitatea guvernului în lumina "**ideii naționale**" ,a "**statului național unitar.**"

Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,dorind să demonstreze că

PNL 1 s-a îndepărtat de ele și că PNL2 este adevăratul continuator.

Demonstrarea se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri , din care nu avea de pierdut decât **sistemul democratic partidist .**

Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin]

Document integral- **fișier PNL-georgist**

/ **Ideea națională , statul național unitar - în programul de guvern al PNL 1 /**

/ **Ideea națională - spiritul de toleranță - limitele toleranței /**

/ **Stat național unitar : momentele, treptele, pilonii /**

/ **Unificarea administrativă** : legislația moștenită ; legislația PNL ; legislația PNT /

/ **Unificarea legislativă** : codurile /

/ **Realitatea demografică** : Bucovina; Moldova dintre Prut și Nistru ; Maramureș ; ținutul secuiesc ; Dobrogea ; Cadrilaterul /

/ **Politica demografică** : colonizarea românească /
/ **Realitatea demografică a orașelor** : orașele străine /
/ **Politica demografică a orașelor** : colonizarea ! /
/ **Români peste hotare** : Macedonia, Albania, Grecia, Serbia /
/ Primatul ideii naționale : **burghezie românească !** /
/ Primatul ideii naționale : **protecția muncii românești !** /
/ **Politica de Stat național** a PNL : tradiție, continuitate, abandonare /
Polemică Giurescu -Iamandi -Titeanu :
/Complicitatea georgiștilor cu Garda de fier
/Dizolvarea Gărzii de Fier
/PNL-1 PNL-2 : colaborări și compromisuri
/Naționalism ? Antisemitism ?
/Primatul ideii naționale : simțul patriotic ; *Arcul de Triumf* /
/Statul național unitar - istorie și perspective ; semnale de alarmă /
/Lipsa solidarității naționale ;
/Respingerea Răspunsului la Mesaj /

...Idea națională în Programul PNL-1

Discuția la Mesaj este prilejul cel mai nimerit de a cerceta politica generală a guvernului, realizările și planurile de viitor. El vrea să facă această **analiză în lumina " ideii naționale "**, a **intereselor "statului național unitar "**, deoarece el se găsește **înscris în Constituție**. Discutând **Programul de guvernare** alcătuit în **adunările profesionale ,ratificat de Comitetul Executiv** al partidului , în oct.1933, un ministeriabil de azi sublinia **promovarea elementului românesc și repararea nedreptăților istorice** care i-au dăunat și l-au pus în stare de inferioritate;Alt ministeriabil de azi, caracteriza regimul viitor ca un **"regim de naționalism creator "** iar altul promitea că noi **" nu vom fi niciodată în deficit față de ideea națională "** Proiectele anunțate de guvern , trebuiau să pornească **de la acest punct de vedere ."**

▣Stat național unitar

"D-lor deputați, veți recunoaște că una dintre **problemele fundamentale** ale Statului românesc , **Stat național și unitar**,cum îi spune Constituția, este problema așa de des menționată , de atâtea ori citată și **pentru care , în realitate, se face foarte puțin** ,a unificării Statului național. < **Național unitar** > i se spune în Constituție .

" Problema este de cea mai mare importanță , pentru că **statul nostru** este **rezultatul unei închegări a 4 ținuturi** care au trăit vreme îndelungată sub regimuri de drept diferite :**Vechiul Regat , Ardealul, Bucovina și Moldova dintre Prut și Nistru** .(Să-mi dați voie să o numesc așa , **și nu Basarabia**,care este o denumire factice dată de ruși în interes propriu,pentru a se ascunde un act de răpire)

" Din aceste 4 părți, **s-a închegat Statul românesc** care , în spiritul Constituției ,este **național și unitar ."**

▣Unificarea administrativă

[LD : a fost atât de preocupat ,pasionat și pregătit în această idee, încât o va pune în aplicare când va deveni ministru " **rezident regal** " în regimul carlist.]

"Tocmai pentru că **Statul nostru s-a alcătuit din 4 fragmente** ,ce au trăit sub regimuri de drept diferite , **existau** , în momentul întregirii Statului nostru,**hotare artificiale , create de stăpâniri străine**, care nu aveau interese favorabile nouă,ci , bine-nțeleș, **urmăreau interesele lor proprii**.

...Până la 1918,legiurile străine

În felul acesta **există Prutul ca hotar artificial** ,pentru că vechea împărțire admonistrativă a Moldovei cuprindea ținuturi care treceau dincolo de Prut ;**judetele Iași și Fălciu se știe că se întindeau și dincolo,în Moldova dintre Prut și Nistru**. **În Carpați,linia de hotar era de asemenea artificială** ,pentru că austriecii ,printr-un procedeu incalificabil, de înaintare a **pajurilor imperiale**,printr-o hoție pur și simplu, **au împins hotarele Moldovei**, în veacul XVIII ,înspre noi, **furându-ne un teritoriu care echivala cam cu două**

judete.

"Ce era mai firesc decât ,în momentul când s-a realizat Statul național unitar ,**să se facă să dispară asemenea hotare administrative artificiale** ,hotare create de stăpâniri străine ,**dușmane nouă ?**

...1925.Legea administrativă liberală ...

Prin **legea administrativă** , votată de PNL în 1925, în timp când șef de guvern era Ion Brătianu ,se pășise pe calea îndepărtării acestei nedreptăți istorice - **judetele noastre treceau dincolo de Prut** , treceau dincolo de Carpați - **se revenise la situația veche , la situația istorică a organizării noastre administrative.** Se începuse începutul unui proces de unificare...

-**Vict.Iamandi** :Pe chestiunea aceasta **este de acord cu observația lui Giurescu**, care este foarte întemeiată .

...1929.Legea administrativă țărănistă...

-**CCGiurăscu** : Au urmat guvernările național-țărăniste . "Mărturisesc că **nici astăzi nu înțeleg care a fost rațiunea pentru care guvernările național-țărăniste** , în loc să întărească acest proces de unificare administrativă ,**au făcut din nou Prutul hotar între cele două părți ale Moldovei** , și au făcut **Carpații , nu pe linia lor naturală** , aceea de despărțire a apelor ,a obcinei , ci **pe linia artificială creată de austriaci** ,din nou **hotar administrativ între Moldova și Ardeal !** **Ce spirit de particularism , ce interes local** , va fi stat la baza acestei împărțiri , nu înțeleg. În orice caz, faptul rămâne ! **O măsură fericită , pe care un om de Stat** , care avea cultură istorică și care înțelegea dezvoltarea istorică a neamului nostru, **o luase , a fost anulată !**

...1934.Revenirea la legea liberală din 1925...

-**Giurescu** :Ce se impunea , d-lor deputați ?**Se impunea ca , în momentul când PNL a reluat puterea , să îndrepte această eroare** ,să restabilească ce a fost înainte.

-**Iamandi** :În mare parte ,**se reia reforma din 1925**.Dar acea reformă - a spus-o și Ion Brătianu , era un experiment .Trebuia făcut cu mare grijă.Ministerul de Interne și județele pot să ia măsurile ce se cuvin .Între 1925-1929 ,**lașul** avea 13 comune în jud.Bălți ;**Neamț și Bacău** , câteva comune din Ciuc .

Dar trebuie **să existe consimțământul amândurora** ,să nu fie o "**naționalizare**" cu forța ! Au fost numeroase **proteste din Ardeal și Bucovina**. Nu trebuie exagerat .

Se știe ,proiectul de **Constituție** a lui Stere ,**preconiza un fel de federalizare a statului român ; PNT avea o politică diametral opusă celei PNL** , și de aceea ,venit la guvern , a desființat legea liberală .

-**Giurescu** : Își va spune pe larg părerea când se va aduce legea." Nici eu **nu sunt partizanul naționalizării cu sila** ,cu " furca" ,**însă dacă statul se va conduce în directivele sale mari , numai după ce vrea sau nu vrea un cetățean ,nu se va mai putea face nici un pas înainte** . Incontestabil ,că **sunt unele măsuri de ordin general care jenează pe unii cetățeni ;dar tocmai acesta este rolul statului ca ridicându-se deasupra intereselor particulare , să ia măsuri de ordin și de interes general.** "

«Unificarea legislativă

-**Giurescu** : " În ce privește codurile , se vorbește în **Mesaj** de opera de **unificare legislativă** și se amintește de **codul penal**.Ei bine , **mi se pare un fapt extraordinar că acest lucru lipsește din Răspuns !**

-**C.Tătăranu** (raportor) : **a fost o simplă greșală de tipar**. M.O a sărit acest pasaj.S-a rectificat

-**N.Constantinescu -Bordeni** (PNL-g) :**în toate Mesajele se vorbește de unificarea legislativă a codurilor ,fără ca vreun cod să fie adus în discuția Parlamentului.**

-**Iamandi** :Dle Bordeni , dvs ,ca jurist și avocat , cunoașteți cum s-a făcut unificarea legislativă și în alte țări.**Credeți dvs că era posibil să se facă această unificare legislativă** , chiar în cei 16 ani care au trecut de la Unire până azi ?

-**N.Constantinescu -Bordeni** :Dar este gata , de atâta vreme ,**codul comercial și codul penal** .

-**Iamandi** :**Codul penal** a fost depus la Senat și **va fi votat** în sesiunea aceasta .**Rând pe rând vor fi votate și celelalte**. Opera de unificare legislativă **este foarte grea , foarte complexă** ,

foarte anevoioasă. Trebuie să lași timpului sarcina de a șterge toate urmele trecutului ,ca să se poată ajunge la limpezirea situației.

-N.Constantinescu -Bordeni : Nu vă facem dvs o vină. **Noi facem o vină tuturor guvernelor și parlamentelor de la Constituție încoace.**

-Iamandi : **Lucrările sunt gata toate și se vor traduce în fapt. Există un deplin acord între toate partidele și competențele juridice.** Începutul s-a făcut în timpul guvernării noastre ;el a fost continuat în timpul guvernării PNT ;**Este o operă națională, aparține țării întregi .**

În Iugoslavia unificarea s-a octroiat de sus Dacă acceptați această metodă,spuneți-ne să știm .[---]

-Giurescu : **Dar în 16 ani nu se poate face nimic ?** Foarte bine ! Să dea Dumnezeu atunci, să avem un răgaz de 160 de ani ca să putem face această unificare .

-Iamandi : Dacă voiți să fiți exact ,nu sunt 16 ani, ci 11 ,pentru că abia în 1923 s-a făcut Constituția.

-Giurescu : În orice caz , **dacă examinăm diferite aspecte importante ale unificării Statului național**,cu părere de rău , **nu pot constata în activitatea de până acum , indicii în acest sens."**

▫Primatul ideii naționale

Burghezie românească !

" Aceasta înseamnă politică de stat, conștientă, atunci când există în adevăr, **primatul ideii naționale** .Eu nu înțeleg ca formula aceasta , a ideii de **Stat național**, să fie vânturată numai ca o formulă patriotică, în împrejurări solemne .Eu înțeleg ca ,**din această idee ,să decurgă consecințe de ordin practic, aplicate stăruitor, pe termen lung, indiferent de partidele care se perindă la cârma țării .** (aplauze)

Aceasta **nu este o problemă național-liberală, sau național-țărănistă**,sau o problemă a altor partide :**este o problemă de securitate a elementului burghez român.**

" Întreb :**are cineva interes, în Statul național unitar, să împiedice întărirea burgheziei românești ? Pentru ce nu se lasă și nu se încurajează venirea elementelor aromânești ? Pentru ce se pun piedici ,** chiar în cazuri strigătoare , când este o neapărată necesitate , **pentru anumite persoane , de a veni în țară ?**

" Eu nu înțeleg **ce interes avem noi să nu creem o burghezie românească , cu aceste elemente care au dovedit ce pot în materie ecoomică și financiară.** Nu este o improvizație ! Aceste **elemente sunt verificate timp de 200 de ani !** Are statul român motive **să se dispenseze de ele ?** S-o știm atunci ! S-o spună pe față !"

#Politica de Stat a PNL(polemică înveninată)

[LD : polemică provocată de Giurăscu , este adevărat . O căuta cu lumânarea de când a început discursul. Titeanu nu a căzut în capcană. Iamandi , însă , nu se poate abține și face, din nou, discurs în discurs. În polemică , se delimitează explicit fixarea "**paternității**" georgiste ,la propriu și politic, care **renegă pe Vintilă Brătianu , IG Duca și Gh.Tătărescu , cronicizând ruptura din 1930 , din orgoliu și ambiție. De asemenea, se afirmă fără echivocuri , vinovăția georgiștilor în crearea atmosferei morbide care a dus la asasinarea lui Duca.]**

▫Solidaritate națională !

[LD : poate de bună și sinceră intenție a fost cuvântarea lui Giurescu ;dar nu-l poate absolve ... aversiunea și intoleranța față de PNL1. Omenește vorbind , în cazul lui , poate fi vorba de faptul că intrat doar de 3 ani în PNL, era conștient că numai la georgiști putea să-și asigure o ascensiune notabilă.Un argument la această ipoteză, a fost și faptul că ,numai peste alți 4ani, îl va părăsi pe Gh.Brătianu și se va pune la dispoziția lui Carol .În lumina ideilor avansate, însă, poate fi considerat un **naționalist lămurat** ,Preocupat doar de soarta țării, a unității și apărării ei.Pentru un istoric,acest lucru este explicabil și lăudabil Faptul că foarte curând ipotezele lui vor fi confirmate,va explica ,în parte , regăsirea celor doi "adversari" , pe aceeași parte de baricadă..A fost firesc ? A fost o trădare a liberalismului ? Cum voi lămurii acest pas ?]

"Vă rog să vă puneți o singură clipă această ipoteză [a războiului] și să vă dați seama din

ce **fond adânc de îngrijorări a ieșit cuvântarea** aceluia care a avut cinstea să vă vorbească. Ea nu a plecat, așa cum spuneam la început, **nici din considerațiuni meschine de partid, nici din considerațiuni personale**; eu n-am avut în vedere, atunci când am vorbit, **decât de interesele superioare și permanente ale acestei țări, ale acestui neam, în fața cărora trebuie să dispară tot ce ne separă, să nu rămâie decât tot ceea ce ne unește**. [---]

#Respinge Răspunsul la mesaj

"Am durerea să constat că, cel puțin pentru moment, nu există această integrare. Dacă ea se va produce mâine, voi fi cel dintâi s-o recunosc. Dar întrucât în momentul de față, nu există, declar că **nu putem să ne asociem și să votăm acest Răspuns la Mesaj."** (aplauze la PNL -georgist)
CCGiurescu / 12 dec.'34

17.)Atmosferă parlamentară.12 dec.'34

("Lupta " , 14 dec.'34,"Reporter")

[LD acest comentariu este un **eșantion-dovadă** de faptul că **românii, politicieni și ziariști, nu știau să prețuiască regimul parlamentar, libertatea opiniilor, confruntarea de idei, dată de un regim democratic !**

Reporterul de atunci, **lipsit de competență și de probitate** este pescuitor de poante ,de nimicuri ,care ,desigur , nu lipseau.Numai că ceea ce asculta el atunci, **eu citesc după stenograme.**Mie , după atâta timp cât a trecut de atunci, **dezbaterile mi se par deosebit de interesante**,uneori fascinante, alteori agresive , deseori partizane , dar **totdeauna necesare, clarificatoare**,pentru **guvernarea țării ,pentru viața și educația politică a reprezentanților națiunii, și , prin ei, a electoratului.]**

-Succesul lui Titulescu

Succesul d-lui Titulescu la Geneva a avut un mare ecou și în Adunarea deputaților. La propunerea lui **Pamfil Șeicaru** , deputații au hotărât să trimită **o telegramă " celui mai strălucit purtător de cuvânt al României", o telegramă omagială, pentru marele serviciu făcut țării.**Desigur, în curând, **va răsuna în incintă și glasul dlui Tătăărăscu** , ca să scoată în evidență rolul, mare rol , pe care și cu prilejul tragic al asasinării Regelui Alexandru , Nicolae Titulescu l-a jucat în aeropagul unde se fac eforturi uriașe pentru menținerea păcii în zbuciumata Europă .Va fi o ședință înălțătoare , pe care o așteptăm cu toții , și noi și țara .

-Discuțiile la Mesaj ?=*stil chewing-gum*

[LD:12 mai 2007.O doamne ! Vede-i-aș peste numai10 ani, în parlamente comuniste ! ; Vede-i-aș acum ,în parlamentul tranziției post-revoluționare!Sătui de discursuri elevate ! Sătui de de argumente care să motiveze o atitudine sau alta ! Sătui de confruntarea de idei ! Prinși și ei în ceea ce era partizanat politic,culise și bârfe]

Ați mâncat vreodată *chewing-gum* ? Numai atunci veți înțelege ce este , **în realitate**, discuția **Răspunsului la mesaj. Prilej de vorbă care se întinde , se întinde**, amenințând să nu se mai sfârșească nici o dată. **Majoritarii laudă actele guvernului ;opoziția le critică . Tinerii vor să-și arate talentul (când îl au) , alteori îndrăzneala .Cele mai elementare adevăruri sunt rostite cu emfază , doctoral în incintă este plictiseală ; cum încep discursurile , sala se golește."**

-Șefii de partide în rezervă

Pe banca ministerială se sacrifică doar **Victor Iamandi și Eug.Titeanu.** **Șefii de partide se țin în rezervă.De ce?Nu putem înțelege .** În lista oratorilor la Mesaj,lipsesc : **I.Mihalache, Vaida-Voevod , Iuliu Maniu, dr.Lupu, Octavian Goga , George Brătianu...**

...Au vorbit la Mesaj, **Paschievici, Căpățâneanu, Leon Grigorescu, și Giurescu**
" **Echipa de sacrificiu**" a parlamentarilor , **mereu prezentă în incintă, " a ajuns la saturație"**.

18.)Partidele politice condamnă cenzura ,15 dec.'34

("Lupta " 16 dec.'34 , foto :Brătianu, Mihalache, Tătărescu ;
(" Universul" , an 51, nr. 344, 16 dec.'34)

Doc. integral la **fișier Armată ,Presă.**

[LD : în epocă, episodul a stârnit mari emoții și așteptări.PNȚ și alte partide mici de opoziție,
au sperat chiar că guvernul va fi răsturnat .Pentru istorie, rețin episodul pentru a marca
rădăcini din care vor răsări ,în viitor, animozitățile și legăturile lui **Antonescu** cu personajele
politice ale timpului.Pentru momentul propriuzis, el nu a avut nici o consecință.]

"Lupta" / 14 dec.'34

#Atmosferă parlamentară

Incinta parlamentară populată ca niciodată . **Toți deputații majoritari** , dornici de un spectacol
select , au venit la ședință, în frunte cu **CICBrătianu**.

Pe banca ministerială,**Gh.Tătărescu, gral Paul Angelescu, Vict.Antonescu ,Vict.lamandi ,
Valer Pop, Eug.Titeanu D.luca ...**Când soneriile au început să sbârnie, **incinta era complet
ocupată**.Pe băncile opoziției : **Maniu, dr Lupu, Mihalache, Madgearu ;Octavian Goga ,
C.Argetoianu GH.Brătianu ,apariții rare , din motive inexplicabile , în dezbaterile parlamentare.**

Tribunele publice supraâncărcate ; o tăcere de mormânt , prevestitoare de furtună ,

În aplauzele nestăpânite ale opoziției , **NNSăveanu , anunță interpelarea lui :**

Furtuna întreruperilor se deslănțuie la discursurile lui **Madgearu, Lupu, George Brătianu...**

Se potolește la intervenția lui **CICBrătianu**, care evocă figura martirului Duca și elogiază
meritele lui Antonescu ; **lamandi** explică situația ;

Tătărescu conchide că PNL nu va pleca de la guvern până ce nu-și va îndeplini programul.

" **Universul**" /14 dec.'34

#Atmosfera parlamentară

Pe banca ministerială :**Valer Pop, gral Paul Angelescu, Victor Slăvescu, D.luca,
Eug.Titeanu .** Mai târziu, vine **Tătărescu .**

[LD : scandalul a fost pentru **schimbarea lui Antonescu** sau pentru **cenzură ?**

Pentru cenzură sau pentru **ignorarea Parlamentului de către Tătărescu ?**

Pentru ignorarea Parlamentului sau reflecta **discordia crescândă între Dinu Brătianu** (grup
pe care, convențional, îl numesc " ducist")și **Gh Tătărescu** (grup pe care , convențional, îl
numesc " tătărescian")?

Pentru discordiile din PNL,sau un pretext pentru răsturnarea guvernului ?

Pentru răsturnarea guvernului , sau pentru auzul MSR Carol ?

Cred că ,într-o măsură sau alta ,**fiecare în parte a urmărit scopul său.**

Oricum,ședința a constituit un **preludiu la închiderea discuțiilor la Mesaj .]**

Doc.integral - **fișier Cultură, Presă, Școală , III**

/" **Universul** " : scandalul, atmosfera /

/ **Popescu -Necșești** : cenzura / regimul presei / cazul Antonescu / Samsonovici /
libertatea presei / libertatea parlamentului /

/ **G-ral Paul Angelescu** (ministru) : răspunde /

/ **Popescu Necșești** - replică

/ **Madgearu** : injoncțiuni în Parlament / Antonescu -Samsonivici / răspuns imperativ luiTătărescu /

/ **Lupu** : Nesocotirea Parlam / Răspunsul lui Angelescu / Universul / Desființarea cenzurii /

/ **Gh.Brătianu** : Cenzura ! / Starea de asediu ! / Constituția ! /

/ **Iamandi** - răspunde /
/ **Dinu Brătianu** : apel la explicații Parlamentului / Antonescu -Samsonovici /
/ **Gh.Tătărăscu** : Competențe politice / Competențe militare / Guvernul rămâne! /
/ **Popescu -Necșești** - replică lui Tătărăscu /
/ **I.Mihalache** : încredere în generali / îngrijorare ptr.armată / Cenzura ! / Răspunderile ! /
/ **Lupu** : replică lui Tătărăscu / Armata / Cenzură ! /

18.a)Al.Popescu -Necșești:

...Comunicare :Libertatea presei și parlamentului !

Și atunci, când **peste toate forțele morale** care reprezintă rezistența la aceste lucruri, **fără știrea și peste capul tuturor acestor factori**,cu privire la **exercitarea cenzurii și libertatea presei și parlamentului**,și -a permis **această comunicare** ,**adresată direct primului ministru** :

" **Este cu putință să se ia dreptul de discuțiune în presă a acestor chestiuni** care îngrijorează opinia publică **și să se facă** - cum s-a făcut - **încercarea reușită numai trecător** , însă reparată astăzi, **imposibilă ridicarea lor în Parlament ?** [-----]
Pentru că atunci când "**Universul**" a ridicat această chestiune, **s-a întâmplat** faptul asupra căruia sunt ținut să **protestez**,s-a întâmplat faptul ca **acest ziar a fost împiedicat de cenzură să publice articolul d-lui Stelian Popescu** ,**a fost împiedicat** de organele administrative **să răspândească ziarul care conținea acest articol** :

[citește **articolul lui Stelian Popescu** , pe care **cenzura l-a tăiat din nou** , deși el va apare în **Monitorul Oficial** În ziar scrie :**PE AICI A TRECUT CENZURA** și pe spațiul alb cu litere imense versuri...

...Refuzul lui Tătărăscu de a răspunde

[LD : **transpare adevăratul scop** : libertatea presei, răspunderea lui Tătărăscu pentru prelungirea stării de asediu și a cenzurii, conflictul dintre Dinu Brătianu (și grup în jurul său) și Gh.Tătărăscu (și guvernul din spatele său) , pe această temă. De fapt, Tătărăscu a ignorat parlamentul și , de la începutul sesiunii, nu-l onorase cu prezența decât la debutul sesiunii.]

Comunicarea lui depășea capul și atribuțiile ministrului Apărării. El nu s-a referit la regulamentele militare și nici nu a vrut să pună în discuție prerogativele pe care le are șeful oștirii

El a vrut doar să trezească interesul adunării privind principiile și viața instituțiilor regimului democrat . El a prevenit pe **prim-ministru** privind conținutul întrebării, dar ...

Tătărăscu a găsit de cuviință că nu este cazul să fie prezent la o asemenea dezbatere !

" Firește , nu pot să bănuiesc că asemenea preocupări pot fi străine de acela care , în calitate de **președinte al Consiliului** , **într-un regim constituțional**, trebuie să aibă un **imens dor** de tot ceea ce constituie viața însăși și **principiile pe care se bazează organizațiunea noastră politică**.**Lipsa de răspuns a d-lui președinte de Consiliu**, mă face să cred că **d-sa își rezervă răspunsul pentru altă dată** ; iar la cazul că un asemenea răspuns nu poate fi dat ,**îmi rezerv atunci dreptul** că ceea ce s-a dezvoltat sub formă de întrebare, conform Regulamentului Adunării, **să fie transpus într-o interpelare** cu același conținut și cu dezvoltările pe care le comportă o asemenea chestiune. "

18.b.)Virgil Madgearu / 15 dec.'34

#Injoncțiuni în lucrările parlamentului .

...Șefia M.St.M

[Madgearu, bine înțeles, trage foc pe turta PNȚ , deși, din acest p.d.v., se găsește într-o situație jenantă .Pe cine să apere ? Pe **Antonescu** sau pe **Samsonovici** ? Dar mai presus de toate, de ce să nu **pescuiască în apele tulburi ale liberalilor**,de ce să nu bage " **fitile**"**între ei** ?

De ce să nu comită **oarecari insinuațiuni și mai sus, spre Carol chiar** ?

Aceasta **era "maniera"** cu care Virgil Madgearu voia să-i pună în dificultate pe adversari : **vorba**

" în doi peri" ...]

În ședința trecută s-au petrecut două lucruri care **izbesc în prestigiul parlamentului : injoncțiuni ale reprezentanților guvernamentali** în desfășurarea lucrărilor și **încălări ale președ. de ședință** în ordinea de zi , soldate cu sistarea ședinței.

Lucrurile au fost lămurite de dl Popescu -Necșești

"Ați împiedicat acest cuvânt mai mult de 24 de ore , și ați creat o senzație în plus în această opinie publică destul de enervată.

Era normal ca chestiunea să ajungă la tribuna parlamentului" [----]

18.c.)Dr.Lupu / 15 dec.'34

#Nesocotirea Parlamentului

Declarațiile lui Popescu -Necșești și Virgil Madgearu ,nu-l satisfac. **" Noi suntem cu toții sub sub impresia profundă a unui răspuns disprețuitor pentru autoritatea oricărui Parlament , pe care ministrul Apărării Naționale , bunul meu prieten d.general Anghelescu ,l-a dat adineauri. Ce ?Avem nevoie să vină d-sa să citească date din almanah ,în care , până la 12 ianuarie a fost cutare general de divizie ,cutare și cutare și gata .Acesta e un răspuns ? Ce?Dvs vă mulțumiți cu atâta ?** Dvs credeți că se poate trece cu atâta ușurință asupra unor fapte ca acestea în preajma unor evenimente grave care ne așteaptă ? Că nu poate fi șef de MStM un general dedivizie ?dar acum s-au trezit d-lor , ? Alaltăieri **? Dar de un an de zile nu este gral Antonescu ?** [LD : continuă cu aceste întrebări retorice , cu amintiri din război, când ca soldat- medic a condus generali care fugeau de holeră]

...De ce a fost destituit Antonescu?

DI.g-ral Angelescu și cu șeful guvernului sau presupusul său de aici ,sunt datori Parlamentului țării acest răspuns :pentru ce culpă militară generalul de brigadă Antonescu a fost scurt și cuprinzător , peste noapte, luat de la postul său și trimis la Pitești ?

Nu motive de curiozitate bolnavă ne îndeamnă la aceasta .Nu.**Generalul de brigadă Antonescu ,care a fost la Statul Major ,a fost în cursul acestor 6 luni de zile trimis în străinătate ,a luat contacte cu statele majore ale Franței, Iugoslaviei, Cehoslovaciei ,țări aliate cu noi [-----]**

Ce vor zice toate aceste state ,care și-au dat acestui general toate planurile și secretele lor, cari au lucrat cu dânsul , au pus la cale atâtea fapte ? [----]

Ce vor zice când vor vedea că acest general a fost demis ? [----]

"Dle ministru, să nu vă jucați cu focul .Nu avem în această țară destule elemente capabile în nici unul din domeniile ei. Atunci când se găsește unul, să nu ne jucăm cu reputația lui , căci pedeapsa va veni. Aștept deci răspunsul cinstit și franc [----]

Și mai este ceva :**mutați la loc întrebările și comunicările parlamentare !Nu le puneți la sfârșitul ședințelor ,că riscați să nu se mai poată desfășura.[----]**

18.d.)George Brătianu / 15 dec.'34

▣ Declarație

[----]**Ceea ce îndreptățește toate bănuielele este împiedicarea sistematică a oricărui comentariu și oricărei discuțiuni în presă și Parlament.**Mai există Constituție mai există Parlament ? De nu,spuneți-ne limpede să se știe.Ce dedesubturi are desărcierea unui general dintr-o misiune așa de importantă,pentru ca ziarele să fie înăbușite și partidele împiedicate să ia cuvântul ?**Țara vrea să fie lămurită.Dar ea vrea să știe o dată, precis și limpede , pentru ce se mențin măsurile excepționale ?**

Cenzura și starea de asediu le-ați introdus și în incinta Camerei ?

Pe cine acoperă cenzura ? Cui servește ea ?

La această întrebare **trebuie să răspundeți cât mai e timp,până ce țara nu va veni să vă constrângă și la răspuns și la răspunderi "**

18.e.)Victor Iamandi (ministru de stat)

☛Răspuns :

Ministrul Apărării, a dat răspunsurile cuvenite.

"Dacă v-ați fi mărginit numai la acest caracter al chestiunii, desigur **dezbaterele s-ar fi putut încheia fără ca să ne dăm cu toții în spectacol**, pe una din problemele cele mai importante în ce privește apărarea națională a țării. Dvs, însă, **deși ați declarat** că din capul locului **că nu considerați de ordin politic** vă aduc la această tribună și **nu considerați de ordin particular** v-au îndemnat să **aduceți astăzi în fața Camerei o chestiune, care până astăzi n-a fost adusă nici o dată în dezbaterile parlamentului.**[LD_de ce ?!]

-C.Argetoianu : Nici o dată **n-am trăit vremuri ca acestea !**

-Iamandi : **deși ați făcut aceste declarații**, cu toate acestea **dvs ați transformat o chestiune** care era până acum deasupra noastră, a tuturor, în afară de orice preocupare politică, **ați transformat-o într-o chestiune de la partid la partid.**

Ați făcut un rău serviciu armatei și țării [----]

De sigur, **dacă dvs ați fi conduși** de considerațiuni obiective , **n-ați căuta** , într-un moment atât de greu ca acesta prin care trecem astăzi, **să deschideți una din chestiunile asupra cărora parlamentul n-are a se pronunța** [LD : de ce ??] [----]

18.f.)Dinu Brătianu

☛În apărarea lui Tătărescu

...Antonescu - Samsonovici.

[LD : pe un ton moderat,diplomatic aş zice, Brătianu nu spune nimic despre cenzură ,vorbește elogios despre Antonescu ,dar declară **încrederea ce trebuie avută în premierul Tătărescu privind treburile militare** .În fond, Brătianu ,contribuie la ceea ce se numea "sprijinul" majorității parlamentare , a partidului, dat guvernului. Ce era în sufletul lui și în culise... **acest lucru nu prea răzbătea.Spre desamăgirea și speranțele opoziției .**]

"Chestiunile de apărare a țării privesc nu numai Parlamentul , dar și țara întregă ,și în aceste momente turburi și îngrijitoare ,desigur **fac preocuparea tuturor românilor.**[----]

Dacă am luat cuvântul a fost **ca să fac și eu apel la d.primministru ,din partea întregii Camere,**și cred că și a întregii țări, **să-l rog ca preocuparea sa constantă să fie întărirea armatei** și ,în același timp, **să-l rog ca să pună pe fiecare om la locul cel drept.**

Sunt sigur că **înaltul său patriotism și cu încrederea ce o am eu în capacitatea și patriotismul d-lui Tătărescu** , sunt sigur că **va răspunde chemării noastre și va face ca armata noastră să fie organizată și înarmată așa cum trebuie.**"[----]

18.g)Gh.Tătărescu / 15 dec.'34

☛Competențele politice / Competențele militare

[LD : ce ar fi aici de discutat ? Un punct de plecare :**armata unei țări , este o castă ,un stat în stat , fără să depindă de voința politică ?**Era , oare , în România, această "independență" , **acest "apolitism" un fapt real ,sau era continuarea unei cutume premoderne** când armata și politica externă erau **în competența exclusivă a regelui ?**

Oare, din această cutumă, se putea face abstracție de faptul că **militarii erau oameni**,că aveau și ei **concepții ,amibiții și simpatii politice** , cea mai bună dovadă fiind amestecul ocult în politică și politica deschisă după pensionare ?Și, oare,nu din aceste menajamente ,din această sustragere , din această ipocrizie,nu s-a ajuns la **dictatura regală și dictatura militară a lui Antonescu ?**Este doar un gând, este doar o ipoteză... la care , deocamdată, nu dau răspuns.]

" În biroul meu din Ministerul armamentului , unde lucrez de câteva zile **pentru a repara erorile contractului Skoda**, unde , de câteva luni dau tot ce am mai bun în ființa mea, pentru ca să pot , cu un ceas mai curând, **să armez țara,cu concursul acestui partid și al acestui parlament.**În birourile acestui departament ,**m-a atins adineauri rumoarea acestor dezbateri.** **Am venit aici** ca să adaog câteva **puține lămuriri** , la lămurirea dată de colegul meu din fruntea departamentului Apărării Naționale.

#Dezbatere deplorabilă,dăunătoare

" S-a adus în dezbateri o schimbare în înaltul comandament al oștirii noastre.

Dezbaterea o găsesc profund deplorabilă și dăunătoare intereselor permanente ale țării și ale armatei.

" **Dacă s-ar fi discutat numai legalitatea sau ilegalitatea** acestei schimbări,desigur că **dezbaterea ar fi fost necesară și utilă.Este datoria parlamentului să controleze și să vegheze** asupra **legalității sau ilegalității** tuturor **actelor puterilor executive.**

Dar discuțiunea - din informațiile căpătate - **a depășit aceste margini.**S-a discutat și încă continuă să se discute valoarea ofițerului înlocuit și valoarea ofițerului înlocuitor .

Din acest p.d.v., **socotesc dezbaterea dăunătoare .**

Sunt aici ca să amintesc întregii Cameri că **schimbările în comandamentele superioare** ale armatei noastre **nu sunt de atribuția autorității politice** ,ci sunt **exclusiv de atribuțiunea și competența autorităților și forurilor militare** ,cari **direajează armata noastră**

[LD : atenție la acest unic cuvânt al lui Maniu , care concentrează, poate, vocația lui militară, culmea atinsă de el în primul război - ordinea în Viena ! - nedorința lui de se despărți de acest trecut , pe care l-ar fi vrut prelungit în viața României Mari .Adăugat la celelate principii la care ținea , se întrevede "ceva" din spiritul acestui om taciturn]

-Iuliu Maniu :Inexact !

-Tătărăscu :" **Ar fi cea mai mare eroare ,ca autoritățile politice să recomande și să numească** comandanți de corpuri de armată , inspectori de armată și **să avizeze** la schimbările marilor comandamente ale oștirii .

-dr.Lupu :**Sunteți în contradicție cu dl Brătianu** ,care spune că la numirea dlui Antonescu **a fost consultat guvernul.**

-Tătărăscu :**Ar fi aceeași eroare a discuta**, mai ales în această vreme ,**valoarea ofițerilor noștri** .A face **biografii pătimașe** ,a vorbi de **rancunele politice** ale ofițerilor noștri ,a face **fișe din trecutul lor** ,a comenta interesat **atitudinile** pe care fiecare din acești mari comandanți **au putut să le aibă în viața lor,nu este nici în interesul armatei , nu este nici în interesul țării.**

Nu în aceste bănci se dau **note calificative ofițerilor superiori** ai țării noastre .

Nu în aceste bănci se dau galoane .**Vai de armata ai căror șefi ar fi investiți cu galoane și cu note calificative de Parlament**, și vai de țara care ar avea această armată !

În dezbaterea aceasta refuz să intru .Ceea ce vă rog este să aveți încredere .[-----]

Aș face un apel dreptei ca și stângii ,să curme această desbatere .Nu este în interesul țării a atrage pe ofițerii superiori în orbita patimilor și combinațiunilor politice !

Altele ar trebui să fie astăzi preocupările d-voastră."

18.h.)Popescu-Necșești

»Replică lui Tătărăscu

[LD :Poescu -Necșești are perfectă dreptate. **Tătărăscu ignoră chestiunea cenzurii, ignoră , în fond, atribuțiile Parlamentului**, dar pare a fi **foarte sigur pe continuarea guvernării, adică pe încrederea regelui.**]

Am luat act de răspunsul pe care d- președinte al Consiliului a **înțeles să-l dea întrebării mele în două puncte.**Dsa ,**ignorând prima parte a întrebării mele** , care s-a referit la **regimul cenzurii** ,și așa cum este instituită și așa cum este practică,**ignorând cu totul această parte a comunicării mele** a **cărei importanță eu v-am învederat-o din punctul de vedere al desfășurării unei vieți publice și parlamentare normale ,s-a oprit numai** la ceea ce eu, cu strictă **prudență** , m-am ferit să aduc în discuție și anume **armata și comandamentele superioare** . Atunci când d.**președinte al Consiliului ,ignorând partea utilă , esențială și constructivă** , în spiritul unei **adevărate vieți parlamentare** ,înțelege să obțină de la dvs aplauze pentru lucruri cari sunt străine de această preocupare , **înseamnă că d-sa nu împărtășește aceste puncte de vedere** ,astfel că **eu transform în interpelare comunicarea mea.** "

18.i.)I.Mihalache

#Încredere în generali

#Îngrijorare pentru armată

" De sigur , **nu putem decât regreta** cu toții că **nu încheiem această discuție** asupra unei probleme atât de importante , lăsând impresia , spre liniștea țării , că **cel puțin pe chestiunea apărării naționale , parlamentul este într-un deplin acord.**

Este regretabil că dl prim-ministru a trebuit să **recurgă la formule** cu care **să lase falsa impresie** că cel puțin majoritățile au găsit linia de acord între ele.

Nu este vorba - și țin să se stabilească în mod categoric - că **noi, partidul național-țărănesc , această fracțiune parlamentară , am încerca să dăm certificate de capacitate sau incapacitate ofițerilor generali.**[-----]"Dar de altceva este vorba, dle prim ministru, și regretăm că, **dacă pe noi nu voți să ne înțelegeți , nu ați voit să înțelegeți nici pe șeful partidului dvs. DI Dinu Brătianu** a arătat parte din motivele de ordin sufletesc de la care pleacă îngrijorările tuturor.

-**Tătărașcu** : Cu dânsul mă înțeleg eu întotdeauna , cu dvs mai rar.

-**Mihalache** : **Ar fi fost bine** , și pentru liniștea noastră , și pentru liniștea dvs , dar mai ales pentru liniștea țării , **să vă fi înțeles , înainte de a veni aici. Și ar fi fost în interesul țării ca șeful PNL , d. Dinu Brătianu,** în loc să vină aici , la această tribună , și **să vă facă recomandațiuni părintești și familiare** [...] să fi venit aici **să vă felicite pentru alegerea** pe care ați făcut-o.

Dar d. Dinu Brătianu s-a urcat la această tribună spre a arăta că **Parlamentul este în drept și că d-sa se simte dator să arate neliniștea care frământă țara** , când este vorba de acte așa de importante ce privesc soarta armatei noastre .

Dezbateri: Antonescu / cenzura / din 14 dec.'34

19.) A.C.Cuza (LANC) ,discurs la mesaj,14 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice .

(DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)

[LD .Punctul cardinal : "**România a românilor !**" ;**naționalism antisemit integral** ,manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale , diplomatice, militare .

Subordonat lui ,ca un **fir roșu**, indiferent de problema abordată, **anti-partidism** ,izvorât din **neîncrederea în guvernarea prin partide** ,pe care le consideră incapabile să rezolve problemă națională.

Împotriva **guvernărilor de dictatură** sau de **mână forte** ,deși are **admirație** explicită pentru **Hitler și Mussolini**.Paradoxală ,**vocația lui parlamentară**- ca expresie democratică a reprezentativității **prin partide** , cu condiția alegerilor nefalsificate .

Politică externă anti-titulesciană ,orientată spre **Germania**

Altfel, consecvent, perseverent, orator de marcă,spirit polemist stârnind **ilaritate în parlament** pe teme antisemite ! Doc.integral -**fișier LANC**

Titlurile, sbitlurile semenele, colărările , îmi apartțin.

/ Regim parlamentar ; autoportret parlamentar /

/ Consecvența doctrinei antisemite : LANC 1923 /

/ Programul guvernului ; PNL ; Iamandi PND / PNL (1916) /

/ Reforma administrativă : critică regionalism /

/ Consiliul Economic Superior ; Camerele profesionale /

/ Legea învățământului profesional : critică antisemită /

/ Răspunderea ministerială ; Controlul banilor publici /

/ Reforma învățământului religios ; reforma ortodoxiei : fără Vechiul Testament /

/ Reforma cooperăției : naționalizare ! /

/ Armata / cazul Antonescu / naționalizarea : afară ofițerii evrei /

/ Cenzura ; Eug.Titeanu - regimul cenzurii : carte, presă, ordine /

/ Politica externă - anti- titulesciană : tratatul cu URSS (Basarabia, tezaurul , comuniștii) ,

Liga Națiunilor ; alianța cu Germanaia / Valer Pop - replică /
/ Problema națională : antisemitism integral / partidel și evreii /
/ Sistemul partidelor - descompunere; formule : stat țărănesc, stat corporatism /
/ Regim parlamentar ; nu dictatura partidelor ; nu dictatură regală /
/ LANC : Statul Românesc al României Românilor. /
ACCuza / 14 dec. '34

▣Regimul parlamentar=esențial guvernării popoarelor moderne

▣Dezbaterea la Mesaj =esența regimului parlamentar

" [...] **Regret că s-a părăsit uzul solemn** ,amestecând discuția la Mesaj ,cu tot felul de interpelări și comunicări ,și reducând astfel discuția la mesaj, la nimic .Când ați redus la nimic această impozantă solemnitate ,care începe prin prezența MSRegelui în incinta acestei Adunări, **dați o lovitură mortală regimului parlamentar** ,d-le președinte ,pe care dvs în discursuri frumoase căutați să-l apărați.

" Le-am spus prietenilor mei :**consider regimul parlamentar ca esențial guvernării popoarelor moderne ;** consider **discuția generală la Mesaj** ca **esențială regimului parlamentar.**

După părerea mea, **nu este și nu poate fi un regim parlamentar** ,fără să purcedem aici , de la această **considerațiune generală asupra directivelor** pe care trebuie să le urmărim în politica țării și asupra cărora trebuie **să vină toate partidele să-și spună părerea lor.**

"Aceasta cred ,d-le președinte, că este mai important decât cine știe ce comunicare sau interpelare ,care se poate amâna ,din moment ce au fost amânate luni de zile,câtă vreme onorata Adunare nu era deschisă. "

-ACCuza : " D.lor deputați, venind aici ,țin să mă recomand : **sunt cel mai vechi om politic din această Adunare .**

-Virgil Potârcă : Să trăești !

-ACCuza : Vă mulțumesc. Primesc felicitarea .Sunt mai vechi parlamentar decât președintele nostru la constituire , d-l **Constantin Bacalbașa**,care n-a fost parlamentar nici o dată.

Pe dl.Bacalbașa , un distins ziarist,nu l-am văzut apărând în mișcarea politică decât acum în urmă...

-Vict.Iamndi : Dl Bacalbașa a mai fost deputat ..

-ACCuza : Dar ,de data aceasta,dl **Bacalbașa avea o calitate esențială, a vârstei**,d-le lamandi, pentru care **dvs l-ați ales anume**, ca să prezideze constituirea Adunării **în virtutea acestei autorități** , pe care mi-o dă calitatea de a fi **cel mai vechi om politic** din această Adunare , și **cel mai vechi parlamentar** de aici,**am venit să fac aceste declarații cu privire la regimul parlamentar** ,pe care eu, toți prietenii noștri și Liga Apărării Naționale Creștine, **suntem hotărâți să-l apărăm cu ultima energie** (aplauze LANC)

Mă opresc ca o datorie de conștiință , în fața următoarelor întrebări :

leri ;ce a fost ? Astăzi ; ce este ? Măine ; ce va fi ?

...leri:sub regimul censitar

leri ; mai întâi era un **Corp electoral censitar** , compus din trei colegii [--descrie sistemul -]

Așa era regimul electoral de pe atunci .Cât despre **Parlament ,avea calități pe care** , cu regret , trebuie să spun că **nu le are Parlamentul actual** - **prin individualitățile strălucite** care se aflau în acel Parlament. Nu am decât să vă amintesc pe marii oratori de pe vremuri :Petre Carp, Alexandru Lahovary, Alexandru Marghiloman, Take Ionescu, Barv'bu Delavrancea , Titu Maiorescu ,**alții o mulție care lipsesc , ca valoare, din această adunare democratică , și este natural să lipsească.**[--evocă **cariera lui parlamentară** ---]

()Autoportret parlamentar

a intrat în Parlament și politică în 1882 ;a debutat la tribună , la 8 febr.1893 , la legea inv. profesional ;a reușit să introducă , în 1893 ,un amendament la legea inv.primar , ca străinii să plătească taxă ;a prezentat proiectul de lege a monopolului vânzării alcoolului (1894) ; a ridicat **problema țărănească** , pe vremea când nu exista un partid țărănesc (1895) ;
Prin atitudinile sale, a deranjat pe jidani, a fost taxat de " om periculos" ,și 20 de ani a fost

împiedicat să mai intre în parlament !**Între 1895- 1914 , a fost ținut în afară de Parlament,**
Dar a participat la toate **campaniile electorale .**

În 1907,tânărul lamandi, era cel mai strălucit orator al nostru ...

-**lamandi :**Die Cuza, **era în 1914** .În 1907 , eram elev în cl.a V-a de liceu.

-**Cuza :**Da, era în 1914 , să mă ierțați... pe vremea " *suveicii siberiene*"

-**lamandi :** **acesta a fost în 1907**...

-**Cuza :**după toate acestea ,**ne-am ales în 1914** când dvs ați venit cu reformele : **votul universal și exproprierea** .Eu am opus reformelor dvs :**Colegiul unic,cu vot universal și împrumutul generală** (ca în 1864)

-**Vict.lamandi :** îmi permit să vă amintesc că **la 1914 ați votat împotriva**...

-**Cuza :**Da, am votat împotriva formulelor dvs !

-**lamandi :****Ați votat împotriva modificării Constituției...**

-**Cuza :**De sigur, pentru că eu ceream să se relizeze reforma imediat.d-ta ai putea să-mi privești cariera politică și să zici :< **bietul profesor Cuza ,fostul meu profesor, uite el se zbuciumă încă pentru asemenea chestiuni și teorii ,pe când eu om practic,stau pe banca ministerială** >(ilaritate)

-**lamandi :**Nu ați vrut dvs.**La 1919 , în timpul Blocului , erați stăpân** .L-ați făcut pe d.lorga președinte al Camerei și pe **dr.Lupu , ministru de Interne** [-----]

ACCuza / 14 dec. '34

≡Importanța doctrinelor în opera de legiferare și guvernare

...Tătăărăscu nu vrea "trăncăneli ideologice "?:

"Când a fost vorba să se stabilească **programul de guvernare** al acestei sesiuni - program scris în acest proiect de *Răspuns la Mesaj* -a ținut președintele Consiliului de Miniștri,**dl Gh.Tătăărăscu** ,împreună cu majoritățile ,o consfătuire,la 16 noiembrie ,consfătuire în care dl prim-ministru a declarat următoarele :< **Situația internă** deși nebănuț de mult ameliorată prin munca și rodnică noastrăactivitate, **este încă rea**. Ea reclamă , în primul rând, din partea tuturor ,**nu trăncăneli ideologice ,ci înfăptuiri de fiecare zi și de fiecare ceas**.>

..."Prin urmare ,**președintele guvernului** ,când este vorba de **cercetări teoretice**,le numește <**trăncăneli ideologice**.>Dar vedeți,**totul se răzbină în lumea aceasta** .Cine este lipsit de **cercetări teoretice,de cercetări de doctrină**,cine nu caută să privească interesele țării în lumina acestor doctrine și în lumina acestor teorii , **este expus la sterilitate sau la cele mai grave erori**."**Acesta este cazul dvs** cu proiectul de *Răspuns la Mesaj*, în care se cuprinde programul dvs de guvernare .**Vom analiza** , liniștit, pe rând, în puține cuvinte ,**fiecare reformă** pe care o propuneți ,**ca să dovedim** un singur lucru că, în primul rând,**era nevoie de " trăncăneli ideologice "** cum spune elegantul dvs prim-ministru.**Noi, cu" trăncăneli ideologice" , vom reduce programul dvs la foarte puțin.** "[----]

ACCuza / 14 dec. '34

≡Regimul parlamentar:între "dictatură națională" și "dictatura de partide"

[LD:ar fi foarte simplu pentru mine (cum este practicat de anumiți istorici)să expediez acest **galimatias doctrinar** în categoria confuziilor caracteristice obsesiilor și -de ce nu ? - a vârstei înaintate a preopinentului.Numai că trebuie să țin cont de **percepția contemporanilor** ,de **atracția atâtor tineri** către această doctrină,de pasul făcut de Goga către această doctrină ,de **succesele electorale** ale acestui curent care transformat în partid (PNC) , la următorul ciclu electoral (nov.'37),**va fi adus de Carol al II-lea la guvernare** .Chiar dacă nu în litera și chiar dacă nu în spiritul doctrinei cuziste,Carol va culege roadele acestui curent antipartidist ,când va întrona regimul său(1938)

[LD :ACCuza atrage,efectiv, în capcana retoricii sale pe democrați,care-l și aplaudă,proclamând credințele lui în "**regim parlamentar**" , după care explicând cum îl vede ,toarnă "**dușul rece** " : **regim parlamentar de dictatură națională !**

Pentru a explica cum urma să fie acest regim , el **descrie modelele** lansate în **Italia, Germania, Spania** , amestecându-le în creuzetul doctrinei cuziste .Pentru că , paradoxal ,**el nu vrea nici dictatură regală** (nenorocirea din Spania !) ,**nici dictatură personală** (nu avem un Hitler,

Mussolini !),dar ... **nici dictatura partidelor** (ca la noi !) ,ci **respectarea regimului parlamentar** .Iar în ce privește cum acesta funcționa la noi, **avea dreptate !** Pornește de la un articol al lui **Ștefan Tătăreanu** (fratele premierului !)din "**Veghea**" care milita pentru respectivele modele.]

-**Gh.Măcărescu** : Credeți că gazeta aceasta are mai mult de 100.000 de cititori ?Ce înseamnă aceasta față de întreaga populație a României ?!

-**ACCuza** : Eu nu spun că gazeta este răspândită,ci **vorbesc de mentalitatea** care se creează. Fiecare contribuie la **mentalitatea aceasta anarhică**.

Noi, în numele LANC ,**respingem aceste încercări de aventură constituțională** .

Noi stăm pe terenul nesdruncinat al **regimului parlamentar**.(aplauze unanime) .

Noi vom apăra cu toată energia **regimul parlamentar** .Noi credem că **nu există alt regim de guvernare al popoarelor moderne,decât regimul parlamentar**".(aplauze unanime) [---]

Când **stăm aici și vorbim** ,noi ne facem datoria în primul rând către Coroană,**pentru a nu inspira Coroanei anumite măsuri** care ar duce **Coroana, Dinastia și Țara** , cine **știe la ce nenorocire** .Noi avem datoria să ne gândim când facem o propunere ,ca ea să fie conformă cu interesele naționale."

...Modelul Hitler ,Mussolini=regim de dictatură națională

Autorul [Ștefan Tătăreanu] articolului din "Veghea" se întreabă :< **Ce punem în loc ?** >

Răspunsul este de o naivitate extraordinară :< **Să punem ceea ce a pus Germania și Italia !** >

"Ca și cum am avea pe **Mussolini** într-un buzunar și pe **Hitler** în alt buzunar !

Ce este în Germania și ce este în Italia ?

"Acolo există,în principiul său ,**un adevărat regim parlamentar** ,pentru că guvernul de acolo ,**guvernarea dictatorială** ,s-a ridicat din masele adânci ale poporului ,care **și-au ales un singur om să le reprezinte aspirațiile lor**.Acolo este un **regim parlamentar de dictatură națională** ,care a fost introdus în nenorocita Spanie de astăzi,când se plimbă **Regele Alfons al XIII-lea** prin hotelurile din Europa ,pentru că ,**printr-o simplă eroare** ,a crezut că poate **guverna Spania cu dictatura regală** a lui Primo de Rivera .

-**Cezar Spineanu** :Pot exista **parlament și dictatură** în același timp ?

-**ACCuza** :Dta desigur că aspiri la rolul de dictator în Parlament (ilaritate)**Noi rămânem așa dar neclintim pe baza regimului parlamentar** .**Cerem să se respecte acest regim** ,cerem să se respecte toate instituțiile acestui regim.De aceea, dle președinte, **nu trebuia să permiteți să se banalizeze discuția la Mesaj**:[-----]

...Falsificarea regimului parlamentar de către partide

"Nu vă cer decât un singur lucru : **să lăsați Parlamentul să funcționeze așa cum trebuie și să aplicați regimul parlamentar în realitatea lui** ;pentru că noi **nu am avut regim parlamentar, ci am avut regim de dictatură a partidelor** .

Este regim de dictatură a partidelor, când vine **Regele și numește un șef de guvern și îl însărcinează să formeze Parlamentul prin alegeri de partid**.Șeful guvernului face

Parlamentul, **dar acesta nu mai este Parlament !**

În această **falsificare a regimului parlamentar** ,**rezidă toate suferințele noastre** ;de aici **pornesc toate suferințele noastre** (aplauze generale)

Câtă vreme nu vom face ca să se aplice **regimul parlamentar** ,nu putem ieși din haosul acesta ;fiindcă va fi **pururi abuzul guvernării fără control,abuzul guvernării de dictatură a partidelor** .Noi ne ridicăm contra dictaturii partidelor, noi cerem Regelui , care este factorul constituțional superior , **să încredințeze viitoarele alegeri magistraturii** . (aplauze LANC) , **magistrații să prezideze alegerile , iar alegerile să fie libere** ."[.....]

" Noi cerem păstrarea Parlamentului, cerem MSRegelui **alegeri prezidate de magistrați** "

...Dictatură regală cu guvern de mână tare ?!

"**Guvern de mână tare** , cum spunea cineva zilele trecute ?**Guvern de mână tare** ,adică **MSRegele să-și ia răspunderea ,ca să numească pe cine știe cine, care ar veni să guverneze cu mână tare** ?Dar **guvernul de mână tare** duce la anarhie .S-a văzut în Spania.

...Desființarea partidelor ?!

[LD:atenție ! După opinia lui Cuza ,nu toate partidele trebuiau desființate .Nici într-un caz al lui ,care era partid "de doctrină "

O spune în concluzie, spre finalul discursului :**desființarea partidelor unite cu jidanii**, care au transformat statul român în "stat jidănesc"]

"**Ideea de desființare a partidelor**,ca măsură definitivă,**este o absurditate ?**

Ea se poate aplica momentan ,cum s-a făcut în Germania,de **Hitler ,și de Mussolini** în Italia , învestiți de națiile lor cu depline puteri .

Dar nu mă poți desființa pe mine ,și pe doi-trei prieteni,să gândim într-un fel anume.

Nu poți să desființezi un partid de doctrină,în aspirațiile și ideologia lui.

Prin urmare,**cei care vin să facă asemenea propuneri , sunt niște oameni care nu se gândesc** mai departe și **părerile lor nu au nici o valoare.** [-----]

ACCuza / 14 dec. '34

«LANC:"Statul Românesc al României Românilor"

"Iar în ce ne privește pe noi, din LANC, noi luptăm pentru **guvernul nostru** și pentru **Statul nostru românesc**,pentru "**Statul Românesc al României Românilor . "**

Dvs ați adus țara la **Statul Românesc al României jidanilor** și noi **voim să desființăm Statul acesta al dictaturii partidelor ,unite cu jidanii "** (aplauze LANC)

ACCuza / 14 dec.'34

20.)N.S.Ionescu (PNL) discurs la mesaj,16 dec.'34

Iosif Willer (P.M) - intervenții polemice

(DAD, MO 18, șed. din 16 dec.'34, p. 364- 368)

[LD: nu știu cine era acest Ionescu ,decât că era **avocat în Ardeal** și vechi parlamentar Lucra la **Sighet** .Fusese cândva **prefect** și a fost **președinte** al Comisiei interimare la **Tg.Mureș** (până la alegeri) .Era deci dintre **liberalii administrației românești**, cunoscător al situației . El dă o replică la propunerile **minorităților maghiară și germană**, de alcătuire a unei **Comisii parlamentare**, care să statueze regimul minorităților.

Considerând-o **o schimbare de tactică** ,datorată situației delicate în care se afla Ungaria , după discutarea **Memoriului iugoslav** (asinatele de la Marsilia) ,Ionescu dezavuiază atitudinea minorităților de la noi,remarcând noutatea **solidarizării germano-maghiare]**

Doc. integral - **fișier PNL-IX**

/Problema minoritară.Replică lui Roth și Willer /

/ Partide minoritare ? Nu! /

/ Cerințele minoritare - limbă, presă, școala, biserica - satisfăcute /

/ Minoritari în guvern : Nu! /

/ Minoritarii : cetățeni privilegiați. Ex. /

SN Ionescu / 16 dec.'34

«Replică lui Roth și Willer

Se urcă cu jenă la tribună , deoarece dezbaterea trenează de 3 săptămâni, dar dorește să sublinieze o chestiune care **a evoluat pozitiv**. Problema a fost pusă decisiv de către **reprezentanții minorităților** ,**Ludwig Roth** (germani)și **Iosif Willer** (unguri)

...schimbare de metodă

" Cine s-a ocupat de chestiunea minoritară, de la 1918 până astăzi,observă **o schimbare de metodă**.La început, minoritățile **aveau un ton războinic**, nu stăteau de vorbă cu guvernele noastre , întrebunțau metoda care , după cum se vede astăzi, n-a dus la nici un scop,**a reclamațiilor la Liga Națiunilor**, pentru toate lucrurile de nimic,sau metoda **congreselor minoritare** ,în care oameni ca **dl Brandsch** spuneau **că nu datoresc declarațiuni de loialitate**

față de Statul Român, pentru ca **mai apoi să facă parte din guvernul Iorga** ;

De la aceste metode, **au ajuns la simple declarațiuni**, făcute la aceste dezbateri de către cei doi reprezentanți, care, într-un chip **surprinzător, au absolut același conținut**. Aceste declarațiuni, **în aparență împăciuitoare**, sunt, după părerea mea, **cu mult mai periculoase** decât atitudinile războinice de care am avut parte până acum, din partea minorităților, și, după cum voi avea onoarea să vă dovedesc pe scurt, găsesc că **propunerea** care se face prin declarațiunile minorităților, **este inutilă, ilegală și periculoasă**. [----]

...declarația lui Willer

-**Ionescu** : Declarația lui Willer **face o vagă afirmație de loialitate**, vorbește de menținerea pe **terenul realităților**, dând dovadă de **sobrietate** ...

- **Willer** : " Dle deputat Ionescu, zeci de colegi s-au interesat dacă **declarația mea** este influențată de rezultatele de la Geneva, și am avut plăcerea să le arăt **aprobarea președintelui** nostru, **contele Bethlen**, datată 29 noiembrie, prin care aproba discursul meu. Prin urmare am obținut această aprobare **într-un moment când nu era vorba de Liga Națiunilor** ."

-**Ionescu** : Constată că la **câteva zile după Geneva**, s-a venit cu acea propunere, în aparență pașnică, **în fond periculoasă, de anchetă parlamentară**, care ar urma să **cerceteze** dacă statul român și-a făcut datoria față de minorități, și să dea acea **"Magna Charta a Minorităților"**, cum spune Hans Otto Roth într-un articol di "*Tageblatt*" de la Sibiu -

-**Willer** : Regretă că, deși s-a străduit să învețe foarte bine românește, **nu a fost înțeles**.

El ar fi dorit ca în acea Comisie să ia parte șefii de partide, " **ca să ne înțelegem cu toții în privința liniilor mari ale unei politici minoritare directe**."

-**Ionescu** : Când actualul prim- ministru [Tătăărăscu] era senator opoziționist, în 1926 -1927 [gouv. Averescu] a spus : **chestiunea minoritară trebuie scoasă de la ordinea zilei, ca o problemă de supralicitare a tuturor partidelor care se perindă la guvern și ar trebui ca în chestiunea minorităților, partidele românești să aibă o politică unitară**.

Orî este o mare deosebire între ce a spus dl Tătăărăscu și ceea ce spuneți dvs.

Nu ca partidele românești să aibă o poziție unitară, dar **că această politică să ne-o indicați dvs. , astăzi, dacă noi, ca stat, ne-am îndeplinit obligațiunile** care ne-au fost impuse prin **Tratatul minorităților !**

-**Willer** : Va să zică dvs **nu sunteți dispus să ne ascultați !**

▣Plângerile minoritarilor

-**Ionescu** : Plângerile minorităților se rezumă la următoarele : **starea materială tristă** în care se află aceste minorități, **când populația majoritară se zbate într-o stare materială mult mai tristă** (invocă discursul lui Crișan care a dovedit această realitate ; invocă faptul că minoritarii sunt ajutați de țările de origine) ; că **minoritarii sunt eliminați din funcțiuni** (invocă faptul că, **după 16 ani de la unire, acei funcționari nu știu românește** ; H. Otto Roth se plânge că un diriginte de poștă, care este **într-un partid hitlerist, a fost înlocuit !**) **că minoritarii se simt ostatici în țara românească**. "Cine cunoaște **populația maghiară din Ardeal, mai ales din secuime, știe că această populație este foarte bucuroasă că se găsește în țara românească**, că **i s-a dat pământ**, pentru că în Ungaria încă subzistă regimul latifundiar ." [----]

...ilegalitatea Partidelor minoritare

"Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate, în Statul Român, cu care stăm de vorbă **de la putere la putere**, adică minoritatea maghiară pe de o parte, prin organe pe care nu le are în chip legal, să stea de vorbă cu Statul Român.

Eu contest o valabilitate legală partidelor bazate pe naționalitate .

Partidele bazate pe naționalitate n-au drepturi de a exista într-o țară, pentru că atunci înseamnă să constituie **un fel de popor aparte**.

Cu cine, prin urmare să stau de vorbă ? Cu Partidul Maghiar sau cu Partidul German, cu biserica reformată sau cu biserica luterană ? Ca ce ? Ca personalitate juridică, care poate discuta cu Statul ? Prin urmare, iată că și din acest p.d.v. nu putem să admitem nici o discuțiune și nici instituirea unei comisii parlamentare .

Dar care sunt doleanțele dvs ? Sunt câteva .

-Willer : Dacă nu sunteți dispuși a ne asculta ,de unde

...limba minoritară

-Ionescu :Mai întâi este întrebuințarea limbii minoritare .Încetez să discut lucrul aceasta , dacă dvs nu pretindeți să vorbiți limba minoritară în administrație , justiție , școală .
[LD:atenție! când și cum pretinde Willer că a învățat limba română !]

-Willer :Am învățat limba română în administrația maghiară ,era datoria mea legală .

-Ionescu : Ai dvs nu voiesc să învețe limba română....

-Willer : Este inexact

-Ionescu :**Constituția** spune că limba oficială a statului este limba română ,iar în **Tratatul minorităților**, se spune același lucru,precizând ca minoritarul să-și întrebuințeze limba în materie religioasă și presă.

...presa

Presa maghiară are în Ardeal **de 10 ori mai multe ziare decât cele românești.**

...Justiție, Administrație ...

Cetățeni maghiari vorbesc în limba lor la judecătorie,doar avocații folosesc româna...

-Willer :Primiți cererile redactate în maghiară ?

-Ionescu : Acolo unde marile Puteri au înțeles să dea un avantaj special,I-au prevăzut în mod expres în tratatele de pace.De ex. Tratatul cu Cehoslovacia, a prevăzut constituirea regiunii autonome a rutenilor,unde sunt cca 400.000 ,cu un fel de Dietă pentru chestiunile locale. La Târgu Mureș , unde a fost 2 luni președintele Comisiei interimare (până la alegeri)nu a găsit, la peste 100 de funcționari, o dactilografă care să-i copieze corect un Raport scris în l.română ... Se primesc la primărie petiții ungurești, se rezolvă, li se răspunde...

-Willer :Cum puteți să spuneți așa -ceva ?

...Școală , Biserică

Statul român întreține în Ardeal ,**210 școli maghiare și 54 școli germane , și 307 secțiuni maghiare Noi suntem prea buni, și dvs abuzați !**Nu putem admite ca să ne terorizați cu întreruperile dvs, în care ne acuzați pe nedrept.La mine la Sighet, nu am biserică ortodoxă , iar bisericile dvs sunt peste tot.**Plângerile dvs sunt neântemeiate**

[LD:atenție! :după un schimb de replici , Willer părăsește incinta]

"Statul Român face mai mult decât era obligat ,întrucât întreține școli secundare și secțiuni maghiare și germane, pe lângă școlile secundare românești .[-----]

...Minoritari în guvern ?

Mai este o cerință a d-lor, care a fost exprimată voalat în discursul d-lui H.O.Roth .Partidului german i-a fost plăcut să-l aibă pe **Brandsch în guvernul Iorga**,și ar vrea ca situația să se repete.**Ghiță Pop** (PNT) a fost în **Lituania și Letonia** unde se practică,dar nu a prezentat un **Raport La noi,această experiență a dus la rezultatul că nu sunt mulțumite nici minoritățile, nici guvernele** care primesc asemenea subsecretari de stat ,sau asemenea miniștri minoritari. De ce ? Pentru că **minoritățile acuză pe cel ce intră că trece de partea guvernului** și părăsește pe frații săi pentru anumite avantaje de putere .Dovadă, dl Brandsch care ,de când a fost subsecretar de Stat a tăcut cu desăvârșire ,nu mai vorbește nici la congresul minoritarilor de la Geneva, și nu mai publică nimic în ziarele germane .**Iar guvernele sunt nemulțumite , pentru că domnii aceștia au pretenția de a se permanentiza la guvern ,ar fi niște miniștri permanenți** ...

SN Ionescu / 16 dec.'34

#Greșelile partidelor românești

"S-a făcut o greșeală enormă din partea partidelor politice ,încurajând o politică de veșnice pertractări cu minoritățile , în speranța celor câteva mii de voturi .

În primul rând, **partidele politice le acordă**, fără luptă, **locuri în Parlament**, pe listele **guvernamentale**, făcând **diferite cartele electorale**.

În al doilea rând, organele fiscale ale statului, **le strâng dările către biserici**,

În al treilea rând, **li se îngăduie să se folosească de averea așa-numitei "universități săsești"** care este **o comunitate de avere**, care a fost **luată de la poporul român** cu obligațiunea **să se întrebuițeze spre folosul tuturor locuitorilor** de pe teritoriul acelei regiuni.

Ori ea este acum întrebuițată exclusiv în folosul sașilor.

Legea unguerească, care favoriza oarecum elementul românesc, este călcată în picioare de aproape de 20 de ani, **nu se mai fac alegeri pentru dieta universității săsești**, pentru că astăzi majoritatea ar fi de partea românilor, și în acest caz **această avere ar trece de la sine în mâna Românilor**.

Ei bine, aceasta este **o dovadă evidentă de favorizare** și noi vom cere să se aplice

Legea de la 1876 a lui Coloman Tisza (vii aplauze la majoritari), pentru ca, în chipul acesta, să se dea **elementului românesc averea răpită de sute de ani** și, în felul acesta, **să înceteze persecuțiunea** nu a minoritarilor, **ci a propriilor noștri frați.**"

(vii aplauze la majoritari)

SN Ionescu / 16 dec.'34

21.) **C. Tătăranu** (raportor) **discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

Madgearu, Călinescu - intervenții polemice polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34, p. 375- 380)

[LD :deputat de R. Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării**, pe care o raportează la **soluțiile avansate de partidele din opoziție**. Este în impas față de formula **statului țărănesc**, provocând la oarecari clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială "noi" - "voi"**]

Document integral - **fișier PNL**

Problematizat la fișiere **Guvern, Sistem de partide, Monarhie, etc etc**

/Monarhia - pivotul solidarității naționale /

/Încrederea partidului și majorității în guvernul Tătărescu

/Avertismentele prezentului : asasinatul politic , revizionism , război /

/ Generațiile /

/Pericolele extremismului : internaționalist (stânga) - naționalism (dreapta)

/ Partidele mici : PRȚ / PNL-g / LANC /

/ PNȚ - "statul țărănesc" : concepția proprietății - comunistă ; lupta de clasă ; formula electorală /

/ Programele PNL versus PNȚ : romantism versus realism ; politici sanitare ; agrare ; școlare

/ **Parlament - reformarea metodelor /**

/ Administrație / alegeri locale / despoliticianizare /

/ Politica externă /

/ Răspunsul la Mesaj - fixarea răspunderilor : **armonie socială ; solidaritate națională /**

Tătăranu / 17 dec.'34

▣ **Regimul parlamentar românesc**

[LD :sesizează carențele parlamentarismului românesc ; are dreptate privind schimbarea de metode și modalități ; dar cred **exagerată blamarea discuției la Mesaj**, în care se puteau imprima marile direcții , controlul executivului și educația politică și civică a tuturor .

Altfel, **Parlamentul riscă să devină o anexă a Executivului**, așa cum s-a și întâmplat , treptat , în legislatura PNL. Mai comod pentru guvern, dar cu scăderea funcțiilor parlamentare.

De asemenea , duce prea departe **critica exclusivă a PNȚ** , și în această domeniu.]

"S-a zis și se zice încă foarte persistent , că **instituția parlamentarismului este perimată** , că **forme noi trebuie căutate** , pentru înlocuirea acestei instituții.

Să fie oare adevărat ? **Să fie oare instituția de vină sau noi** , care trebuie să fim în slujba ei ?

...Nevoia de adaptare la ritmul nou

"Războiul a mărit ,în mod manifest,și **ritmul problemelelor economice , sociale și politice** și a mărit și **trepidația vieții**, în general.

Este incontestabil că ,dacă **instituția parlamentarismului rămâne în esență aceeași**,nu este mai puțin adevărat că **noi, care suntem slujitorii ei, trebuie să ne schimbăm metodele ,să ne adaptăm noului ritm economic, social și politic.**

...Absența discuțiilor și soluțiilor la Comisii

"Este cert că dacă **problemele se pun într-o tot mai trepidantă viteză** în cercetarea acestui mecanism parlamentar ,**nu putem rămâne cu vechiul sistem formalist** ,nu putem continua cu o **discuție la Mesaj de o lună de zile** și cu **absența totală din discuțiile în comisii ,absența totală de eforturi pentru găsirea de soluțiuni** pentru atâtea probleme care se pun.

" Este incontestabil că dacă judecăm după manifestările disparate ,dacă judecăm după exemplele izolate ale diverselor națiuni, **putem fi înșelați în judecata noastră.** **Nu instituțiile sunt de vină** , dacă noi nu ne putem ridica la înălțimea lor.

...Nămolul demagogiei

"La noi este necesar **să schimbăm această temelie a parlamentarismului** , și această temelie **se cheamă democrație** , care a fost **roasă de nomolul demagogiei** revărsat de politica dvs ." (aplauze la PNL)[-----]

Tătăranu / 17 dec.'34

▣Parlamentarii :mandatarii trecutului ,în slujba viitorului

" În credința că **solidaritatea socială** de care azi , mai mult ca oricând, poporul are nevoie ; că **solidaritatea națională în jurul Coroanei** va fi și azi și mâine o realitate ;

în credința că vom găsi la acest neam **posibilitățile de a învinge greutățile** ,convins că **această țară nu aparține nici unui om, nici nouă, nici dvs,nici generațiilor azi în viață** - căci noi nu suntem decât deținătorii vremelnici ai destinelor ei ,**suntem mandatarii trecutului în slujba viitorului** -și că ne vom face pe deplin datoria,trecând **acest sfânt patrimoniu , moștenire a trecutului ,în mâna celor ce vor veni după noi** ,cu aceste considerațiuni **vă rog să binevoiți a vota proiectul de Răspuns la Mesajul Tronului "** (aplauze prelungite la majorități)

C.Tătăranu / 17 dec.'34

22.)**Vict.Iamandi** (PNL, subsecretar de Stat) , **discurs final la Mesaj, 17 dec.'34**

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LD:discursul lui Iamandi este un impresionant tur de forță în istoria perioadei postbelice.

Dar nu este un bilanț glorios,ci este **o veritabilă reglare de conturi** cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare .

Metodic și necruțător, Iamandi face **procesul adversarilor politici**:pune la zid PNL-georgist ; critică ,lăsând o șansă la rotativă, PNT;proces în care clarifică toate aspectele legate de **tradiția, realizările,doctrina și programul PNL.**

Miza pare a fi **oferta binevoitoare,acceptarea condiționată a rotativei** celor două partide **"guvernamentale "**

Punctual,meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .Dar ...reușește performanța ca ,după un discurs amplu, presărat cu polemici și paranteze ,**să nu pomenească** decât formal **numele lui Dinu Brătianu**, ca conducător al PNL .Sincer sau la fel de formal,Iamandi **preferă să invoce spiritul tutelar al lui IGDuca** .Exceptându-l pe Tătăărăscu , pe care îl apără de anume critici, **Iamandi nu vorbește despre guvern, despre miniștri** , încât **discursul** său este mai degrabă **de lider de partid**,deseori ca p.d.v. personal, **nu guvernamental..]**

Sublinieri, problematizări, supratitluri ,colorări , îmi aparțin

Doc.integral, **fișier PNL IX** .Extrase problematice la **fișier Guvern, Sistem de partid,ș.a**

/Consens parlamentar / solidaritate guvernamentală :
Monarhie Politică externă Armată
/ Parlament , parlamentarism / prestația parlamentară a PNȚ /
/Bilanț la un an de guvernare : încrederea Coroanei / ordinea și siguranța /
reprimarea mișc. extremiste , teroriste /
-lamandi -Madgearu (polemic) : politici economico-financiare /
-lamandi -Madgearu (polemic) : politici școlare /
-lamandi -Madgearu (polemic) : muncă și ocrotiri sociale /
-lamandi -Madgearu (polemic) : disfuncții, conflicte în PNL și PNȚ /
-lamandi -Madgearu (polemic) : Situația din PNȚ /
/Administrația / legea administrativă ('25, '29) : regionalism - federalism - tradiție /
/Naționalism / Naționalism exclusivist / Colonizări / Minorități / Evrei /
/ Naționalizarea orașelor / Naționalismul real /
/ PNL-gorgist / Gh.Brătianu -lamandi / Gh.Brătianu -PNL / Brătianu -Restaurația /
/ PNL-1 -Carol II / PNL-2 Carol II / Gh.Brătianu -Garda de Fier /
/ PNȚ - etape, evoluție, doctrine, guvernări / PT- PNR -PNȚ /
-lamandi -Lupu (polemic) : *stat țărănesc*
/ Regim democrat : stare de asediu - cenzură /
/ Autoritatea de Stat - libertatea democratică /
/ Liberalismul românesc - intervenționismul de stat - regimul proprietății /
/ Sarcinile guvernării PNL- Răspunderile /
Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣**Consens parlamentar .**

...**Monarhie**

[LD :plătește poliță grea lui Gh.Brătianu ;ignoră murmurul anticarlist dinspre PNȚ]
" Din îndelungatele debateri ce s-au făcut asupra Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului,
trebuie să constatăm , în primul rând ,**călduroasa manifestare de devotament față de Coroană
din partea tuturor** aceluia care s-au perindat la această tribună.
**A lipsit doar din această generală manifestare de devotament și de încredere necondiționată
față de Coroană ,glasul grupării lui Gheorghe Brătianu** "[-----]

...**Politică externă**

[LD :nu ține seama de rezervele unora față de politica lui Titulescu ; ignoră alte opțiuni în
problemă]
" **Aceeași solidaritate** și aceeași **unanimă manifestare** de încredere **din partea tuturor** ,
le desprindem din aceste debateri cu privire la **politica externă a țării** ,
ale căruia **continuie succese** , făurite , în primul rând , de **strălucitul nostru ministrul de
externe** , d-l **Nicolae Titulescu** (aplauze prelungite , ovații) ,
în jurul căruia stă permanent **sprijinul guvernului întreg** ,
constituie o garanție temeinică pentru asigurarea păcii și pentru securitatea Statului ."

...**Armata**

[LD : nu ține seama de scandalul Skoda și de alte nereguli la armată]
" **Pe același plan de atenție și de sollicitudine** neclintită ,**din partea tuturor reprezentanților
diferitelor partide și grupări** ,care au venit să-și spună cuvântul la această discuție , a fost
așezată **armata țării** ,căreia i s-a mărturisit nu numai **simpatie și o încredere** , explicabile în
forțele ei ,dar și **hotărârea unanimă** de a o face în stare să răspundă înaltei sale misiuni
de **salvgardare a păcii** și de păstrare intangibilă a hotarelor țării "[-----]

▣**Receptare guvernamentală**

LD : este interesant că **Virgil Madgearu, dr Lupu ,Petre Andrei** - care nu luaseră cuvântul la
Mesaj -îl întrerup,îl sâcăie, îl contrazic. Nu știu dacă Maniu, Mihalache asistă]

"Guvernul nu poate decât să-și arate **complecta satisfacție** că **cel puțin pe aceste chestiuni de capitală importanță**, devotamentul neprecupețit către **Coroană**, apărarea **politici externe**, sprijinirea **armatei**, **toate forțele politice ale țării sunt aliniate pe același front al solidarității** și al hotărârii **de a-și face datoria până la capăt**" (aplauze la majoritate) [---] "

#Absența vocii oficiale a PNȚ

[LD: observația lui este corectă. "**Boicotul parlamentar**" - introdus de PNR (apoi de PNȚ) în viața politică a țării ,preluat ,apoi, și de PNL și alte partide -**a devenit o armă de presiune** Dacă pentru partidele antiparlamentare ,antipartidiste ,acest lucru ar fi fost firesc, pentru partidele democratice ,mai ales cele "gubernamentale", a avut grave consecințe ducând la slăbirea încrederii în mecanismele sistemului **democratic.**]

Discuția mesajului ,**deși a ținut atât de mult ,deși** de la această tribună **s-au perindat nenumărați oratori ,a fost lipsită în anul acesta de cuvântul** cel puțin al reprezentanților **autorizați ai opoziției celei mai numeroase** din această Cameră ,**ai PNȚ .**

"Din această cauză,suntem puși în situația de **a nu cunoaște exact care sunt opiniile acestui partid de guvernământ** asupra tuturor problemelor importante și de astăzi și de mâine ale Statului nostru,**și suntem siliți să constatăm că din diversitatea opiniilor și a contradicțiilor** -adesea ori constatate -**nu am putea ajunge la convingerea că PNȚ se găsește în măsură de a putea să-și spună cuvântul** cu toată hotărârea și asupra situației politice și asupra obligațiilor pe care această organizație înțelege să și le ia în fața țării "[-----]

lamandi / 17 dec.'34

▫Sarcinile guvernării PNL-Răspunderile

Constituim o masivă realitate în viața publică a țării ,și stăpânind guvernarea,creem condiții de dezvoltare zilei de mâine, asigurând **continuitatea evoluției economice, sociale, politice ale statului nostru .Vom căuta să întărim în toate direcțiile poziția statului nostru**

...Purificarea moravurilor

"Crearea unei **atmosfere morale** , sub stăpânirea căreia se poate înfăptui durabil toate operele mari .**Trebuie să scăpăm această țară de apăsarea atâtor învinuiri** care exasperează conștiința publică.**Trebuie să ajungem la o purificare a moravurilor ,pentru a da clasei noastre conducătoare întregul prestigiu** de care are nevoie,pentru ca ,prin puteri unite ,**și cu înțelegerea deplină a rolului** pe care-l are **să poată sta cu fruntea sus și cu fața senină** înaintea milioanei de cetățeni ai acestei țări ,care așteaptă de la noi mântuirea .
(aplauze prelungite și repetate)

"**Suntem convinși că îndeplinim cu adevărat o misiune istorică;**suntem convinși că **legăm glorioasele tradiții ale trecutului PNL ,de prezent și le proiectăm în viitor ;suntem convinși că partidul acesta** care a trecut prin atâtea greutăți,pentru unii semne de prevestire a sfârșitului ,**ridicându-se din ruini** pe culmile de sus ale creației ,că **partidul acesta ,care a pus la temelia guvernării sale personalitatea ilustră a lui IG Duca,va găsi ,în sângele nevinovat** care a curs la Sinaia,și în sufletul marelui nostru conducător,**care ne stăpânește de dincolo de zări, noi și decisive forțe ,pentru a ajunge la realizarea întregului nostru program de guvernământ,înălțând țara și mărind ,** înaintea timpului ce vin , **vrednicia morală a neamului nostru**" (Majoritatea aplaudă, ovaționează, strigă bravo, în picioare)

Victor lamandi / 17 dec.'34

Vacanța de Crăciun

23.)Revista " *Parlamentul românesc* ",31 dec.'34

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , nr. 157-160 , nr aniversar , 31 dec.'34)

▣Jubileu de 5 ani

[LD :important că Parlamentul -ca instituție - a fost oglindit în această revistă,îndeplinind un rol de educație politică cetățenească .Pe de o parte, era (și este)mult mai greu de parcurs voluminoasele tomuri ale Monitorului Oficial ,cuprinzând stenogramele a tot ce se spunea la tribuna parlamentului .Pe de altă parte, revista a avut profilul unui "magazin istoric",pentru regimul parlamentar românesc, cu numere dedicate punctual unor probleme importante, cu prezentări de partide și lideri ,cu "cazuri" la ordinea zilei , ș.a.Nu pot spune că a fost la înălțimea prestațiilor parlamentare ale oamenilor politici ai vremii , și nici că a avut totdeauna o ținută "obiectivă]

Revista a împlinit **5 ani de la apariție** ;are **5. 000 de cititori de elită** ;a avut ca preocupare constantă **problemele mari ale Țării și Națiunii** ,cu atenție pe **slujitorii vrednici ai României** , indiferent de culoarea politică.Considera că nu a omis pe nimeni nici de la elogiul nici de la critici .

A recunoscut dintotdeauna meritele **Brătienilor** ;

A prețuit cu absolută dezinteresare marile calități patripootice ale mareșalului **Averescu, Iuliu Maniu, Nicolae Iorga, Octavian Goga, C.Argetoianu, Ion Mihalache, ACCuza, Gh.Brătianu,** etc etc...

A vrut să fie **o oglindă obiectivă a lumii și vieții politice a României** , urmărind marile interese românești.

- **CICBrătianu** - noul șef al PNL ;

-**IGDuca** - scriitorul ;

-**"Cazul Stere "** -Radu C Brumă

-**Maniu** despre revizionism - o mare ședință parlamentară ;

-**Polemica Iorga -Giurescu** - D.I.Suchianu

-**ACCuza** " *Parlamentarismul nostru* "

-**PPNegulescu** : " *Reformele timpului* "

-**M.Manoilescu** : " *Național-corporatismul* "

-Iuliu Pascu " *Stat țărănesc* " , " *Stat capitalist* " , " *Stat corporatist* "

-N.Persona : " *Numerus clausus* "

-Constant Georgescu : " *Noul regim al comerțului exterior* " ș.a.ș.a.

Rev " **Parlamentul Românesc** " / 31 dec.'34

▣Comentariu revistei

...absența guvernului din Parlament

În această sesiune, s-a remarcat **absența permanentă a guvernului de la lucrările parlamentului**. Banca ministerială a fost ocupată , aproape tot timpul, de **Al.Lapedatu**

(la Senat) și de **Vict.Iamandi** (la Cameră) .Chiar când a fost mai populată ,

banca ministerială era ocupată de **subsecretarii de stat** .

Unde sunt miniștrii ? Ce fac ei ? Dar primul ministru ?

Nimeni nu pare a observa această **inadvertență a guvernului față de națiune !** (p. 53)

...demisii parlamentare motivate

/ **Simeon Mehedinti** ales pentru Cameră (nov.'33) ,a demisionat .

Inițial ,n-a vrut să explice gestul.Acum explică că **a demisionat fiindcă nu crede în eficacitatea regimului nostru politic !** Parlamentul - spune el - **nu poate fi util decât** atunci când **statul este condus de un adevărat " om de stat" , cu autoritate .**

Invocă definiția lui **PPCarp** : < **Corect în viața politică și dezinteresat în viața publică** >

Pe lângă aceasta ,omul de stat trebuie să mai aibă și **o concepție clară despre nevoile statului** Prin atitudinea sa într-o chestiune capitală , **răposatul Duca își nimicise singur orice urmă de autoritate** .Făcuse ceea ce se numește o " tumbă" .Astfel de salturi , în politică, sunt **mortale** .

...Duca intenționa să redea parlamentului rolul său .

/ AI.P.Necșești (subsecretar de stat în gov,Duca) spune că , după o lungă opoziție, când PNL a venit la guvern în nov.'33 , Ion Duca a crezut că este potrivit să afirme (în declarația de la inaugurarea guvernării) **necesitatea de a restaura parlamentarismul și de a-i reda rolul cuvenit într-un regim constituțional.** Vechi parlamentar, dibaci și înzestrat orator politic, el își consacrase toată activitatea parlamentară din 1928-1933, ca opozant, cu talent, cultură și experiență politică.

...Tătăărăscu nu-i continuă intenția

Din balta de sânge în care zăcea, **programul politic al lui Duca, a fost cules de actualul șef de guvern, Tătăărăscu, așa cum a declarat el la inaugurarea guvernului.**

Dar el pare a nu fi auzit și șoapta pe care, dincolo de hotarele morții, **spiritul de pătrunzătoare intuiție politică a lui Duca o strecura** peste realitatea însângerată.

Tocmai el, care crezuse în virtuțile parlamentarismului, **a căzut victimă unui gest criminal, zămislit din reacțiunea acelor care ar fi vrut să pătrundă în Parlament și fuseseră împiedicați.**

Dacă ar fi trăit, Duca ar fi făcut, poate, **suprema recomandare să lase vieții parlamentare întreaga libertate încât, la lumina zilei, în judecata opiniei publice, să se verifice curente, să se afirme valorile, să se înlăture nechemații, să se înalțe talentele "**

23.a.) ACCuza (LANC)

▣ "Parlamentarismul nostru ?"

(Rev." Parlamentul românesc", an V , 31 dec.'34 , p.28-29 + semnătura autografă)

[LD: revista are o suită de interviewuri , anchete, comentarii , cu colaborarea parlamentarilor și liderilor politici. **ACCuza** răspunde la întrebarea pusă. O face în stilul și prin prisma **obsesiei sale antipartidiste** , într-o **argumentație sui-generis**, în care **confundă deliberat instituții și noțiuni** , scoțând dictaturile ca " legitime" iar **guvernările prin partide, " falsificatoare "**. Subiectiv și interesat, el apără cu insistență , **dreptul lui de a fi în Parlament**, de a-și expune părerea, **militând contra parlamentarismului democrat]**

-Are adversari. Are dușmani. Are insultători. Nu are critici.

Pe fiecare zi , **răsare câte unul - nu critic ci clevetitor - care găsește ceva de zis contra parlamentarismului nostru.**

Se agață de vreo ședință a Camerei sau a Senatului. Găsește că ceea ce s-a discutat acolo , a **fost pierdere de vreme.** Că, în genere, **regimul parlamentar e prea scump !**

Dar nu se întreabă : **ce este regimul parlamentar, în principiu ?**

Cu ce s-ar putea înlocui ?

Care este **caracterul regimului parlamentar românesc ?**

Voi căuta să răspund la aceste trei întrebări .

ACCuza / 29 dec.'34

-Regimul parlamentar = cârmuirea de sine a nației

"Regimul parlamentar este cârmuirea de sine a nației , prin discuțiunea liberă a intereselor sale, și controlul activității guvernului. [-----]

-Dictatura = regimul contrar

Cu ce s-ar putea înlocui el ? **Cu regimul contrar, de sigur. De cârmuire fără control și fără răspundere , a unui " guvern autoritar "** , într-un cuvânt : **DICTATURA !**

Dar cine să instituie dictatura aceasta ?

Nu sunt decât **două puteri pentru a o realiza : REGELE sau NAȚIA .**

/Dictatura regală

Dictatura regală - face ca **toată răspunderea greșelilor**, sau chiar **întâmplărilor nenorocite**, să cadă în sarcina Regelui. Care ar plăti cu pierderea tronului sau **cârmuirea greșită** a dictatorului pe care l-ar institui.

Ex. situația de azi a **Regelui pribeag a Spaniei**, de pe urma guvernării dictatorului său **Primo de Rivera**.

/Dictatura națională (Hitler, Mussolini)

Dictatura națională - precum este aceea a **Ducelui Mussolini**, în Italia și a **Fuhrerului Hitler**, în Germania - înseamnă, în fapt : **tot cârmuirea nației prin ea însăși, încredințându-și destinele unui conducător**, care s-o guverneze cu **puteri absolute** ;

Prin urmare, în zilele noastre, oriunde ne-am întoarce :

NAȚIUNILE ÎNȚELEG SĂ SE CÂRMUIASCĂ DE SINE. IAR REGIMUL PARLAMENTAR ESTE FORMA FIREASCĂ ȘI ESENȚIALĂ A ACESTEI CÂRMUIRI."

/Dictatura partidelor

Dar la noi ?

ÎN ROMÂNIA, REGIMUL PARLAMENTAR ESTE, ÎN FOND, DICTATURA PARTIDELOR, EXERCITATĂ ÎN FORME PARLAMENTARE, PRIN FALSIFICAREA VOINȚEI NAȚIONALE.

"Falsificarea constă în faptul că partidele sunt chemate pe rând de Rege, ca să prezideze alegerile, la care impun națiunii pe reprezentanții lor de partid, înlăturând cu aceasta orice control constituțional al guvernării și orice răspundere.

«Singura stavilă : controlul parlamentar

"Singura stavilă ce se pune astăzi **acestei dictaturi de partid**, este **tribuna parlamentară liberă**, de pe care, acei care nu aparțin partidului de la guvern, vin să-i denunțe abuzurile. Avem așa dar, **abuzul dictaturii partidelor**, **ca fond**, și **controlul parlamentar**, oricât de slab, **ca formă**. Dar iată acum ce se întâmplă :

"Reformatorii constituționali" - care se vede clar că nu știu ce fac -caută, prin toate mijloacele, să **discrediteze tocmai dezbaterile parlamentare**, **singura garanție care ne-a mai rămas împotriva dictaturii partidelor**. În loc să lupte pentru a o desființa pe aceasta .Absurd !

«Singura soluție: reforma electorală

Pentru noi : **Reforma parlamentarismului românesc**, este **înlăturarea alegerilor de partid**, pentru ca nația să-și poată exprima liber voința . Atât !

Cu aceasta, **se va fi pus capăt dictaturii partidelor** -guvernării anonime și fără răspundere a **politicianilor din cluburi** - care ne-a adus la starea de azi ,**primejduind interesele superioare de existență ale națiunii românești** .

Ca totul să reîntre în ordine : **Parlamentul, parlament .Guvernul ,guvern. Regele , rege . Nația , națiune "**

ACCuza / 29 dec.'34

23.b.)M.Manolescu,(Liga național - corporatistă),31 dec.'34

(fost ministru, fost guvernator BNR)

(Rev." Parlamentul Românesc" , an V, 31 dec.'34 , p. 36)

...Veacul solidarității naționale

Fiecare veac are **o ambianță comună** tuturor țărilor și anumite **imperative comune** care pornesc din condițiile de existență în fiecare fază a istoriei sale.

Condițiile biologice ale omenirii de azi, **îndreaptă toate popoarele** spre organizare a lor **într-un spirit de solidaritate națională**, necunoscută până astăzi.

Din acest imperativ al organizării, **derivă toate instituțiile politice și sociale noi** care **au triumfat și s-au impus** de la război încoace .

Manoilescu / 31 ec.'34

Stat corporatist

"Național -corporatismul românesc este expresia unei conștiințe politice și a unei intuiții sociale care tinde să se realizeze într-o nouă formă de stat .

"Noul stat trebuie să realizeze coordonarea și continuitatea eforturilor naționale prin autoritate .Noul stat se va sprijini , înainte de orice,pe categoriile de muncă și de gândire care sunt corporațiile naționale ."

Manoilescu / 31 ec.'34

-Parlament corporatist

"Corporațiile de ordin cultural și social,vor fi reprezentate în Senat,care va fi compus astfel din trimișii bisericii, armatei, magistraturii ,sănătății publice, învățământului și artelor .

Corporațiile de ordin economic, vor fi reprezentate în Cameră ,care va fi compusă din reprezentanții aleși ai agriculturii , industrie, meseriilor ,comerțului și băncilor.

Cele două adunări legislative , își vor face echilibrul reciproc,ținând cumpănă între interesele materiale și între interesele ideale ale națiunii.

Senatul va fi și un arbitru plin de autoritate și de pondere în conflictele de interese economice care s-ar putea naște în Cameră ,el fiind, prin compoziția sa, în afara acestor interese și pe deasupra lor. "

Manoilescu / 31 ec.'34

-Guvern autoritar :primul ministru

" În planul de reorganizare național-corporatistă a statului,guvernul își va avea asigurată libertatea de mișcare prin puteri constituționale deosebite date șefului guvernului și prin stabilitatea ce i-ar asigura-o faptul că el n-ar putea fi răsturnat de Parlament decât cu o majoritate de două treimi.Miniștrii ar fi numai colaboratorii și subordonații săi.

Manoilescu / 31 ec.'34

Liga național-corporatistă

" Național -corporatismul nostru, a cărui doctrină a fost expusă de noi pe larg în volumul apărut acum la Paris, Le siècle du corporatisme ,este o formulă menită să înlocuiască institutiile democratice învechite ,fără a cădea în dictatură , care nu poate fi un sistem politic definitiv.

" Liga național-corporatistă care este instrumentul de realizare a acestei doctrine și a acestui plan de reformă ,găsește în rândurile tineretului intelectual al țării , pe care îl animă grija românismului amenințat ,o adeziune atât de promițătoare ,încât poate privi cu indiferență situațiile politice trecătoare care preocupă atât de mult pe alții "

M.Manoilescu / 31 dec.'34

23.c.)PPNegulescu ,Reformele timpului ,31 dec.'34

(fost ministru,în gov.Averescu,fost președinte al Adunării Deputaților)

(Rev." Parlamentul românesc" , an V , 31 dec.'34 , p. 10-15)

[LD:Atenție ! am dus acest doc.și comentariu ,la introducerea de capitol,fișier Parlaament I

Să nu repeți.

Revista a editat numărul jubiliar ,ca un memento de meditație, de reculegere , de retrospectivă, de sinteză, la problemele acute cu care era confruntată societatea românească . Directorul revistei i-a propus lui PPNegulescu să-și aducă contribuția .

Mărturisesc admirația pe care o am față de autorul "Destinului omenirii " la care, probabil, medita sau scria încă de pe atunci -și marea influență ce a exercitat-o asupra mea, încă din studenție,peu problematica doctrinelor politice.

Prima mea carte de acest gen ,citită în separeul bibliotecii Facultății de Istorie,închisă cu lacătul la gratii,carte ce mi-a produs și primele mari îndoieli, primele mari întrebări, privind istoria

oficială care ni se preda la facultate De atunci însă, știu cât de tare s-a iluzionat și PPNegulescu !
Acum îi consemnez gândurile din 1934]
PPNegulescu / 31 dec.'34

#Criza parlamentarismului

"În adevăr, **vechea credință în virtuțile parlamentarismului**, **nădejde mari** ce se puneau la început într-însul, **au scăzut treptat**, și nu mai au astăzi **tăria de altădată**.
Obiecții, a căror valoare nu se poate nega, **se ridică cu zgomot împotriva-i** ;
fapte, a căror realitate nu se poate contesta, **îl pun**, uneori cel puțin, **în situații grele**.
Edificiul ce adăpostește **viața politică a statelor constituționale** a început astfel să **trosnească**, în chip neliniștitor, din toate încheieturile.
"Forme nouă de organizare își fac, cu grabă și cu îndrăzneală, **aparitia**.
Și dacă îndoielele, cu privire la așezămintele de până acum, **sunt desigur penibile**, pentru **cei ce le-au mai păstrat** un grad de **încredere și de simpatie**, **temerile**, cu privire la cele ce se îngrămădesc să le ia locul și care nu se vede încă bine unde vor duce omenirea, **nu sunt mai puțin chinuitoare**."

...gânditorii ar trebui să se pronunțe

"În atmosfera turbure pe care o creează frământările din ce în ce mai accentuate, de acest fel, **rostul gânditorilor se înțelege de la sine**.
Alături de oamenii de acțiune, dacă nu și mai mult decât ei, **oamenii de cugetare sunt datori să aducă un cuvânt de lămurire**, pe care faptul că nu iau parte, în mod direct, la luptele ce se dau în toate aceste privințe, cu atâta pasiune, **îl poate face mai dezinteresat și mai obiectiv**. "
"Că regimul parlamentar este forma cea mai înaintată a democrației contimporane, **nu mai satisface astăzi pe mulți**, e un lucru prin care **nu câștigăm nimic**, să-l ascundem
"E mult mai util să cercetăm ce voiesc cei ce sunt nemulțumiți de el."
PPNegulescu / 31 dec.'34

...Curentele de reformare parlamentară

"Unii dintr-înșii se mărginesc să reclame reforme capabile să înlăture neajunsurile, destul de numeroase și destul de mari, **de care suferă acest regim**.
Alții, socotind că el n-a adus popoarelor mai nici unul din foloasele făgăduite, **cer înlocuirea lui cu alte forme de viață politică**.
Nu puțini, în sfârșit, **văzându-l deja înlocuit** în unele state europene, cu așa numite "**regimuri de autoritate**", nu mai cred necesar nici măcar să-i cânte prohodul, ocupați cum sunt **să ridice în slăvi noile așezăminte**.
"Ce valoare au aceste păreri, aceste atitudini, **aceste încercări**? Și unde pot ele să ducă popoarele ce, **cu o rezistență morală și materială redusă** considerabil de **grava criză economică** prin care trec, **ascultă, obosite și dezorientate**, și par să fie **gata să se supună**, cu **resemnare**, **la orișice experiență**, oricât ar fi ea de riscantă ? "
PPNegulescu / 31 dec.'34

▣Democrația ca autoguvernare

"Ca concepție teoretică, **democrația a inspirat doctrinarii politici**, când a apărut, **o admirație fără margini**.

...desamăgiri și explicații

Când a devenit însă o realitate practică, **încrederea în eficacitatea ei**, care se presupunea, la început, că trebuie să fie miraculoasă, **a scăzut foarte repede**.
Și nu numai pentru că **asa au fost oamenii dintotdeauna**. Ei n-au **prețuit**, în adevăr, nici o dată, **fără nici o rezervă, decât numai lucrurile pe care nu le aveau**.
Era însă, în cazul de care vorbim, ceva mai mult; era faptul că **noul regim politic nu da rezultatele ce se așteptau de la el**.
"Numai că **cei ce aveau dreptate când făceau această constatare**, **greșeau când socoteau**

că de vină era **numai regimul politic** ce nu-i mulțumea. Ei nu înțelegeau că pricina ineficienței lui relative **trebuia căutată**, mai mult, în **lipsa de pregătire a popoarelor**, ce nu se puteau servi de el așa cum se cuvinea."

PPNegulescu / 31 dec.'34

...nepregătirea oamenilor de jos.

"Nu mai încape, în adevăr, nici o îndoială, pentru oricine a studiat cu ceva mai multă luare aminte istoria, că **democrația s-a născut pre devreme și a surprins marile mase ale națiunilor prea puțin pregătite ca s-o primească.**"

Nici evoluția lor intelectuală, nici evoluția lor morală, **nu erau destul de înaintate**, ca să le permită ca să se guverneze singure, în mod real și cu succes, așa cum cerea noua formă de organizare a vieții lor politice.

Cum era să se guverneze singuri, cu adevărat, micii plugari, micii meseriași, negustorii ambulnți, ciobanii, pescarii, salahorii, servitorii, **care formau**, pretutindeni, **marea majoritate a națiunilor** și care nu numai că încă **nu știau cu toții să citească și să scrie**, dar **nu cunoșteau nicidecum istoria și geografia țărilor** în care trăiau, **nici legăturile cu țările vecine, nici interesele lor**, atât de numeroase și de variate?

Cum puteau să se pronunțe asemenea oameni, **prin voturile lor**, asupra celor mai bune **soluții ale problemelor politice, economice și sociale**, care sunt, de obicei, **atât de complicate?**

Și cum erau să reziste tentațiilor de a abuza de puterea publică, pe care le-o puneau

la dispoziție noul regim, toți **oamenii de jos**, chemați s-o exercite?

Unii dintre ei **erau nu numai săraci**, dar și **cu totul nedezvoltați sufletește**, din p.d.v.etic.

Ei aveau în sânge **"foamea milenară"** a numeroaselor generații de strămoși ce **tânjiseră** vecin după o viață mai bună, fără să aibă, în același timp, **disciplina morală** pe care o dă o educație mai îngrijită, ca cea care se dă în păturile mai de sus ale popoarelor.

Englezii obicinuesc să zică, încă și astăzi, **că trebuie trei generații pentru a face "un gentleman"**

.Lucrul era cu atât mai adevărat în **veacul al XVII-lea**, când a început în țara lor **regimul constituțional**, și rămânea adevărat și la celelalte popoare ce le-au urmat pe aceeași cale."

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣Nașterea democrației constituționale

"**Cum a putut dar să ia naștere democrația** înainte de vreme și **cum a putut să se impună popoarelor ce nu erau pregătite s-o primească?**

La originea mișcărilor politice care au dus, în cele din urmă, la instaurarea acestui regim, **au stat abuzurile absolutismului monarhic.**

Fără ele, **popoarele** și-ar fi căutat în tihnă de nevoile lor, și **nu s-ar fi apucat nicidecum de revoluții**. **Ele n-au cerut drepturi**, așa, **ca din senin**, și numai pentru plăcerea sau pentru mândria de a le avea. **Ele au fost silite să le reclame** ca să scape de neacuzuri și de suferințe.

...Revoluțiile engleze și franceze

"**Se știe din istorie** cât de mari au fost **abuzurile monarhiei absolute engleze** în veacul al XVII-lea, ce nemulțumiri adânci au provocat și la ce frământări primejdioase au dus, până la **revoluția de la 1688**, care le-a pus, în sfârșit capăt.

Se știe, de asemena cât de mari au fost **abuzurile monarhiei absolute franceze**, din aceleași veac, și din cel următor, ce suferințe au pricinuit, ce indignări au stârnit, și cum au făcut inevitabilă izbucnirea **revoluției de la 1789.**

"Din aceste revoluții, însă, n-a ieșit, la început, **decât o primă formă, încă timidă, a democrației**, adică **regimul constituțional**, în care drepturile maselor populare **nu erau încă prea mari**. **Cu acel regim**, poporul englez și cel francez, au putut realiza, totuși, **progrese însemnate**, fiindcă el le asigura, mai mult sau mai puțin, **în contra abuzurilor de sus**, fără să le arunce, încă, pradă **abuzurilor de jos.**"

PPNegulescu / 31 dec.'34

▣Regimul parlamentar

...Votul censitar / votul universal

"Din regimul constituțional însă a ieșit , în cele din urmă , **regimul parlamentar**.
La început,dreptul cetățenilor de a lua parte ,prin **votul lor**, la conducerea statului,**era restrâns și inegal**. **Ei nu votau toți direct** și erau împărțiți în colegii care nu trimiteau în adunările naționale același număr de reprezentanți.

"Unii oameni politici însă,și cu ei **partidele mai înaintate** -cel **liberal**, cel **radical** mai ales și , în sfârșit, cel **social -democrat** ,**au cerut neconținut votul direct și egal** ,adică **sufrajiul universal**, care s-a introdus în cele din urmă ,pretutindeni.

"**Atunci puterea politică -pe care,în monarhia absolută ,o deținea întreaga ,suveranul de sus-a trecut întreagă în mâinile suveranului de jos,adică ale poporului.**

" Într-adevăr, în regimul parlamentar - în cel ajuns la deplină dezvoltare ,cum este cel francez - **Parlamentul hotărăște totul în stat** .**Guvernele nu se pot constitui , nu pot lucra, nu pot dura , fără sprijinul lui.Puterea Parlamentului** poate atinge chiar ,în Franța cel puțin,**și pe șeful Statului .**" [-----descrie cazuri și episoade ----]

PPNegulescu / 31 dec.'34

...Abuzurile democrației parlamentare=abuzurile de jos

"Este în natura oricărei puteri absolute să ducă la abuzuri.**Locul abuzurilor de sus**, de pre vremea absolutismului monarhic, l-a luat astfel ,o dată cu întronarea regimului parlamentar , **abuzurile de jos**.Dându-și seama de puterea pe care ,prin voturile lor, o puneau în mâinile celor pe care îi trimiteau în Parlament,**alegătorii au căutat să profite și ei** de exercițiul acestei puteri , căreia nimic nu-i mai rezista în Stat."

"**Ei au început să ceară** ,celor pe care îi algeau, **diferite lucruri** de care aveau nevoie,**pentru interesele lor particulare** ,care nu se împăcau totdeauna cu interesele generale:**slujbe** (deși serviciile publice erau complete);**comenzi de materiale** , necesare diferitelor administrații (care să le mărească câștigurile) ;**concesii de lucrări publice** (cu contracte favorizante)

Așa s-a ajuns la **personalul numeros birocratic,la cheltuieli excesive din bugete, la risipa banului public , la jefuirea avuției publice.**

[----dă exemple și episoade de asemenea scandaluri din Franța ș.a. ----]

PPNegulescu / 31 dec.'34

▫Dificultățile reformării regimului parlamentar

"Când dar **abuzurilor de sus**,ale despotismului monarhic, le-au luat locul **abuzurile de jos**, ale regimului parlamentar,s-a ridicat întrebarea **dacă acest regim mai poate fi păstrat** .

Răspunsul negativ le-a părut unora de la sine înțeles .

Lucrul însă, oricât de firesc ar părea **nu e atât de ușor**.

Nu e vorba ,în acest caz ,**de înlăturarea pură și simplă a unei reforme oarecare** ,adică a unui **complex de măsuri** imaginate de oamenii politici și puse în aplicare ,de sus în jos, cum sunt atâtea reforme, introduse cu titlu de încercare .

...dezvoltarea intelectuală și morală a popoarelor

"În cazul regimului parlamentar **ne lovim de o mare dificultate** .

La temelia lui stă,incontestabil,**un produs firesc al evoluției sufletești a omenirii**,așa cum s-a manifestat la popoarele cele mai înaintate în civilizație.

E vorba ,anume,**de libertate în gândire și acțiune**, pe care o creează întotdeauna ,în mod inevitabil, **dezvoltarea intelectuală și morală a oamenilor**.**E un fapt de observare elementară** că **copiii nu se supun părinților**,în mod absolut, **decât în primii ani ai vieții**.**Mai târziu**, încep să **discute hotărârile lor** ;iar când ajung la majorat ,**nu le mai acceptă decât dacă se pot convinge că sunt bune**.

"**O evoluție sufletească analogă au avut și popoarele**.

Turmele inconștiente ale popoarelor primitive , de la începuturile timpurilor istorice,**se supuneau** ,în mod pasiv, **despotismului șefilor politici** .Așa a fost în antichitate, în marile despoții asiatice .**La greci și la romani**, însă care erau popoare mai inteligente și mai reflexive, **absolutismul n-a mai fost suportat așa de ușor** ;

...Spiritul democratic+regimul constituțional=regim democratic

"Spiritul democratic și-a făcut apariția de timpuriu în istorie.

Năvălirile barbare[-----] evul mediu [-----] haosul etnic [-----] absolutismul monarhic [-----]
un lung șir de veacuri [.....] puterea absolută.

În timpurile moderne ,cu dezvoltarea sufletească crescândă a noilor popoare europene,
spiritul democratic a reapărut . [-----]

Regimul constituțional ,când a reapărut,n-a fost decât manifestarea firească a acestei evoluții a popoarelor europene .

Iar **regimul democratic** a fost definit ca **formă de guvernământ** în care **cetățenii ,supunându-se autorităților,se supun în realitate ,propriei lor voințe.**"

PPNegulescu / 31 dec.'34

«Cum poate fi înlocuită democrația ?

"Dacă,dar,la originea democrației **stă nevoia firească de libertate în gândire și acțiune,**
pe care a creat-o ,la mai toți oamenii , **dezvoltarea lor sufletească ,atunci înlăturarea ei nu va fi atât de ușoară , cât par a crede unii .Poate chiar nu va fi posibilă.**

...Dictaturile nu vor dura mult

Faptul că ea a fost înlocuită, în unele părți ,cu **așa -zise dictaturi, nu este hotărâtor.**

Dictatura PȚ din Bulgaria - **nu a durat decât câțiva ani ;**

Dictatura militară din Spania-s-a sfârșit destul de repede ;

Dictatura P.Naționalist din Germania -este greu suportată ;

Dictatura proletariatului din Rusia - se zbate în mari greutăți ;

Scriitorul **Ludwig Bauer** în cartea "**Agonia uni lumi** " spune că **din cauza abuzurilor democrației,care, în contextul crizei economice provoacă reacții sufletești accentuate, dictaturile se vor generaliza .**

Odată instalate ,însă, pretutindeni,**dictaturile vor aluneca și ele pe panta abuzurilor, reacțiunile se vor produce** atunci în contra lor,**vor provoca înăsprirea măsurilor restrictive și opresive** care alcătuiesc autoritarismul lor.

Bauer spune că omenirea se îndreaptă **spre un nou ev -mediu ,intolerant, brutal,** care , tocmai de aceea,**nu va dura mult.**Dar ele vor arunca omenirea într-o serie de **convulsii violente ,revoluții , războaie,** mai sângeroase ca în trecut .

"E mai probabil,însă, că **viitorul nu va lua forme atât de îngrijorătoare .**

Cu toate nebuniile ei de până acum,**omenirea nu poate fi considerată ca idiotă .**

Experiențele care s-au făcut și se fac cu dictaturile ,**o vor ajuta să evite noul Ev mediu**

pe care i-l prevestește Ludwig Bauer. **E mai probabil că ea va căuta ,încă de pe acum, să-și păstreze libertatea de care nu se mai poate lipsi**[-----]pentru înlăturarea neajunsurilor de care suferă astăzi omenirea ,**mai necesară și mai urgentă decât o reformă instituțională , ar fi o reformă a oamenilor ."**

PPNegulescu / 31 dec.'34

*Notă :Situatie confuză la PNȚ

Cf.**Armand Călinescu**, "**Însemnări politice**",1916-1939,Humanitas,1990

(prefața și îngrijire Al.Gh.Savu)[-----]

[LD:vezi pe larg la **fișier PNT-XIII** .Aici doar ca explicație contextuală ptr.absentarea din Parlament și zvonurile contradictorii despre PNȚ]

[5 ian.'35]**Mihalache** (întors dela Topoloveni),îi spune confidențial că **atitudinea lui Vaida și Maniu îi este "ostilă"** .Mai suportă pînă termină programul și organizarea.Apoi le va spune:

<**Cine vrea să mă urmeze ,bine,cine nu,nu are decât să plece!** >

Va transmite regelui că **are programul și cabinetul de guvernare.**

[11 ian.'35] **Maniu**,pe neașteptate la București.Cere lui Mihalache să aprobe **să discute cu**

Averescu (care făcuse cu Gh.Brătianu un "**front constituțional**"de luptă contra camarilei)

Mihalache îi atrage atenția că **nu e corect** (nu este el șeful partidului !)dar că **este sigur că**

Maniu va face ce vrea

[31 ian.'35] Deleg.Perm. pentru a convinge pe **Mironescu să nu părăsească partidul**. Mironescu demisionase printr-o scrisoare "delicată"

Vaida, supărat pe **Madgearu**, pe program, îi spusese lui Călinescu că **nu pleacă din partid ,pînă nu este dat afară** ;Mironescu demisionase printr-o scrisoare "delicată"

#Radicalizarea curentelor în PNȚ : stînga >>centru << dreapta .

[L.D .Atenție :Țara în care vin pe lume la **23 febr.'35** !Ce știa Ion Dandara ,tânăr basarabean venit în "țară"de vreo 5 ani,învățător ,țărănist ,sufletist Adică ce știau contemporanii ?!]

Maniu izolat . Mihalache domină situația. Vaida preludiile rupturii

22-23 apr. Congresul general PNȚ .

[1- 4 febr.'35] **C.Ex.al PNȚ**,în 3 secții și plen,discută **programul**.

-**Vaida șicanează în toate secțiile**,cu propuneri și amendamente **de dreapta: numerus clausus, exproprierea munților etc.**;

-**Maniu supralicitează spre "stînga"**,cu program radical,aproape socializant;

-**Mihalache domină net situația**.

[4 mart.'35] **Vaida** rostește la Timișoara a doua cuvîntare cu "*numerus clausus*" (prima la Cuj,26 febr.).La banchet,atacă pe Lupu,Madgearu,și transparent pe Mihalache.

-**Lupu propune excluderea lui Vaida din partid**.

-**Călinescu** spune că PNȚ este "balotat"[prins?] între "**chestia constituțională**" a lui **Maniu** și "**chestia națională**" a lui **Vaida**. "**Una îndispune parlamentul,cealaltă atrage cercuri intelectuale.Partidul e amenințat**." **Bărbătește,trebuie convocat congresul**.

[14 -24 mart.'35] Deleg.perm.,Comunicat cu **dezavuarea lui Vaida,demiterea dela președinția Ardealului**

Situația din PNȚ / ian-febr.'35

24.)Victor Iamandi,precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) ,22 ian.'35

/ Campania "**Universului**" : acuzare de **lèse româanism** /

Al.Popescu -Necșești (PNL-1),**CCGiurescu** (PNL-2) - replică , intervenții

(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[**LD** : scandalul dinaintea sărbătorilor , continuă . Pe banca ministerială, nu mai era nimeni . Iamandi are avantajul de a dispune de tribuna parlamentului la discreție.

Și-l folosește din plin.Înlătură, rând pe rând ,toate acuzațiile ce i s-au adus.

Măhnit, jignit,dar ofensiv,**Iamandi recapitulează** ,pe bază de documente,aportul lui la **lupta democratică și națională** .O face evocând **momente semnificative**, cu citări masive din

discursurile proprii , încât, față de discursul din 17 dec. , acest **nou discurs** este și o **autobiografie politică** ,și o **trecere în revistă a concepției și realizărilor PNL** în chestiunea

națională.În parlament sunt "detractorii" -**Popescu-Necșești** , **CCGiurescu** -dar și **Maniu** , venit din autoexilul de la Bădăcin] Doc.integral - fișier **Naționalism III**

Supratitluri, semne , sublinieri colorări -LD

a)Vict.Iamandi :

/ Discursul din 17 dec.'34 / Calomniile " Universului" /

/ Orașele Ardealului / Cultul pentru Ardeal /

/ Minoritățile / " Continuitatea etnică " /

/ Tendințele iredentiste ale conducătorilor minoritari /

/ "Psihoza" naționalismului exclusivist/

/ Colaborarea cu partidele minoritare /

/ Afirmarea ca națiune suverană /

/ Implicarea lui în lupta națională : 1922- 1934 /

/ Discursul din 17 dec.'34 /

/Spovedanie : ucenicie ; formarea intelectual- politică : Xenopol, Iorga, Mărzescu, ICBrătianu /
/ Discursul din 17 dec.'34 /

b)Al.Popescu -Necșești :

/ Replică la discursul lui Iamandi :17 dec.'34 ;22 ian.'35 /
/ Reacția prof.de istorie : Iorga,Lupaș, Șt. Ciobanu, Tafrali /
/ Reacția politicineilor, a presei /
/ " Psihoză naționalistă " ? Acțiunea " Universului " /
/ Minoritățile : greșelile lui Iamandi /
/Disocierea PNL și a gov.de Iamandi /

c)CCGiurescu :

/ Răspunderea lui Iamandi / Răspunderea guvernului /
/ Orașele din Ardeal / Româizarea orașelor /
/ " Continuitate istorică " la minorități ? ! / Singura continuitate : românească /
/Reacțiile Budapestei la discursul lui Iamandi /
/ " Psihoza naționalistă ? " Luptă națională /
Iamandi / Popescu -Necșești / CCGiurescu / 22 ian.'35

25.)Sebastian Șerbescu Conferința Uniunii Interparlamentare (Istanbul , oct.'34)

Raport al delegației parlamentare română ,8 febr.'35

(DAD, MO 32, șed. din 8 febr.'35, p 776- 778)

[LD Ca și în cazul conferințelor Ligii Națiunilor, după opinia mea, stăruințele depuse de **Uniunea Interparlamentară** ,nu și-au atins scopurile, ceea ce indică **scăderea rolului parlamentelor în regimurile politice europene** .

De altfel, și în **parlamentul român**,relatarea lui Șerbescu a fost aplaudată **doar de majoritatea parlamentară** , deși cele explicate de el interesau în cel mai înalt grad ,**politica externă promovată de Titulescu !** Nu cred că greșesc când afirm că tot ce ținea de politica externă era un subiect lăsat exclusiv pe seama ministrului de externe ! După cum nu cred că exagerez că .... **formulele lansate la aceste conferințe au rămas simple sau utopice** deziderate .]

≡Rezoluțiile Uniunii

La lucrările Conferinței Uniunii Interparlamentare , a fost prezentă **o importantă delegație română**. Conform statutelor Uniunii **Rezoluțiile** conferințelor **trebuiau aduse la cunoștința Parlamentelor naționale**.La Conferința de la Istanbul s-au dezbătut trei capitole :

I)Siguranța și dezarmarea ;

II)Chestiunea socială ;

III)Tehnica regimului reprezentativ.

[-----]

Sebastian Șerbescu / 8 febr.'35

III.Evoluția regimului reprezentativ.

Rezoluția cu acest titlu este **interesantă** din mai multe p.d.v.

Ea stabilește întâi, care trebuie să fie **metoda Uniunii Interparlamentare în sistemul reprezentativ**.Această metodă trebuie să **informeze membrii Uniunii** Interparlamentare asupra **evoluziei instituțiilor politice din diferite țări** .

De aceea, **membrii Uniunii** sunt invitați **a comunica experiențele lor**, în ceea ce privește **sistemul lor parlamentar**,**fără a critica ceea ce se face în străinătate**.

Uniunea Interparlamentară va putea, astfel, într-un domeniu foarte delicat,**să rămână fidelă politicii sale de respectare a convingerilor tuturor mebrilor ei**.

...Sugestii pentru parlamente

Rezoluția emite apoi mai multe **sugestii** în privința **votării bugetului,remedierii imperfecțiunilor procedurilor parlamentare,stabilității guvernamentale,separațiunii puterilor politice și judiciare și a independenței Parlamentului.** Aceste sugestii sunt **ecoul discuțiilor care au loc în toate țările,asupra acestor probleme actuale și arzătoare .**

Aceasta dovedește că în multe parlamente se propun soluții aproape asemănătoare , dovadă precisă **că răul de care suferă sistemul reprezentativ este foarte răspândit,** și că o **consultație internațională ar fi de folos.**

Grupele parlamentare vor găsi în Rezoluția adoptată la Istanbul , o contribuție serioasă la studiul evoluției instituțiilor politice.

Cu această ocazie , reamintim că o **Subcomisie permanentă** se va ocupa în curând numai de **chestiunile de ordin tehnic, dar și de marile probleme de organizație politică ."** (aplauze prelungite la majorități)

Sebastian Șerbescu / 8 febr.'35

TRAVALIUL LEGISLATIV

Vezi fișier Legislație

26.)LD : fișe semnal pentru travaliul legislativ,Senat,ian-febr.'35

▣ **dr.I.Costinescu** , Pr.de **lege ptr. încheierea de contracte cu medicii care se stabilesc în mediul rural** , Senat, 28 ian.'35

▣ Pr.de **lege** ptr.acordarea unor scutiri de taxe **Așezămintelor IonC.Brătianu și Ionel ICBrătianu** , Senat, 30 ian.'35

▣Proiectul **Codului Penal** , Senat , 31 ian.- 7 martie '35

Tony Iliescu (raportor) ,**Valer Pop** (ministr.Just) .

Proiectul este votat la 7 mart.'35

▣Decretele regale : **V.Antonescu** - ministru de Finanțe (V.Slăvescu-demisionat) ;

V.Bădulescu - subsecretar de stat la Finațe , **Valer Pop** -Justiție ; Senat , 4 febr.'35

▣**Gr.Gafencu** protest : cenzurarea **Raportului R.Auboin** (la BNR) , Senat , 5, 6 febr.'35

Valer Pop (Justiție) - răspuns.

▣**Pan Halippa** : greutăți în aplicarea legii de dobândire a naționalității , Basarabia, 7 febr.'35

Victor Antonescu (ex.Justiție , Finanțe) - răspunde .

▣ **Mesajul Regal** ptr.pr.de lege : înființarea **Academiei Române de Medicină** , 8 febr.'35

▣**Valer Pop** : **Mesajul Regal** ptr.Proiectul **Procedură Penală** , Senat , 11 febr.'35

27.)LD:fișe semnal ,travaliul legislativ,interpelări ,Cameră,Senat ,febr.'35

▣ **Mesajele regale** ptr diverse proiecte de legi ,14 -16 febr.'35

/ Repartizarea sumelor din **Împrumutul de înzestrare** ;

/ Înființarea **Monetăriei Naționale** ; Reglementarea emisiunii de monedă metalică ;

/ Legitimarea **creditelor extraordinare** deschise între 1 iul.- 14 nov.'34

▣**Interpelări , comunicări, dezbateri** , 14 febr.'35

/ **Al.Samoil , Iosif Jumanca** : menținerea comisiilor interimare la **Camerele profesionale** ; unificarea legislației meseriilor și crearea **Caselor de meserii**

I.Nistor (ministr. Muncii) - răspunde

▣**Curtea de Casație** respinge cererea lui **ACCuza** de a fi senator de drept, 15 febr.'35

▣**Art.Văitoianu** (PNL-g) , interpelare : condițiile impuse de **Skoda** ptr .comenzile de armament . **Valer Pop** (Justiție) - răspunde , Senat, 18 febr.'35

▣**C.Ceruleanu, N.Penescu** , comunicări : scumpirea bruscă a prețurilor ,Senat 19 febr.'35

Gh.Leon (subsecretar de stat) - răspunde

▣ **DRIoanișescu** :să se dezbată în Senat "**Raportul Skoda** " și **noile contracte** . 26 febr.'35
Valer Pop (Justiție) - răspunde

28.)Eug. Titeanu (subs.de Stat Interne):problema macedoneană ,12 febr.'35

(DAD, MO 34, șed. din 12 febr.'35 , p. 821- 825)

Răspuns la comunicarea - întrebare **Gh.Brătianu** ;

b)Gh.Brătianu - replică la răspuns.

c)N.Batzaria - intervenție.

d)Titeanu - contra-replici

(DAD, MO 34, șed. din 12 febr.'35 , p. 821- 825)

a)Titeanu

/ Răspuns la comunicarea lui Gh.Brătianu /

/ Tradiția PNL în chestiunea macedoneană /

/ Problema macedoneană : Raportul GhFotino /

/ Incidentul de la Giurgiu (ian.'35)

/ Români peste hotare / intrați în țară / statistici comparative '33 -'34 /

/ Politica colonizării : Caliacra , Durostor /

/ Legislația privind macedonenii / legea încetățenirii în masă - Gh.Fotino /

/ Politica școlară pentru macedonenii /

/ Guvernul Tătărescu și-a făcut datoria /

b)Gh.Brătianu

/ Nemulțumit derăspunsul lui Titeanu /

/ Politica PNL, a lui I.Brătianu- 1927 /

c)N:Batzaria

/ Românii macedonenii / crezul național /

/ Incidentul de la Gurgiu : nedumeriri /

/ Românii macedonenii din Giurmaia /

/ Asasinii lui IGDuca - macedonenii ? /

/ Apel la solidaritate /

d)Titeanu

/ **Societatea de cultură Româno-macedoneană** : statut juridic, funcție, rol /

/ Contrareplică lui Gh.Brătianu : meritele lui Duca și Tătărescu /

Problema macedoneană / 12 febr.'35

29.)Pomenirea lui Horia, Cloșca și Crișan, la 150 -a aniversare , 28 febr.'35

Biserica Domnița Balașa și Senat .

Patriarh Miron Cristea ; **Leonte Moldovanu** ; **Valer Pop** (ministr.Justiției) ;

Teofil -Sauciuc Săveanu , **Nic.Miclescu** , I.Mumuianu , I.Niemirower

(D.S. , MO 34, șed. din 28 febr.'35, p. 1309- 1319)

[LD : La 28 februarie 1935, s-a oficiat , la biserica Domnița Bălașa , un Te-Deum și parastas pentru pomenirea lui Horia, Cloșca și Crișan , la a 150-a aniversare.

După amiază, atât Camera cât și Senatul au ținut , separat , ședințe comemorative.

S-au rostit **cuvântări patriotice** , menite să păstreze în memoria românilor, faptele de luptă

și sacrificii ale eroilor. A doua zi, **Senatul a votat hotărârea** de a se înălța

monumentul de la Alba Iulia , în cinstea **martirilor neamului românesc**.]

[LD : A doua zi, la sumar , senatorul I.Mumuianu (LANC) a relevat că unele ziare au omis cuvântarea lui.

Fișe de mână, nexeroxat - **Fișier Etică X.**

30.)LD:fișe semnal ,travaliul legislativ,comunicări, interpelări,martie'35

▣**Șandor Iosif** : critici la adresa prefect jud.Trei Scaune , față de maghiari , Senat 6 mart.'35

Senatul hotărăște nepublicarea discursului lui Șandor Iosif, 7 mart.'35

▣**Se votează** proiectul de lege al **Codului Penal** , 7 mart.'35

Valer Pop (Justiție) , mulțumește pentru munca depusă.

▣**Ședință solemnă** ptr. președ.ceh **Thomas Masaryk** , la 85 aniversatre , 7 mart.'35

Leonte Moldovanu, Dr.C.Angelescu, Gr.Gafencu, I.Th.Florescu, Gr.Filipescu,

Iosif Jumanca - discursuri omagiale .

▣Se depune Proiectul de lege al **Codului Justiției Militare** , 11 mart.'35

▣**Mesaje regale** ptr.**Proiecte de legi** , Senat , 12 - 14 mart.'35

/ Pensionarea din oficiu a personalului bisericesc.;

/ Chemarea sub arme a contingentului 1935

▣**Mesajul Regal**:prelungirea **legii stării de asediu**,Senat, 14 mart.'35

Gr.Filipescu, I.Jumanca, G-ral Văitoianu, I.Mumuianu, Gr.Gafencu, El.Gyarfas - contra ;

R.Vidrașcu (raportor) , **Valer Pop** (ministr. Justiție) - răspund.

Votul : 92-pentru ; 11 -contra .

▣**Mesajul regal** :**prelungirea sesiunii ordinare până la 31 martie'35**

▣**Gral P.Angelescu** (ministr Apărării) , răspunde lui **Gr.Gafencu**, Senat , 15 mart.'35

/ întrebuintarea fondurilor bugetare la Ministerul Apărării Naționale /

▣**I.Incuț** (Interne) , **d.luca** (subsecretar de stat) **V.Alimănișteanu** (raportor) ,

▣**Proiectul Legii administrative** ,Senat ,19 mart. - 11 aprilie '35 .

Discursuri : **g-ral Văitoianu, C.Dimitriu, I.Jumanca, MGOrganu, Scarlat Orăscu,**

CRMircea, DRIoanișescu, M.Romniceanu, Pan Halippa, N.Miclescu, C.Stoicescu,

N.Penescu, T.Sauciuc-Săveanu ș.a, ș.a. **Se votează la 11 aprilie'35**

▣**Modificarea unor art.din Legea Cooperăției**(votată de Cameră) , Senat, 21 mart.'35

▣**Prelungirea Legii din 1912, pentru Încurajarea industriei naționale** , Senat , 28 mart.'35

I.Manolescu -Strunga (ministr.Industriei) ;

▣**Mesaj regal**:prelungirea sesiunii ordinare ,până la 20 apr.'35

▣**Modificări** de art. la diverse legi , Senat , 30 mart.- 13 apr. '35

/ **Înaintarea în armată ; poziția ofițerilor ; recrutările ; organizarea Consiliului Apărării Naționale** ; la Legea **Regiilor publice**

/ la legea de **organizare judecătorească** ;

la legea **penitenciarelor și institutelor de prevenție** ;

/ la **Statutele BNR, Victor Antonescu** (Finanțe) , **M.Romniceanu** (raportor) ;

iau cuvântul : **N.Iorga, Gr.Gafencu, C.Alimănișteanu, ș.a.**

/ la legea **Reglementarea jocurilor de noroc, Dr.I.Costinescu , N.Iorga,**

Leonte Moldovanu, L.Onea ș.a.

/ La legea **Societății de tramvaie** din București ;

/ La unele art.din **legea minelor** ;

/ La legea pentru **înfrânarea speculei ilicite** ;

-**N.Iorga** , interpelare : zvonuri despre **modificarea Constituție și suprimarea Semnatului,**

Gh.Tătărăscu - răspunde , Senat, 10 apr.'35

-Se votează următoarele **proiecte de legi** (votate de Ad.Deput) , Senat, 12 apr.'35 :

/ **Dr.C.Angelescu** (Învl.) , **S.Băleanu** (raportor) , **Organizarea învățământului comercial ;**

/ Înființarea **Academiei de Medicină** ;

/ Organizarea **Muzeului etnografic din Cluj** ;
/ Reglementarea **comerțului cu devize** ;
/ Transformarea com. **Predeal în comună urbană** ;
/ Dreptul primăriei **Balcic de a vinde loturi intelectualelor** ;
-Se depun **alte legi** , Senat , 12 apr.'35 :
▫Organizarea și funcționarea **învățământului secundar industrial** ;

31.) "Șah la Parlament "(editorial) 8 martie '35

(Rev." Parlamentul românesc, an VI, nr 165, 8 mart.'35, p.1-2)

Până prin 1935, **criticile la adresa parlamentarismului** porneau din cercuri neoficale - gazetari, politicieni, sociologi .

Acum, au început și "**reprezentanții legali** " ai suveranității naționale să ceară reforme !

...Curtea de Casație cere competențe juridice și legislative

Procurorul general al **Curții de Casație**, cerea ca instanța respectivă să aibă ,**pe lângă rolul judecătoresc ,și unul legislativ**, în ce privește controlul preventiv al constituționalității legilor ordinare , care cade , de fapt, în sarcina Parlamentului,prin **Consiliul Legislativ**.

...Ministrul Justiției :inițiativa legislativă să aparțină Executivului

Ministrul Justiției, **Valer Pop**, la ședința festivă a Consiliului Legislativ,**cerea ca inițiativa legilor să aparțină , în principal , puterii executive.**

Legal, inițiativa aparținea deopotrivă parlamentului și miniștrilor .

În realitate, ea era **practicată aproape exclusiv de guvern** .

Atunci ... pentru ce o atare reformă ? ! Dimpotrivă , ar fi fost mai firesc

dacă parlamentarii ar fi avut mai multă independență ,

dacă s-ar fi respectat spiritul democratic constituțional ...

Șah la parlament / 8 mart.'35

32.)Noul contract de armament încheiat cu uzinele Skoda ,Cameră,6 apr.'35

("Universul" , an 52, nr.96 , 7 apr.'35) **Vezi fișier Armată**

▫Expunerea de motive :

Contractul încheiat la 17 martie 1930, cu Societatea anonimă a stabilimentelor Skoda , din Pilsen, Cehoslovacia, **a fost oprit în executarea sa în decembrie 1931** .

Executarea tuturor stipulațiilor cuprinse în această contract ,a fost socotită de acest guvern ca neconformă cu interesele înzestrării armatei și ,de aceea, a intrat pe căile negociațiilor în vederea **refacerii contractului** .

[se detaliază condițiile refacerii contractului]

33.)Raportul privind "**Afacerea Skoda**" /dezbateri, votarea /19 apr.'35

(" Universul " , 18 19 apr.' 35)

[**Ședința se ridică vineri, la ora 11 noaptea !**]

a)NNSăveanu (președ. Cameră) :

▫Raportul parlamentar

...trimiterea în judecată a Işui R.Boilă

Acest Raport conţine 3 concluzii deosebite :

una priveşte ped.**G-ral Cihoschi** ,una priveşte d.**Mihai Popovici** - ambii foşti miniştri iar alta , pe D-nii **Romulus Boilă** şi **col.Georgescu** .

[Explică procedura de **votare cu bile albe** , pentru fiecare în parte .]

...trimiterea în judecată a av. Grigorescu

I. Se pune la vot **Raportul** deputatului **Leon Grigorescu** privind **trimiterea în judecată** , şi **controlarea averii** , în faţa instanţelor de drept comun a d-lui **Romulus Boilă** .

Votanţi - 161   Voturi albe - 136   voturi negre - 25

Adunarea a adoptat trimiterea în judecată .

II . Se pune la vot Raportul privitor la **col .Georgescu** . *

Votanţi - 167   Voturi albe - 167

Adunarea a adoptat trimiterea în judecată.

-----
* Notă :**Baroul avocaţilor Capitalei** sesizându-se de învinuirile grave aduse **av.Const.Georgescu** şi a rolului **împlinit de d-sa în afacerea Skoda** , a dispus anchetarea sa disciplinară.Raportul av. Dimitrie Pascu vesteşte în termeni f. severi activitatea col.av. Georgescu ,ca procurator impus Skodei , ca organ de informare Comisia de disciplină a hotărât **excluderea sa, pentru totdeauna**, din Barou .

...trimiterea în judecată a g-ral Cihoski

III. **Trimiterea în judecată a d-lui g-ral Henric Cihoski** , fost ministru de Război, 1) : pentru vina de a fi **încheiat şi semnat contractului nr. 6102 din 17 mart. 1930**, pentru procurarea de armanet , **fără paza formelor legale, fără consultarea organelor competente** , precum şi de a fi **desconsiderat imperativele legii** în legătură cu **industria naţională de armament** .

Votanţi - 156   bile albe - 132   bile negre - 24

Adunarea a adoptat concluziile Raportului .

2) : aprobarea **urmăririi civile şi controlul averii** fostului ministru g-ral Cihoski .

Votanţi - 145   Bile albe - 118   Bile negre - 27

Adunarea a adoptat concluziile Raportului .

...netrimiterea în judecată a d-lui Mihail Popovici ,

fost ministru de Justiţie ,

1)pentru **vina de a fi cauzat** , prin intervenţiasa , neângăduit ă delegi , **întreruperea cercetărilor** întreprinse de organele fiscalului şi ale parchetului militar, la **reprezentanţa uzinelor Skoda** , în noaptea de **10 martie 1933**

întrerupere care **a permis , prin ruperea sigiliilor , dispariţia probelor** prin care s-ar fi putut identifica cei **vinovaţi** de a fi traficat,

în prejudiciul statului, cu prilejul **contractului nr. 6102 din 17 mart . 1930**

Votaţi : 159   majoritate cerută - **106**   Bile albe - 94   Bile negre - 65

Votul este nul (**aplauze la PNT** , **zgomot, vociferări , la PNL;**
şedinţa se suspendă .la reluare ...)

- **NNSăveanu** : Propunerea neântruind decât 94 de voturi, eu, ca preşedinte al Camerei, în deplină conştiinţă, proclam că Adunarea a respins această propunere .

(**aplauze prelungite şi bravo la la PNT**)

...controlul averii d-lui Mihai Popovici

Votanţi 157   **Vot necesar- 99**   bile albe- 107   bile negre - 80

Adunarea a adoptat acest ultim punct .

34.)20 apr.'34.Mesajul Regel de închidere a sesiunii parlamentare,
Gh.Tătărăscu
